

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV FINANCÍ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF FINANCES

ÚČETNÍ A DAŇOVÉ ASPEKTY ŘÍZENÍ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

ACCOUNTING AND TAX ASPECTS OF MANAGEMENT OF LOCAL GOVERNMENT

DIPLOMOVÁ PRÁCE
MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

Bc. PETRA KUPKOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

JUDr. Ing. JAN KOPŘIVA, Ph.D.

BRNO 2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Kupková Petra, Bc.

Účetnictví a finanční řízení podniku (6208T117)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává diplomovou práci s názvem:

Účetní a daňové aspekty řízení územních samosprávných celků

v anglickém jazyce:

Accounting and Tax Aspects of Management of Local Government

Pokyny pro vypracování:

Úvod

Cíle práce, metody a postupy zpracování

Teoretická východiska práce

Analýza současného stavu

Vlastní návrhy řešení

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Seznam odborné literatury:

KRAFTOVÁ, I. Finanční analýza municipální firmy. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002. 206 s. ISBN 80-7179-778-2.

MARKOVÁ, H. Finance obcí, měst a krajů. 1. vyd. Praha: Nakladatelství ORAC, 2000. ISBN 80-86199-23-1.

PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. ISBN 80-7261-086-4.

PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst obcí a regionů. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2007. 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Ing. Jan Kopřiva, Ph.D.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2014/2015.

L.S.

---

prof. Ing. Mária Režňáková, CSc.
Ředitel ústavu

---

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
Děkan fakulty

V Brně, dne 28.2.2015

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá účetní a daňovou problematikou územních samosprávných celků, za účelem vytvoření metodických postupů a pokynů, na základě praktického příkladu ve vybrané obci. Územní samosprávný celek je představen v pozici poplatníka daní, příjemce daňových příjmů, ale hlavně jako účetní jednotka. První část se zaměřuje na veřejnou správu, územní samosprávný celek a jeho hospodaření. Další kapitola je věnována právní legislativě účetnictví a dále pak daňové oblasti. Součástí poslední kapitoly je rozbor rozpočtových příjmů a výdajů u vybrané obce a dále způsob řešení postupů u účetních metod a daňové problematiky.

Abstract

This thesis focuses on accounting and tax issues of local government, to develop methodologies and guidelines for a practical example in the selected village. Local government unit is introduced at the position of the tax, the recipient of tax revenues, but mainly as an accounting unit. The first part focuses on public administration, local government unit and its economy. Another chapter is devoted to legal regulations and accounting as well as tax matters. The last part is the analysis of budget revenues and expenditures of selected municipalities and way of dealing with procedures for accounting methods and tax issues.

Klíčová slova

územní samosprávný celek, obec, účetnictví, daně, rozpočtové příjmy a výdaje, daň z přidané hodnoty, daň z příjmů právnických osob

Key words

local government unit, municipality, accounting, taxes, budget revenues and expenses, value added tax, corporate income tax

Bibliografická citace

KUPKOVÁ, P. *Účetní a daňové aspekty řízení územních samosprávných celků*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2015. 112 s. Vedoucí diplomové práce JUDr. Ing. Jan Kopřiva, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 27. května 2015

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu práce JUDr. Ing. Janu Kopřivovi, Ph.D. za odborné rady a pomoc při zpracování diplomové práce. Dále panu starostovi Budišovic Ing. Petru Uvírovi a účetní obce Miroslavě Kozlové za ochotu, věnovaný čas a poskytnutí potřebných materiálů. A v neposlední řadě Ing. Jiřímu Popiolkovi za ochotu a korekturu textu.

OBSAH

ÚVOD.....	10
1 CÍLE PRÁCE.....	11
2 VEŘEJNÁ SPRÁVA.....	12
2.1 Obec	12
2.1.1 Působnost obce	13
2.2 Orgány obce	14
2.2.1 Zastupitelstvo obce	15
2.2.2 Rada obce.....	16
2.2.3 Starosta.....	17
2.2.4 Obecní úřad.....	17
2.3 Majetek obce	18
2.4 Hospodaření územně správního celku (dále jen jako ÚSC).....	19
2.4.1 Rozpočet ÚSC.....	19
2.4.2 Rozpočtový výhled	20
2.4.3 Příjmy obce	20
2.4.4 Výdaje obce	24
3 ÚČETNÍ ASPEKTY ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ.....	27
3.1 Právní úprava účetnictví.....	29
3.2 Pomocný analytický přehled (dále jen PAP)	34
3.3 Účetní závěrka.....	39
4 DAŇOVÝ REŽIM ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ	44
4.1 Daň z přidané hodnoty	46
4.1.1 Předmět daně z přidané hodnoty.....	47
4.1.2 Správa daně v tuzemsku	52

4.1.3	Základ daně, sazba a výpočet daně z přidané hodnoty	53
4.1.4	Evidence pro účely DPH a daňové doklady	55
4.1.5	Nárok na odpočet DPH	59
4.1.6	Režim přenesené daňové povinnosti	60
4.2	Silniční daň	61
4.3	Daň z nabytí nemovitých věcí	62
4.4	Daň z nemovitých věcí	63
4.5	Daň z příjmu právnických osob	65
5	HOSPODÁŘSKÁ, ÚČETNÍ A DAŇOVÁ OBLAST OBCE BUDIŠOVICE	69
5.1	Struktura příjmů obce	72
5.2	Struktura výdajů obce	79
5.3	Saldo rozpočtu	84
5.4	Aplikace účetních metod	85
5.4.1	Ocenění reálnou hodnotou	87
5.4.2	Odpisování dlouhodobého majetku	89
5.4.3	Rezervy	91
5.4.4	Časové rozlišení	91
5.4.5	Evidence finančního majetku	94
5.5	Daňová oblast u vybrané obce	95
5.5.1	Daň z přidané hodnoty	95
5.5.2	Výpočet daně z příjmů právnických osob u vybrané obce	96
6	DOPORUČENÍ	99
	ZÁVĚR	102
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	104
	SEZNAM TABULEK	108
	SEZNAM GRAFŮ	109

SEZNAM PŘÍLOH.....	111
--------------------	-----

ÚVOD

Jednou ze základních funkcí územní samosprávy je zabezpečování veřejných statků pro obyvatelstvo. Veřejné statky jsou prospěšné celé společnosti, a proto je v zájmu územní samosprávy obstarat je pro občany. Územní samospráva reprezentuje občany na venek, protože hájí jejich zájmy a preference.

Účetnictví územních samosprávných celků prošlo mnoha změnami. Téměř každoročně dochází k úpravám vyhlášek a zákonů v oblasti účetnictví, ale také v okruhu daní. Několika změnami prošly i daňové formuláře a účetní výkazy. Díky tomu vznikají účetním jednotkám nové a nové povinnosti. Základem u většiny úprav bylo vždy snížit administrativní náročnost při vedení účetnictví nebo zvýšit důvěryhodnost informací v rámci účetních výkazů. Mnoho účetních jednotek by se shodlo na tom, že opak se stal pravdou. Tyto časté úpravy a nedostatečná specifikace metodiky vykazování vede spíše k různorodosti a nejednotnosti. Proto bych chtěla touto prací pomoci k ucelení a ke zvýšení přehlednosti dané problematiky.

Diplomová práce je rozdělena do šesti kapitol. První kapitola obsahuje definování cílů, kterých se má dosáhnout a dospět. Druhá část je zaměřena na právní vymezení obcí, jejich orgánů a pravomocí. Podrobněji je rozebrána struktura příjmů a výdajů, které jsou součástí rozpočtu obce. Další kapitola zkoumá oblast účetnictví a to jak z hlediska metodiky, postupů a zásad, tak i z pohledu legislativy. Okrajově je připomenuta oblast týkající se pomocného analytického přehledu. Poslední část teoretické oblasti se týká analýzy daní u územních samosprávných celků. Ke každé z uvedených daní jsem se snažila vyzdvihnout předmět daně osvobození, specifika a výjimky. Větší důraz je kladen na daň z přidané hodnoty a daň z příjmů právnických osob. Předposlední kapitola je věnována rozboru daňových příjmů a výdajů u vybrané obce. Dále tato kapitola obsahuje aplikaci účetní a daňové legislativy, včetně použití metod, postupů a požadavků na vedení účetnictví v Budišovicích.

1 CÍLE PRÁCE

Cílem diplomové práce je identifikovat problematické oblasti účetnictví u územních samosprávných celků. Potom na základě analýzy, ohodnocení a zkoumání legislativních požadavků, zaměřených na účetní a daňové aspekty řízení obcí, vytvořit doporučení s následným zavedením do praktického použití.

Při vypracování je zejména použita metoda analýzy získaných informací, patřičných legislativních norem, které jsou platné pro územní samosprávné celky. Další metoda, která se v práci objevuje je popis, komparace a syntéza teoretických a praktických poznatků. Závěr včetně doporučení bude učiněn na základě získaných a zjištěných informací, případně vlastních zkušeností. Mým hlavním záměrem je představit obec zejména jako účetní jednotku, poplatníka daně a zároveň jako příjemce daňových příjmů. Chtěla bych shromáždit ty nejdůležitější informace na jedno místo a díky tomu ucelit danou oblast. Dále pak usnadnit a urychlit orientaci v účetních i daňových předpisech.

2 VEŘEJNÁ SPRÁVA

Veřejná správa má jako hlavní úkol sledovat veřejné cíle a na základě těchto cílů by měla být vykonávána. Dbá tedy na veřejné zájmy. Patří zde veškeré činnosti vykonávané státními či veřejnými institucemi.

Mezi hlavní subjekty veřejné správy v ČR patří:

- stát,
- veřejnoprávní korporace (obce, kraje, profesní a zájmové komory),
- veřejné podniky,
- veřejné ústavy,
- nadace a nadační fondy,
- státní fondy,
- obecně prospěšné společnosti.

Rozlišujeme státní správu a veřejnou samosprávu. Státní správu vykonává samotný stát, prostřednictvím institucí, nebo může být vykonávána zprostředkovaně, což zajišťuje již zmiňovaná veřejná samospráva. Zprostředkovaná státní správa je vykonávána na úrovni územních samospráv, které mají přidělenou pravomoc a odpovědnost. Dále jsou vybaveny kompetencí, jež značí, že jsou odpovědné za své rozhodování a činnost.¹

2.1 Obec

Postavení obce v České republice je neméně důležitou součástí celku veřejné správy. Obec lze chápat jako základní územní samosprávné společenství občanů. Dohromady tvoří územní celek, vymezený hranicemi, jehož součástí jsou občané, kteří využívají tento společný prostor. Jednou z nejdůležitějších činností tohoto celku je hospodařit s majetkem tak, aby docházelo k rozvoji jak samotné obce, tak i obyvatel.²

---

¹ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru.*, 3. vyd., str. 113-114

² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, § 1

Obec je též veřejnoprávní korporací, a to konkrétně územní. Znamená to, že je samostatný právní subjekt, který má práva a povinnosti, ale zároveň uplatňuje princip speciality, tedy omezené právní subjektivity. Je to svaz osob, jehož hlavním znakem je společný cíl, který se týká veřejného zájmu. Obec má za úkol starat se o sociálně-ekonomický rozvoj území a potřeb svých občanů. Hospodaří dle rozpočtu, ale zároveň musí mít finanční suverenitu. Veřejnoprávní korporace spravují svůj majetek a mají možnost s ním i nakládat. Hlavními znaky veřejnoprávních korporací jsou:

- členský princip,
- právní subjektivita,
- zřízení vrchnostenským aktem,
- svěřením rozhodovací (samosprávné) pravomoci,
- poskytnutí určité míry autonomie a nezávislosti na státní správě.³

2.1.1 Působnost obce

Působnost lze chápat jako veškeré úkony, které jsou svěřeny určitému subjektu a o kterých smí rozhodovat v rámci právních předpisů.

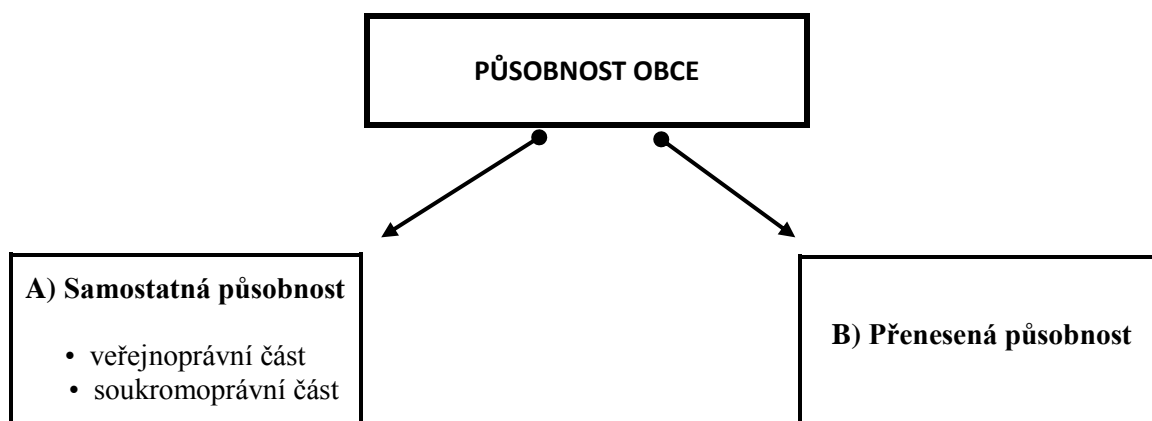

Schéma 1. Působnost obce (zdroj: vlastní zpracování)

³ JURIDICTUM.PECINA, Veřejnoprávní korporace, [online]. [cit. 2015-20-3]. Dostupné z: http://iuridictum.pecina.cz/w/Ve%C5%99ejnopr%C3%A1vn%C3%AD_korporace.

- **samostatná působnost** – patří zde úkony, které nejsou svěřeny podle zákona krajům či jiným subjektům. Jedná se zejména o činnosti týkající se zastupitelstva či rady obce. Pro každou obec je důležité, aby fungovala ve svém území v rámci zvyklostí a místních předpokladů a vytvářela tak podmínky vhodné pro rozvoj. Obec se stará o rozvoj potřeb bydlení, ochrany, zdraví, vzdělání, dopravy, informací a celkový kulturní rozkvět.⁴ Ve veřejnoprávní části této působnosti je uplatňována vůle orgánů obce vůči občanům, kdežto v soukromoprávní části vystupuje obec jako právnická osoba či zaměstnavatel fyzických osob,⁵
- **přenesená působnost** – za tuto působnost nese odpovědnost stát, který má pravomoc delegovat na orgány obce záležitosti, které jsou stanovy zákonem, a to v základním rozsahu a pouze v rámci daného obvodu. Jedná se zejména o tyto činnosti:
  - vydávání nařízení obce,
  - rozhodování o komunikacích,
  - řešení přestupků,
  - ochrana ovzduší a přírody.⁶

2.2 Orgány obce

Aby byl zajištěn chod obce a uplatněn princip demokracie, tedy možnost občanů participovat se v oblasti veřejné správy, musí jim být umožněn přístup v samosprávě, a to rovný. V rámci řízení územně samosprávného celku se lze podílet na této činnosti přímo anebo nepřímo. Pokud se občan dobrovolně účastní zasedání obce, schůzí nebo je dobrovolným členem komise, jedná se o přímé podílení se. Na druhou stranu, v rámci volených orgánů obce, které vzešly z voleb a následným povolebním jednáním, se občan účastní nepřímo.⁷

---

⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, § 35

⁵ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst obcí a regionů*, 1. vyd., str. 29-30

⁶ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd., str. 114

⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, hlava IV.

Hlavními orgány obce, zabezpečujícími souhrn povinností a činností pro občany, zejména tedy veřejné statky jsou: zastupitelstvo, rada obce, starosta a obecní úřad.

2.2.1 Zastupitelstvo obce

Jedná se o kolektivně volený orgán. V rámci samostatné působnosti má zastupitelstvo obce hlavní rozhodovací pravomoc a to ve všech záležitostech obce. Výjimkou jsou věci patřící krajům, tedy vyššímu samosprávním celku.⁸

Zastupitelstvo obce je složeno z členů zastupitelstva, jejichž počet závisí na počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. Čím více obyvatel má daná obec, tím více příslušníků tvoří tento orgán. Funkce členů zastupitelstva je funkcí veřejnou a nikterak nesmí ovlivňovat či omezovat člena zastupitelstva na jeho právech týkajících se pracovního poměru.⁹

Členové jsou voleni ve volbách, které se konají jednou za čtyři roky. Ze zákona členům vyplývá povinnost scházet se minimálně jednou za 3 měsíce, avšak zúčastnit se může kdokoli. Zasedání je veřejné a řídí se jednacím řádem. Každý jednotlivec zastupitelstva má právo předkládat návrhy na projednání, vznášet připomínky, dotazy a podněty a to buď výborům, komisi, či radě.¹⁰

Jedny z pravomocí zastupitelstva jsou následující:

- schvalovat program rozvoje obce,
- schvalovat rozpočet obce, závěrečný účet obce a účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni,
- zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce,
- vydávat obecně závazné vyhlášky obce,
- navrhovat změny katastrálních území uvnitř obce, schvalovat dohody o změně hranic obce a o slučování obcí,
- zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce,

---

⁸ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd., str. 126

⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, §68

¹⁰ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd., str. 126

- zřizovat a rušit obecní policii,
- rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce, rozhodovat o zřízení a názvech částí obce, o názvech ulic a dalších veřejných prostranství.¹¹

Zastupitelstvo obce má dále právo rozhodovat o těchto právních jednáních:

- vydání komunálních dluhopisů,
- zastavení nemovitých věcí,
- postoupení pohledávky vyšší než 20 000 Kč,
- peněžité i nepeněžité vklady do právnických osob,
- nabytí a převod nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí, převod bytů a nebytových prostor v majetku obce.¹²

2.2.2 Rada obce

Tento orgán patří mezi orgány výkonné. Ze své činnosti, v rámci samostatné působnosti, se zodpovídá zastupitelstvu obce. V přenesené působnosti se řídí zákonem. Může nastat situace, kdy obec nemá zřízenou radu obce a její činnost vykonává starosta. Zasedání rady je neveřejná záležitost, na rozdíl od výše zmíněného zastupitelstva. Mezi členy rady patří starosta, místostarosta a další členové voleni z řad zastupitelů obce. Jejich počet musí být vždy lichý, přičemž minimum je 5 členů a maximum 11 a nesmí přesáhnout jednu třetinu členů zastupitelstva. Pokud v zastupitelstvu je méně než 15 osob, rada obce se nevolí.¹³

Hlavními úkoly Rady obce jsou:

- připravit návrhy pro jednání zastupitelstva obce,
- zabezpečit hospodaření dle schváleného rozpočtu,
- vydávat nařízení obce,
- stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností,
- schvalovat organizační řád obecního úřadu,

---

¹¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, §84

¹² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, §85

¹³ LAJTKEROVÁ, E. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe, 1. vyd.*, str. 86

- schvalovat účetní závěrku obcí zřízené příspěvkové organizace sestavenou k rozvahovému dni.¹⁴

2.2.3 Starosta

Starosta je volen z řad členů zastupitelstva obce a musí být občanem České republiky. Je odpovědný za výkon své funkce zastupitelstvu, hájí obec navenek a je statutárním orgánem obce. V době nepřítomnosti starosty ho smí zastoupit místostarosta či místostarostové a vykonávat určité úkoly jim svěřené. Právní předpisy obce podepisuje jak starosta, tak i místostarosta.¹⁵

Starosta obce dále:

- odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok,
- odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce,
- rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce,
- může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku.¹⁶

2.2.4 Obecní úřad

Veškeré organizačně administrativní činnosti související s výkonem samostatné působnosti či přenesené, respektive jejich orgánů jsou v rukou obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta a dále jej tvoří místostarosta, tajemník, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanci obce, kteří jsou zařazeni do obecního úřadu.¹⁷

---

¹⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, § 102

¹⁵ PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR, 1. vyd.*, str. 355

¹⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, § 103

¹⁷ LAJTKEPOVÁ, E. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe, 1. vyd.*, str. 86

2.3 Majetek obce

Majetek obce lze považovat za jeden z významných nástrojů rozvoje územní samosprávy. Jeho vlastnění je existenciálním kritériem. S držením majetku je spojeno právo hospodařit s ním, za účelem zabezpečení veřejných statků pro občany anebo v rámci podnikatelských aktivit. Znamená to tedy, že ho nejen využívá, ale také se o něj musí dobře starat, zvětšovat ho a udržovat. Jsou to právě orgány obce, které rozhodují, jak s majetkem nakládat. Občané mají možnost kontroly, protože se jim zvolené orgány zodpovídají. Jelikož obce mají právní subjektivitu, mohou nakupovat, prodávat či pronajímat movitý i nemovitý majetek, a to na vlastní zodpovědnost a své jméno. Výjimku tvoří bezplatně nabytý majetek od státu, který slouží veřejným účelům. Jistou povinností územní samosprávy je majetek chránit, aby nedocházelo k jeho ničení, porušení nebo aby nezpůsobil nikomu újmu na zdraví.¹⁸

Majetek obce tvoří zejména:

- hmotný majetek:
  - nemovitosti (pozemky, budovy, dopravní cesty)
  - movité věci (tj. vnitřní zařízení budov, stroje apod.),
  - majetková práva a pohledávky,
  - peněžní prostředky, tj. hotovosti a vklady na účtech u peněžního ústavu,
  - cenné papíry, včetně krátkodobých obchodovatelných (i směnky, šeky apod.).
- nehmotná aktiva (software apod.).

---

¹⁸ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd., str. 147-149

2.4 Hospodaření územně správního celku (dále jen jako ÚSC)

Jeden z nejdůležitějších prvků pro zajištění činnosti územně samosprávního celku je jeho rozpočet. Pro posouzení optimálnosti financování slouží dva charakteristické ukazatele, míra samofinancování a finanční soběstačnosti. První ukazatel slouží k posouzení schopnosti zabezpečení veřejných statků pro občany, a to z vlastních zdrojů obce. Míra finanční soběstačnosti vyjadřuje poměr mezi příjmy obce a celkovými rozpočtovými příjmy.¹⁹

2.4.1 Rozpočet ÚSC

Základním nástrojem hospodaření územně samosprávního celku je jejich rozpočet. Jelikož potřeby obce je nutno srovnat s příjmy, jsou určující finanční zdroje rozpočtu, kterým se musí přizpůsobit výdaje. Znamená to tedy, že při sestavování rozpočtu musí zastupitelstvo obce promyslet, zda příjmy pokryjí výdaje, a vycházet při tom z rozpočtového výhledu na daný kalendářní rok.²⁰

Rozpočet je finančním plánem, který slouží k řízení financování činnosti obce. Zásadně se sestavuje na rozpočtový rok, který je shodný s rokem kalendářním. Údaje v tomto plánu vycházejí z rozpočtového výhledu, ale nemusí být nutně stejné a to z důvodu časové nesouvislosti. Rozpočtový výhled je tedy pouze podkladem pro sestavení rozpočtu, a pokud dojde mezi nimi k odlišnostem, měly by být odůvodněné a opodstatněné. Rozpočet územně samosprávných celků může být vyrovnaný, přebytkový nebo schodkový. Finanční plán schodkový lze schválit jen v případě, pokud je kryt přebytky z minulých let.²¹

---

¹⁹ PEKOVÁ, J., *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR, 1.vyd.*, str. 381-382

²⁰ PETEROVÁ, H., *Finanční hospodaření územních samosprávných celků, 4. aktualizované a rozšířené vydání*, str. 11

²¹ PEKOVÁ, J., *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR, 1.vyd.*, str. 404-405

2.4.2 Rozpočtový výhled

Rozpočtový výhled slouží pro střednědobé finanční plánování územně samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Sestavuje se zpravidla při zvážení uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků na dva až pět let. Na základě něj se plánují výdaje a pro ně použitelné příjmy. Zákon neupravuje podrobnost výhledu, tu si obec upravuje sama. Ovšem povinnost prognózovat, jak daný subjekt hospodaří, je daná alespoň ve zjednodušené podobě: příjmy, výdaje, pohledávky, závazky. Tyto ukazatele nesmí chybět v žádném rozpočtovém výhledu. Pokud nastane situace, kdy rozpočtový výhled není sestaven, znamená to, že se obec dopustila správního deliktu. Za ten smí příslušný orgán udělit pokutu až do výše jednoho miliónu korun.²²

2.4.3 Příjmy obce

Příjmy územního samosprávného celku lze členit dle ekonomických nebo právních vlastností, které vyplývají z jejich povahy. Rozlišujeme zhruba 6 skupin příjmů, přičemž se připouští, že se nejedná o taxativní výčet:

- příjmy z vlastnických práv, z vlastní hospodářské činnosti územně samosprávných celků, a příjmy, které vzniknou obci při založení právnické osoby,
- příjmy ze správní činnosti, konkrétně ze správních poplatků, vybraných pokut a odvodů, příjmy obcí z místních poplatků,
- daňové výnosy a jejich podíly,
- dotace,
- příjmy z poplatků, odvodů a pokut z oblasti ekologie,
- přijaté dary a příspěvky (osvobozeny).²³

---

²² PETEROVÁ, H., *Finanční hospodaření územních samosprávných celků. 4. aktualizované a rozšířené vydání*, str. 10-11

²³ PETEROVÁ, H., *Finanční hospodaření územních samosprávných celků. 4. aktualizované a rozšířené vydání*, str. 14

Tabulka 1 Struktura příjmů státního rozpočtu ČR v roce 2015 (schválený rozpočet)

Ukazatel (příjmy)	mil. Kč.	%
<i>Daňové příjmy</i>	<i>975 756,8</i>	<i>87,24 %</i>
Z toho: pojistné na soc. zabezpečení	400 672,0	41,06 %
<i>Nedaňové příjmy: kapitálové + transfery</i>	<i>142 698,1</i>	<i>12,76 %</i>
V tom: z rozpočtu Evropské unie	86 721,0	60,77 %
PŘÍJMY CELKEM	1 118 454,9	100,00 %

Zdroj: Zákon č. 345/2014 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2015

2.4.3.1 Daňové příjmy

Mezi daňové příjmy patří daň z příjmu právnických osob, daň z přidané hodnoty, daň z příjmu fyzických osob, daň z nemovitosti a jiné. O těchto příjmech se budeme bavit v další kapitole. Veškeré tyto příjmy tvoří nejvýznamnější podíl běžných příjmů a jsou vybírány podle celostátně platných zákonů. Jejich výnos pak může plynout celý nebo jen částečně do rozpočtu obce.

Mezi daňové příjmy patří nejenom daně, ale také clo, příspěvek na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti a v neposlední řadě také povinné zdravotní pojištění. Od klasických daní jsou odlišeny svým účelem, který je předem znám.²⁴

Dle zákona zde také patří místní poplatky, které označujeme jako daně municipální. Obec je může využít na svém teritoriu.

Místní poplatky - hlavním účelem těchto poplatků je získat příjmy na úhradu celospolečenských výdajů. Jsou příjmem veřejného rozpočtu. Představují povinnost, a to konkrétně platební, vyplývající ze zákona. Jedná se o tyto poplatky:

- poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský či rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,

²⁴ LAJTKEPOVÁ, E., *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*, 1. vyd., str. 34

- poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.²⁵

Charakter poplatků je fakultativní. Znamená to, že patří do samostatné působnosti obce. Zastupitelstvo obce zavede poplatky obecně závaznou vyhláškou, která stanoví, jaké poplatky se vybírají na daném území, výši poplatku, splatnost, úlevy či případné osvobození. Tyto příjmy představují zhruba 2% celkových příjmů obce.²⁶

Správní poplatky - tyto poplatky představují příjem za správní úkony, vykonávané v rámci přenesené působnosti obce. Rozsah jejich působnosti je dán zákonem. Jedná se zejména o činnosti, které obec vykonává pro jiné subjekty např. Ověření pravosti diplomů, vystavování dokladů, výpisy z matrik apod. Výše poplatků je stanovena v zákoně o správě daní a poplatků.²⁷

2.4.3.2 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy jsou další skupinou příjmů územně samosprávných celků. Tvoří sice podstatně menší část celkových příjmů veřejného rozpočtu, ale rozhodně ne zcela zanedbatelnou. U obce se jejich hodnota pohybuje přes 3 %.

Příjmy z veřejného podnikání - tyto příjmy mohou mít charakter běžného nebo kapitálového příjmu, přičemž druhá skupina se vyskytuje již jen výjimečně. Jedná se pouze o doplňkové příjmy. Patří zde zejména příjmy z činností veřejných institucí, které zajišťují pro subjekty veřejné statky a služby. Většinou mají formu poplatku, zejména pokud lze určit podíl spotřebitele na spotřebě daného statku.

²⁵ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, § 1

²⁶ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd., str. 268

²⁷ PROVAZNÍKOVÁ, R.: *Financování měst obcí a regionů*, 1. vyd., str. 92

Příjmy z nakládání s majetkem – jejich součástí jsou příjmy z pronájmu a z prodeje majetku. Přičemž pronájem je běžný příjem a prodej naopak kapitálový. Velikost tohoto příjmu se odvíjí od velikosti majetku státu.²⁸

Uživatelské poplatky - U smíšených statků, ať už regionálních nebo lokálních, je zvolen různý uživatelský poplatek. Může být dotovaný z větší či menší části z daňového výnosu nebo jiných příjmů obce. Obec většinou stanoví výši poplatku tak, aby docházelo ke krytí ekonomicky nutných nákladů na produkci veřejných statků. Tento typ poplatků se hojně využívá v ČR, nejčastěji za vodné, stočné nebo za odvoz komunálního odpadu.²⁹

Sankční pokuty – tyto příjmy se obtížně plánují, mají charakter zpravidla doplňkový a proto je jejich výnos malý a nahodilý. Na základě zákona o přestupcích jsou obce zmocněny právem ukládat pokuty, například za znečišťování veřejného místa nebo za nepořádek.³⁰

2.4.3.3 Přijaté peněžní transfery

Financování z vlastních příjmů obcí je nedostatečné, proto je nutné zbylou část rozpočtu doplnit pomocí příspěvků ze státního rozpočtu. Dotace patří do účtové třídy 4 a mohou být neinvestiční anebo investiční. Při schvalování státního rozpočtu je též schválen objem a struktura částí dotací. Ze zákona o státním rozpočtu plyne na schválené dotace nárok, proto lze hovořit o nárokových dotacích. O nenárokových dotacích rozhoduje příslušný správce státního fondu na základě žádosti obce, kde posuzuje zejména účel.³¹

---

²⁸ LAJTKEROVÁ, E., *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*, 1.vyd., str. 39

²⁹ PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1.vyd., str. 470

³⁰ PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1.vyd., str. 471

³¹ PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1.vyd., str. 474

Do územních rozpočtů jsou poskytovány tyto dotace:

- **účelové dotace** – používají se především k financování provozních potřeb. Tyto dotace z velké části v rozpočtech převažují. Problémem je, že příliš nepodporují nezávislost obce v rozhodování a jejich odpovědnosti. Jejich získání je podmíněné splněním zákonem stanovených podmínek. Běžné účelové dotace jsou určeny k financování činnosti v rámci přenesené působnosti při zabezpečování veřejných statků. Slouží k financování běžných, opakujících se potřeb, jako například oblast školství. Kapitálové účelové dotace se používají při financování investiční výstavby. Obec často musí sáhnout také do svých vlastních zdrojů při použití tohoto typu financování,
- **neúčelové dotace** – u tohoto typu dotací není vymezen účel, ke kterému se mají použít a ani podmínky, za kterých jsou poskytovány. Je tedy pouze na zvážení obce, na co je použije.³²

2.4.4 Výdaje obce

Územní samospráva se čím dál více podílí na zabezpečování a financování větší škály veřejných statků pro občany. Tím pádem se posiluje jejich role, a to jak v oblasti pravomocí, tak i odpovědnosti. S tím souvisí i skutečnost, že územní samosprávné celky musí vynakládat i větší množství finančních prostředků, tedy výdajů.

Z hlediska rozpočtového plánování lze výdaje členit na:

- **plánované** – tyto výdaje lze považovat za rozhodující, protože se na ně musí bilancovat zdroje krytí. Lze je přesně naplánovat, neboť většinu položek tvoří běžně se opakující výdaje a přitom brát ohled na rozpočtové omezení obce. Plánované výdaje jsou tvořeny zejména mandatorními výdaji (starobní důchody, financování základních škol) a v rámci možností se může naplánovat také jejich úspora,

---

³² PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd., str. 272

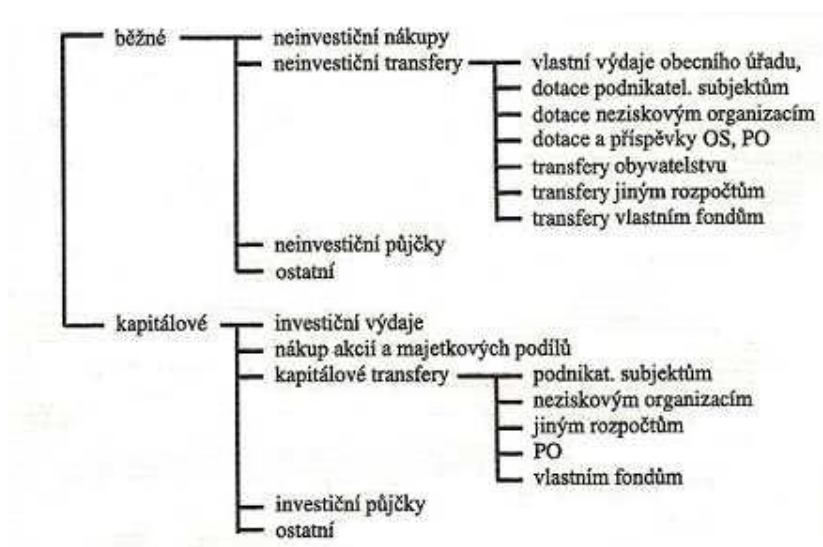
- **neplánované** – neplánované výdaje mají charakter nahodilý, který nelze naplánovat ani odhadnout. Jedná se například o výdaje související se živelnými pohromami či jinými katastrofami, ale také sankční výdaje. Obce by měly z tohoto důvodu vytvářet, alespoň v menší částce, rezervy.³³

Typičtější je členění podle funkcí veřejných financí a to na:

- alokační,
- redistribuční,
- stabilizační.

2.4.4.1 Alokační výdaje

Tyto výdaje patří mezi nejobsáhlejší skupinu výdajů a lze je členit na běžné a kapitálové:

Obrázek 1 Výdaje rozpočtu obce

Zdroj: PEKOVÁ, J., Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. 1.vyd., str. 282

³³ LAJTKEPOVÁ, E., *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*, 1 vyd., str. 51

Alokační výdaje zahrnují zejména výdaje na služby ve školství, veřejném zdravotnictví, sociální služby a výdaje na samosprávu. Neméně podstatné je podílení se obcí na financování vodovodů, kanalizací, infrastruktury a občanské vybavenosti, které jsou svým způsobem ovlivněny preferencemi občanů a ochotou přispívat a podílet se na tomto financování.

Tyto výdaje mají určité stabilizační a regulující účinky. Pokud se nakupují služby či vstupy ve veřejném sektoru od soukromých firem a podnikatelů, ovlivňuje územní samospráva poptávku, tím pádem i nabídku. Díky tomu může dojít ke vzrůstu pracovních možností či snižování míry nezaměstnanosti v obci, v regionu.³⁴

- **běžné výdaje** – už jen z názvu jde rozpoznat, že půjde o financování pravidelně se opakujících, běžných potřeb v lokálním a regionálním veřejném sektoru. Vše za určité období, což je v tomto případě rozpočtové období. Občas se tyto výdaje můžou nazývat provozní nebo výdaje, které se neinvestují. Do této skupiny patří neinvestiční transfery, nákup vody, paliva, energie či sociální dávky aj.,
- **kapitálové výdaje** – jedná se o financování investičních potřeb, které v tomto případě nejsou běžné. Územně samosprávný celek se kupříkladu rozhodl zainvestovat do něčeho nového nebo splácí jistiny z půjčených finančních prostředků z minulých let. Úroky se naopak hradí z běžné části rozpočtu. Velmi problematická je potom situace, kdy si obec zapůjčí v jednom období více finančních prostředků, tedy si zřídí více úvěrů, a v dalších letech bude jejich splácení břemenem. Nemluvě o tom, že pohltní část výdajů územního rozpočtu a dále budou též nutná opatření v běžných výdajích, které pokud jsou obligatorní, vyplývají ze zákona a úspora je u nich více méně nereálná.³⁵

---

³⁴ PEKOVÁ, J., *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. 1.vyd.*, str. 282

³⁵ PEKOVÁ, J., *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. 1.vyd.*, str. 280

3 ÚČETNÍ ASPEKTY ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Územní samosprávné celky se řídí v oblasti účetnictví několika právními normami. Než přejdeme k tomuto okruhu, je dobré si pro připomenutí zopakovat obecné účetní zásady, které platí v každém ohledu a vychází z tzv. zvykového práva. Tyto zásady slouží k naplnění věrného a poctivého obrazu skutečností, které nastaly v účetní jednotce. Jsou převzaty a následně zakotveny v zákonu č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Jednoduše řečeno, představují souhrn pravidel a postupů pro správné plnění účetních zápisů u jednotlivých případů.

- **zásada věrného a poctivého zobrazení** – účetní jednotka je povinna vést účetnictví tak, aby podávala věrný a poctivý obraz o předmětu účetnictví a tím pádem i o její finanční situaci. Za věrné zobrazení se považuje, pokud obsah jednotlivých položek účetní závěrky je shodný se skutečným stavem, který je zároveň v harmonii s účetními metodami. Pokud jsou použity účetní metody takovým způsobem, který vede k dosažení věrného zobrazení, potom lze hovořit také o zobrazení poctivém. Tam, kde účetní jednotka může volit mezi více možnostmi danými účetními metodami, je její povinností zvolit právě tu, která bude opravdu odpovídat jejímu skutečnému stavu,³⁶
- **účetní jednotky** – účetní jednotka může mít několik forem, existuje několik typů či druhů. Může se jednat o právnické osoby, fyzické osoby, organizační složky státu, zahraniční osoby, aj.. Společné pro všechny je to, že tvoří uzavřený celek, kde spravuje svůj majetek, eviduje závazky, pohledávky, vede účetnictví a sestavuje za dané období výkazy,³⁷

---

³⁶ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 7

³⁷ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 1

- **zásada neomezeného trvání** – účetní jednotka je povinna používat účetní metody takovým způsobem, kdy se vychází z předpokladu, že bude neustále existovat či trvat. Že tedy nedojde k jejímu zrušení, sloučení či rozdělení a nenastane skutečnost, která by ji omezovala či jí nějakým způsobem zabraňovala ve výkonu činnosti. Pokud ovšem taková situace nastane, je povinna použít účetní metody tomu odpovídající a uvést je v příloze účetní závěrky,³⁸
- **oceňování v historických cenách** – tato zásada se týká majetku a závazků, které by měly být oceňovány v období, ve kterém tyto skutečnosti nastaly. Tedy ve většině případů v době pořízení. Nejčastěji se oceňují v pořizovací ceně, která zahrnuje náklady související s tímto pořízením. Budoucí cenové změny, jako pokles kupní síly peněz či jiný cenový dopad, se nebere v úvahu. Výjimka nastane při ocenění reálnou hodnotou,
- **nezávislosti účetních období** – účetní jednotka účtuje v období nepřetržitých po sobě jedoucích 12 měsíců. Územně samosprávné celky nemohou uplatnit hospodářský rok, protože účetní i rozpočtové období začíná 1. ledna a končí posledním dnem v prosinci. Na základě toho je nutné případné časové rozlišení nákladů a výnosů.³⁹
- **vymezení okamžiku realizace** – jedná se o vymezení okamžiku potřebného k zaúčtování daného účetního případu na rozvahový, nákladový či výnosový účet. Například vznik závazku, pohledávky, příjem či výdej v pokladně nebo bankovním účtu, pohyb majetku anebo zjištění manka a další podobné události.
- **zákazu kompenzace** – u této zásady platí výjimky u závazků a pohledávek, které se týkají jedné a té samé osoby, jsou splatné do roka a vedeny ve stejné měně. Výjimka se týká i doměření či vrácení daně z příjmů, nepřímých daní a poplatků,
- **stálost metod** – jakmile účetní jednotka použije v jednom účetním období označení a uspořádání jednotlivých položek, včetně obsahového vymezení a způsobu oceňování, nesmí ho v následujícím období měnit.

³⁸ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 7 odst. 3

³⁹ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 3, odst. 2

Výjimka nastane v případě, pokud dojde ke změně předmětu podnikání daného celku anebo z důvodu zkvalitnění vypovídající schopnosti účetní závěrky. V takovém případě je nutno tuto informaci spolu s odůvodněním uvést v příloze účetní závěrky,⁴⁰

- **zásada opatrnosti** – některé skutečnosti, které ještě nenastaly a jejichž výši nejsme schopni zjistit, se zahrnují do výše zisku v podobě rezerv nebo opravných položek. Jde zejména o předpokládané ztráty a rizika znehodnocení majetku,
- **bilanční kontinuita** – zůstatky účtů v rozvaze na konci účetního období se stávají počátečními stavy, v období následujícím. Navazují tedy na sebe,
- **zásady správného vedení účetnictví** – účetní jednotky mají povinnost vést účetnictví správně, srozumitelně, úplně, průkazně, přehledně a nakonec i způsobem, kterým se zaručí trvanlivost účetních případů,⁴¹
- **zásada materialisty** – veškeré informace obsažené v účetní závěrce se posuzují podle významnosti a musí být spolehlivé a srovnatelné.⁴²

V rámci mezinárodní zásady dobré praxe (IGPG) je poskytnut návod a principy, určené pro profesionální účetní v podnikání a jejich organizací v hodnocení a zlepšení vnitřní kontroly jako nedílné součásti správy organizace, řízení rizik a vnitřních kontrolních systémů.⁴³

3.1 Právní úprava účetnictví

Existuje několik typů účetních jednotek, avšak obecně se účetnictví řídí jednak právními normami a jednak metodickými postupy. Jednou ze základních norem, kterou používají územní samosprávné celky, je zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví. Tento zákon říká, jak účetnictví vést. Obsahuje pravidla, postupy pro rozsah a způsob vedení účetnictví, včetně požadavků na jeho ověření.

---

⁴⁰ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 7, odst. 4

⁴¹ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 8, odst. 1

⁴² Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 19, odst. 1

⁴³ INERNATION FEDERATION OF ACCOUNTANTS, Evaluating and Improving Governance in Organizations. Ifac.org [online]. Copyright © 2015 [cit. 2015-05-28]. Dostupné z: <http://www.ifac.org/publications-resources/evaluating-and-improving-governance-organizations>

Územní samosprávné celky mají povinnost ukládat či předávat záznamy a informace o svém účetnictví v technické formě do centrálního systému účetních informací státu. Tento systém slouží pro účely operativního řízení, které by mělo zajistit poskytnutí správných a pravdivých informací o hospodářské situaci vybraných jednotek. Druhý důvod je kvůli sestavení výkazů za jednotlivé konsolidační celky státu a za Českou republiku. Neméně důležitý smysl je statistický a kontrolní.⁴⁴

Účetnictví lze vést ve zjednodušeném nebo plném rozsahu. Obvyklejší je, že účetní jednotky vedou své účetnictví v plném rozsahu. Obce tuto povinnost mají. Zjednodušený způsob vedení účetnictví obnáší určité úlevy ve vedení, nepoužívají se všechny postupy a metody. Tento způsob mohou použít pouze ty účetní jednotky, které nemají povinnost mít ověřenou účetní závěrku auditorem nebo ty, kterým to umožní zvláštní zákon. Jedná se o:

- občanská sdružení, církve, nadační fondy,
- bytová družstva, která zajišťují hospodářské a sociální potřeby svých členů,
- příspěvkové organizace, které nejsou konsolidovanou účetní jednotkou,
- ostatní jednotky, o nichž to stanoví již zmíněný zvláštní zákon.⁴⁵

Předmět účetnictví se zachycuje pomocí účetních dokladů, které zaznamenávají veškeré skutečnosti, které se dějí v dané účetní jednotce. Jsou to tedy účetní záznamy, které jsou prokazatelné na základě svého obsahu a náležitostí. Účetní doklady se vyhotovují bez zbytečného odkladu a musí obsahovat zejména označení, obsah, účastníky, množství a cenu, okamžik vyhotovení a uskutečnění daného případu a podpis.⁴⁶

Účetní zápisy se zachycují pro každý účetní případ zvlášť a to konkrétně do účetních knih, kterými jsou:

---

⁴⁴CSUIS Základní popis systému [online]. Státní pokladna 2015 [cit. 2015-05-13]. Dostupné z:<
<http://www.statnipokladna.cz/cs/csuis/zakladni-popis>>

⁴⁵ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 9

⁴⁶ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 10, § 1, odst. 3

- deník – zde jsou účetní zápisy uspořádány dle časového hlediska, tedy chronologicky. Zda bude vést účetní jednotka pouze jeden deník nebo více, je záležitostí jejího rozhodnutí. V případě zvolení jednoho deníku, je nutností zaznamenat veškeré účetní doklady postupně za dané období. Pokud má účetní jednotka deníků více, tak jsou většinou zaměřeny na jednotlivé okruhy, např. přijaté a vydané faktury nebo příjmové a výdajové pokladní doklady. Každý zápis by měl obsahovat základní údaje o daném účetním případě,⁴⁷
- hlavní kniha – účetní zápisy jsou uspořádány z hlediska věcného, tedy systematického. Obsahuje všechny syntetické účty, které tvoří účtový rozvrh. Žádná z účetních jednotek nesmí zřídit účet mimo tento účtový rozvrh a hlavní knihu,⁴⁸
- kniha analytických účtů – jsou upřesňující pro syntetické účty. Analytické účty detailněji zachycují zápisy v hlavní knize a jejich členění závisí na potřebě každé účetní jednotky. Tvoří se například k odlišení měn, odběratelů anebo dodavatelů. Pokud sečteme všechny analytické účty k jednomu syntetickému, výsledek musí být shodný s celkovou sumou, uvedenou na syntetickém účtu,
- kniha podrozvahových účtů – tato kniha slouží k zachycení účetních případů, které nesplňují veškeré podmínky pro zapsání zápisu do hlavní knihy.⁴⁹

Na zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví navazuje prováděcí vyhláška 410/2009 Sb., k zákonu o účetnictví (dále jen vyhláška). Tato vyhláška se týká jak vedení účetnictví v plném rozsahu, tak i ve zjednodušeném a upravuje konkrétně:

- celkový rozsah a postupy sestavení účetní závěrky,
- u jednotlivých položek majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, řeší označení, uspořádání a obsahové definování,

---

⁴⁷ PODNIKATOR, pomůže vám v podnikání [online] Podnikátor.cz © 2012, [cit. 2015-05-07]. Dostupné z: <http://www.podnikator.cz/provoz-firmy/ucetnictvi-a-dane/dane/n:16194/Ucetni-knihy>

⁴⁸ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 13

⁴⁹ JURAJOVÁ, H., ŠELEŠOVSKÝ, J. a kol. *Účetnictví, daně, audit a financování územních samosprávných celků a organizací neziskového sektoru. 1. vyd., str. 5*

- stejné postupy jako jsou uvedeny výše, platí u nákladů, výnosů a výsledku hospodaření v účetní závěrce,
- obsahové vymezení a uspořádání informací, týkající se používání finančních prostředků státního rozpočtu a rozpočtů územních samosprávných celků. Jedná se dále o informace, které určitým způsobem doplňují a vysvětlují přílohu v účetní závěrce,
- u přehledu peněžních toků a vlastního kapitálu je to opět obsahové vymezení a uspořádání,
- směrnou účtovou osnovu,
- veškeré účetní metody, zvláště pak způsob oceňování, postup a tvorbu opravných položek a rezerv, postupy oceňování,
- vzor jednotlivých částí účetní závěrky, který je závazný.⁵⁰

V roce 2010 proběhla reforma, která se týkala účetnictví příspěvkových organizací, tedy obcí. Cílem reformy je vytvoření správných podmínek pro to, aby došlo k efektivnějšímu zabezpečení správných, úplných a včasných informací, týkajících se hospodaření státu a jeho účetních jednotek. Akruální princip je nezbytný zejména pro to, aby došlo ke zvýšení důvěryhodnosti účetních výkazů za Českou republiku, jednak vůči Evropské unii, ale také vůči mezinárodním jednotkám. Další výhodou je přilákání nových investorů ze zahraničí.⁵¹

Účetní metody stanovené vyhláškou:

- u majetku určeného k prodeji oceňovací rozdíl při uplatnění reálné hodnoty,
- opravné položky a jejich postup tvorby a použití,
- metoda odpisování,
- rezervy a jejich postup tvorby a použití,
- metoda časového rozlišení,⁵²

---

⁵⁰ Prováděcí vyhláška 410/2009 Sb., k zákonu o účetnictví, § 1

⁵¹ NOVÁKOVÁ, Š., *Reforma účetnictví ve vybraných účetních jednotkách: díl I. (Účetnictví příspěvkových organizací)* vyd. 1., str. 5

⁵² NOVÁKOVÁ, Š., *Reforma účetnictví ve vybraných účetních jednotkách: díl I. (Účetnictví příspěvkových organizací)* vyd. 1., str. 20-22

Účetní metody jsou nenahraditelné z toho důvodu, aby docházelo ke správnému zajištění účtování. Jedná se o nástroj, díky kterému je zaznamenán předmět účetnictví, tedy skutečnosti, které nastaly za dané účetní období.⁵³ Některé metody proberu ve 4. kapitole, abych díky nim charakterizovala správnost účtování na konkrétní vybrané účetní jednotce.

Poslední legislativou, která se zabývá postupy účtování, jsou České účetní standardy (dále jen jako ČÚS) č. 701 až 710 pro některé vybrané účetní jednotky, které vedou účetnictví podle vyhlášky č. 410/2009 Sb. Jednotlivé standardy byly novelizované v návaznosti na nový Občanský zákoník a jsou uvedeny ve Finančním zpravodaji. Novelizací prošly zejména některé vybrané pojmy, v rámci skutečného obsahu nedošlo k velkým odchylkám od původního znění.⁵⁴ Typy standardů:

- ČÚS č. 701 – účty a zásady účtování na účtech – hlavním cílem je stanovit postupy účtování na účtech a to z důvodu dosažení souladu, při použití jednotlivých účetních metod různými účetními jednotkami,
- ČÚS č. 702 – otevírání a uzavírání účetních knih – účelem je stanovit postupy účtování při otevření a uzavření účetních knih za pomoci účtu 491 a 492,
- ČÚS č. 703 – transfery – stanoveny jsou základní postupy pro účtování transferů,
- ČÚS č. 704 – fondy účetní jednotky – záměrem je stanovit metody či postupy účtování o fondech, zejména účtu 419. Fondy účetní jednotky jsou uvedeny v § 27 výše uvedené vyhlášky,
- ČÚS č. 705 – rezervy – cílem je stanovení postupů účtování při zvýšení, snížení, tvorbě a zrušení rezerv,
- ČÚS č. 706 – opravné položky a vyřazení pohledávek – účelem je stanovení postupu účtování v této oblasti,
- ČÚS č. 707 – zásoby – zde jsou stanoveny jednotlivé postupy pro účtování zásob, zejména pak příjem a úbytek,

---

⁵³ SCHNEIDEROVÁ, I., NEJEZCHLEB, Z., *Účetní reforma 2012 pro ÚSC a jimi zřizované příspěvkové organizace I* vyd., str. 28

⁵⁴ JURAJOVÁ, H., ŠELEŠOVSKÝ, J. a kol. *Účetnictví, daně, audit a financování územních samosprávných celků a organizací neziskového sektoru I*. vyd., str. 13

- ČÚS č- 708 – odpisování dlouhodobého majetku – určující je stanovení postupů pro určení hodnoty odpisů dlouhodobého majetku a opravek nebo při změně metody,
- ČÚS č. 709 – vlastní zdroje – určující jsou postupy účtování o vlastních zdrojích obce,
- ČÚS č. 710 – dlouhodobý nehmotný majetek a hmotný – opět jsou stanoveny postupy účtování pro tuto kategorii.⁵⁵

V rámci právní legislativy je nutno se zmínit o interních předpisech, které si účetní jednotka vytváří sama a jsou tedy její vnitřní směrnice. Tato legislativa upravuje účetní metody, které se používají v daném subjektu. Konkrétně se jedná o doklady, které kolují účetní jednotkou, veškerá jejich evidence, účtování o jednotlivých položkách na daných účtech a způsoby použití těchto účtů uvnitř organizace. Takto je zajištěna průkaznost vedení účetnictví.

3.2 Pomocný analytický přehled (dále jen PAP)

Tato povinnost vznikla poměrně nově a ukládá ji § 77 odst. 2 vyhlášky č. 410/2009 Sb., kde je uvedeno: „*Účetní jednotka je povinna předávat účetní záznamy, včetně účetních zápisů v účetních knihách a včetně informací pro účely monitorování a řízení veřejných financí v členění stanoveném v technické vyhlášce o účetních záznamech, vytváří členění syntetických účtů na odpovídající analytické účty,...*“. Na tuto vyhlášku navazuje i další legislativa.

Důvodem pro zavedení Pomocného analytického přehledu bylo zajistit dostatečné informace pro monitorování a taky řízení veřejných financí, a to na základě potřeb, které vyplývají z evropských nařízení o Evropském systému národních a regionálních účtů ve Společenství (dále jen jako ESA 95). Jelikož národní fiskální a rozpočtové procesy jsou nevyrovnané, je zajištění průkazných informací pro Evropskou komisi, Evropskou centrální banku, s pomocí Eurostatu, nutností.

---

⁵⁵ MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, mfc.cz [online] Copyright © 2005-2013, [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <<http://www.mfc.cz/cs/verejny-sektor/regulace/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic/pravni-predpisy/platne-ceske-ucetni-standardy/2015/ceske-ucetni-standardy-c-701-az-710-pro-2015>>

Aby byly naplněny potřeby plnění závazků České republiky vůči Evropské unii, musí vybrané účetní jednotky zasílat údaje z administrativní oblasti, za které jsou považovány informace z účetnictví. Z důvodu naplnění zásady nestrannosti, spolehlivosti, relevantnosti a transparentnosti je stanovena struktura a detaily týkající se údajů z účetnictví. Pokud by se zachoval současný stav a Česká republika by nevykazovala tyto údaje, jednalo by se o ohrožení závazků vůči Evropské unii a mělo by to další důsledky. Původně se spekulovalo nad několika variantami řešení této situace. Nakonec se došlo k závěru, že je přípustné, aby směrná účtová osnova obsahovala povinné členění syntetických a analytických účtů a zároveň byly vyloučeny vybrané územní samosprávné celky a jimi zřízené příspěvkové organizace, pokud nesplňují závazná kritéria § 3 odst. 2 technické vyhlášky č. 383/2009 Sb.⁵⁶

Samotný výkaz PAP se skládá z následujících částí:

1. **Výkazy účetních stavů** - obsahují některé syntetické účty, včetně jejich údajů, v detailním analytickém členění:
  - I. část: Počáteční a koncové stavy, včetně obrátů, na vybraných rozvahových účtech,
  - II. část: Určité náklady za hlavní a hospodářskou činnost od začátku roku,
  - III. část: Určité Výnosy za hlavní a hospodářskou činnost od začátku roku.
2. **Výkazy účetních pohybů – toků** – zaznamenávají přírůstky a úbytky na některých syntetických rozvahových účtech, spolu s detailním analytickým členěním:
  - IV. část: Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek, dlouhodobý hmotný majetek,
  - V. část: Zásoby,
  - VI. část: Pohledávky,
  - VII. část: Závazky,
  - VIII. část: Ostatní aktiva,
  - IX. část: Jméno účetní jednotky.

---

⁵⁶ MAČE, M. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech 1 vyd.*, str. 533

3. **Výkazy konsolidačních položek** – u některých případů podrobněji rozebírají údaje, které jsou uvedeny v předchozích částí, v členění podle partnerů aktiva/pasiva nebo transakce či obojího:

- X. část: Stavy na počátku i konci období, včetně obrátů na určitých rozvahových účtech, v členění dle jednotlivých partnerů aktiva/pasiva,
- XI. část: Určité náklady a výnosy za hlavní i hospodářskou činnost, v členění dle jednotlivých partnerů transakce,
- XII. část: Změny na straně má dáti a dal u vybraných rozvahových účtech, v členění dle jednotlivých partnerů transakce,
- XIII. část: Změny na straně má dáti a dal u vybraných rozvahových účtech, v členění dle jednotlivých partnerů transakce a dle partnerů aktiva/pasiva.⁵⁷

4. **Ostatní výkazy** – U této části není stanoven žádný postup k vyplnění:

- XIV. část: Přehled majetkových účastí a jejich změn – zaznamenává změny, týkající se vlastnických podílů majetkových účtů, za dané účetní období,
- XV. část: Přehled podrozvahových účtů – informace o vybraných podrozvahových účtech v podrobném členění, včetně jejich počátečních a koncových stavů,
- XVI. část: Počáteční a koncové stavy na určitých podrozvahových účtech v členění dle jednotlivých partnerů podrozvahových účtů,
- XVII. část: Interpretace významných částek – vyplní se důležité skutečnosti k syntetickým účtům z první části a z druhé části pouze bod čtvrtý.⁵⁸

---

⁵⁷ MAČE, M. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech 1 vyd.*, str. 533 – 534

⁵⁸ PŘÍLOHA č. 2a K VYHLÁŠCE č. 383/2009 Sb. [online] Leden 2015 [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic/pravni-predpisy/platna-legislativa--vyhlasky/2015/vyhlasky-pro-rok-2015--pro-ucetnictvi-st-20224>

Tabulka 2 Zjednodušené znázornění výkazu PAP

Název	PS, obraty MD/DAL, KS, výsledek od začátku roku
Tabulka 1	Rozvaha
Tabulka 2	Náklady
Tabulka 3	Výnosy
Název	Změny na straně MD a DAL
Tabulka 4	DNHM a DHM
Tabulka 5	Zásoby
Tabulka 6	Pohledávky
Tabulka 7	Závazky
Tabulka 8	Ostatní aktiva
Tabulka 9	Jmění účetní jednotky
Název	Podrobnosti dle jednotlivých partnerů
Tabulka 10	Podrobnosti dle tabulky 1
Tabulka 11	Podrobnosti dle tabulky 2 a 3
Tabulka 12	Podrobnosti dle tabulky 4 až 9
Tabulka 13	
Název	Upřesnění
Tabulka 14	Přehled majetkových účastí včetně změn
Tabulka 15	Podrozvahové účty - PS, KS
Tabulka 16	Podrobnosti tabulky 15 - podrobnosti dle partnerů
Tabulka 17	Objasnění důležitých částek -tabulky 1, 2, 3 a 15

Zdroj: vlastní zpracování

K některých vybraným pojmům chybí vysvětlení a instrukce, které slouží k vyplnění částí XIV až XVII. K tomuto vyplnění není znám žádný právní předpis, tudíž účetní jednotky mají jistotu, že nemohou nic porušit.

Na první pohled to vypadá, že k vyplnění Pomocného analytického přehledu nám vystačí znalost českého účetnictví a účtování. Není to tak úplně pravda. PAP úzce souvisí s všeobecně užívanými účetními principy (dále jen jako GAAP), angloamerického účetnictví, které nejsou totožné s principy naší národní úpravy.

Na základě tohoto, se při sestavování Pomocného analytického přehledu nesetkáváme s následujícími účty:

- 05 – poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek,
- 07 – oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku,
- 08 – oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku,
- 16 – opravné položky (dále jen jako OP) k dlouhodobému hmotnému majetku,
- 50 – spotřebované nákupy,
- 51 – služby,
- 53 – daně a poplatky,
- 54 – ostatní náklady,
- 55 – odpisy, rezervy a opravné položky,
- 58 - náklady ze sdílených daní a poplatků,
- 60 – výnosy z vlastních výkonů a zboží,
- 63 – výnosy z daní a poplatků,
- 64 – ostatní výnosy.⁵⁹

Jedním z hlavních důvodů vyloučení těchto položek je fakt, že účetnictví v České republice třídí náklady podle druhu, kdežto GAAP je třídí podle účelu. Je tedy jasné, že výsledovky se budou od sebe lišit a rozdíly budou patrné i v rozvaze. Vhodným řešením je vznik dvou účetních osnov, které by umožnily samostatné tvoření jednak českých výkazů a jednak výkazů statistických. Mít tedy dvojí sadu účetních knih. Ministerstvo financí má možnost doplnit a upravit vykazování dle svých představ a potřeb. Mohou tedy chybějící účty postupem času doplnit. Od roku 2014 jsou doplněny oprávkové účty a dále také další syntetické.⁶⁰

---

⁵⁹ MAČE, M. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech 1* vyd., str. 549 - 550

⁶⁰ MAČE, M. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech 1* vyd., str. 550

Výkaz obsahuje také pořizování partnerů, kteří jsou určeni zejména svým identifikačním číslem. Může nastat situace, kdy fyzická osoba nemá identifikační číslo osoby (dále jako IČO), pak je tedy nahrazeno identifikátorem 111. Co se týče zahraničních subjektů, ministerstvo financí vydává speciální číselník k nim určený. Aby bylo možno zachytit jednotlivé vztahy, používá se partner aktiva/ pasiva nebo partner transakce.⁶¹

Na základě podnětu ministerstva financí a hlavně z důvodu kontroly jednotlivých partnerů došlo k uveřejnění Metodiky křížových kontrol. Kontroly se vztahují pouze na účetní jednotky, které zasílají Pomocný analytický přehled. Účetní jednotky mají následně k dispozici informace o výsledku, čase, vazbách a datu. Je možné, že se následně účetní jednotky nesetkají se zpětnou vazbou v rámci opravy, přesto by se o to měly pokusit.⁶²

3.3 Účetní závěrka

V každé účetní jednotce je završujícím bodem účetní závěrka a dále to také může být výroční zpráva. Účetní závěrka je účetní výstup, který má sloužit k sumarizaci a zhodnocení za dané účetní období, co se týče účtování a účetnictví jako takového. Její schvalování u územních samosprávných celků je v pravomoci zastupitelstva obce.⁶³

Některé účetní jednotky mají povinnost ověřovat účetní závěrku auditorem. Pokud se tak stane, musí vždy zpracovat k předchozím třem výkazům ještě navíc výkaz o peněžních tocích nebo přehled o změnách vlastního kapitálu. Vše závisí na dosažení nebo překročení následujících limitů k rozvahovému dni, za předchozí účetní období:

- aktiva celkem tvoří více než 40 000 000,- Kč,
- úhrn čistého obratu za rok je více než 80 000 000,- Kč.⁶⁴

Nic nebrání účetní jednotce v tom, aby výše zmíněné výkazy a ověření vykonala dobrovolně. Toto zpracování je ale spojeno s časovou a administrativní náročností či zátěží, proto je dobrovolné vypracování spíše nepravděpodobné.

---

⁶¹ STÁTNÍ POKLADNA, Ministerstvo financí České republiky, *Metodika tvorby PAP* [online]. Březen 2015 [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.statnipokladna.cz/cs/csuis/metodicke-informace>

⁶² STÁTNÍ POKLADNA, Ministerstvo financí České republiky, *Metodika křížových kontrol – PAP*, [online]. Březen 2015 [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.statnipokladna.cz/cs/csuis/technicke-informace>

⁶³ Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, § 84

⁶⁴ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 18 a § 20

Účetní závěrka se sestavuje v české měně. Hodnoty jsou tedy uvedeny v Kč a to přesně na dvě desetinná místa. Jednotlivé výkazy tvořící účetní závěrku:

- **rozvaha** – patří mezi základní účetní výkazy. První rozvaha se sestavuje na začátku podnikání (fungování) účetní jednotky a pak následně vždy na konci účetního období. Může být ovšem sestavena i jindy a to čtvrtletně nebo měsíčně.⁶⁵ Tento výkaz se skládá ze dvou stran:
  - aktiva - ta představují veškerý majetek, který je odstupňován od nejméně likvidního, což je dlouhodobý majetek, až po ten nejlikvidnější, tedy peníze. Stranu aktiv můžeme rozdělit celkově do čtyř sloupců. První sloupec obsahuje položky k rozvahovému dni nebo ke dni sestavení mezitímní závěrky a to v brutto hodnotě. Tato hodnota není upravena o oprávky nebo opravné položky. Sloupec druhý, korekce, obsahuje právě hodnoty opravek nebo opravných položek k jednotlivým účtům a vykazuje vždy kladnou hodnotu, nikdy ne zápornou. Předposlední sloupec jsou netto hodnoty, které udávají rozdíl mezi prvním a druhým sloupcem, tedy brutto hodnoty očištěné o oprávky a opravné položky. Poslední sloupec je téměř stejný, jako třetí, ale týká se minulého období,
  - pasiva – obsahují zdroje, které slouží ke krytí majetku, tedy aktiv. Pasiva jsou rozdělena na vlastní kapitál a cizí zdroje. Do vlastního kapitálu je zařazen výsledek hospodaření. Strana pasiv je rozdělena pouze do dvou sloupců obsahujících hodnoty z běžného a z minulého období.

Hlavní princip, uplatněný u rozvahy, je bilanční. Znamená to, že součet aktiv je roven součtu pasiv. Považuji za důležité zmínit se o účtech č. 336, 341, 342, 343, 345 a 363, na kterých se porovnávají obraty na straně „Má dáti“ a „Dál“. Výsledný rozdíl následně vstupuje buď do aktiv, nebo pasiv, podle toho, který z obratu převažuje. Pakliže převažuje „Má dáti“, účtuje se v aktivech, v opačném případě v pasivech,⁶⁶

---

⁶⁵ KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. IX. aktualizované vydání., str. 276

⁶⁶ Prováděcí vyhláška 410/2009 Sb., k zákonu o účetnictví, § 4

- **výkaz zisků a ztrát** – v tomto výkazu jsou sledovány jednotlivé položky nákladů a výnosů. Krom toho zjistíme výsledek hospodaření, za běžné i minulé účetní období, který je dále rozdělen na hlavní a hospodářskou činnost. Tady je nezpochybnitelná důležitost analytického členění jednotlivých účtů a akruální princip. Hodnoty na jednotlivých účtech mohou být uvedeny s kladným, ale i záporným znaménkem.
  - náklady – znázorňují opotřebování majetku nebo jeho celkovou spotřebu, případně vznik závazků. Na základě toho dojde ke snížení strany aktiv nebo ke zvýšení dluhů. U nákladů je podstatný okamžik, kdy dojde ke skutečnému vynaložení prostředků. Kdežto výdaje představují vynaložení finančních prostředků. Tento časový nesoulad je ověřen časovým rozlišením,
  - výnosy – jsou pravým opakem nákladů. Dochází tedy k snížení závazků nebo ke zvýšení porostou aktiva. I zde je důležitý moment zachycení výkonu bez ohledu na úhradu a používá se opět časové rozlišení.
  - výsledek hospodaření – zjistíme ho, když od nákladů odečteme výnosy. Nalezneme ho v tomto výkazu v podobě za běžné účetní období a před zdaněním.,
- **příloha** – slouží k podání informací, které by vysvětlily, případně i doplnily výše uvedené výkazy. Díky tomu bude mít kdokoliv možnost vytvořit si názor o finanční situaci dané účetní jednotky,
- **přehled o změnách vlastního kapitálu** – slouží k poskytnutí hlubších informací týkajících se zvýšení nebo snížení jednotlivých složek vlastního kapitálu. Pakliže účetní jednotka sestavuje tento přehled, využívá podrobného nastavení analytických účtů.

Jedná se o rozepisování pohybů účtové skupiny 40 a fondů, který zaznamenává rozdíly mezi počátečním a konečným stavem, u vybraných položek výkazu.

Tabulka 3 Jednotlivé části přehledu o změnách vlastního kapitálu

ČÁST	NÁZEV	SYNTETICKÝ ÚČET
I.	Jmění účetní jednotky	401
II.	Fond privatizace	402
III.	Transfery na pořízení DM	403
IV.	Kurzové rozdíly	405
V.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	406
VI.	Jiné oceňovací rozdíly	407
VII.	Opravy minulých let	408
B.	Fondy dané účetní jednotky	419 (Pro ÚSC)
C.	Výsledek hospodaření	-
D.	Rozpočtové hospodaření - účty příjmové a výdajové	-

Zdroj: vlastní zpracování

- **přehled o peněžních tocích** – tento přehled poskytuje informace o příjmech a výdajích, které nastaly v účetní jednotce za dané účetní období. Obsahuje počáteční stav, konečný a údaje o příjmech nebo výdajích peněžních prostředků. Existují dvě metody, které lze při sestavení použít. Jednou z nich je metoda nepřímá. Tato metoda je více složitá, protože vychází z nákladů, výnosů a výsledku hospodaření, které jsou upravené o nepeněžní operace, protože neovlivňují výsledek hospodaření. Druhá metoda je přímá, při které se vychází z konkrétních příjmů a výdajů, které se následně přiřadí do určité kategorie. Územní samosprávné celky používají spíše než přehled o peněžních tocích výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu. Je to z důvodu zřetelnosti a přehlednosti.⁶⁷

⁶⁷ KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. IX. aktualizované vydání, str. 278

Z důvodu rozdělení syntetických účtů do částí provozní, finanční či investiční je potřeba mít stanovené řádné analytické členění účtů. Státní pokladna nevymezuje detaily týkající se analytického členění a to má za následek odlišnost náplně jednotlivých položek, ale při totožném výsledku. Tento výkaz se považuje za jeden z těch složitějších.

- **výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ÚSC** – tento výkaz není součástí účetní závěrky, ale patří mezi závazné finanční výkazy. Údaje z něj se přenáší v souboru do centrálního systému účetních informací státu. Obsahuje údaje z obsahu syntetických účtů, které jsou členěny dle rozpočtové skladby.
  - účet 068 – dlouhodobé termínované vklady,
  - účet 231 – základní běžný účet územních samosprávných celků,
  - účet 236 – fondy územních samosprávných celků, jejich běžné účty,
  - účet 244 – krátkodobé termínované vklady,
  - účet 281 – krátkodobý úvěr,
  - účet 451 – dlouhodobý úvěr.⁶⁸

---

⁶⁸ Vyhláška č. 449/2009Sb., o způsobu termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtu státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti

4 DAŇOVÝ REŽIM ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

V každé zemi existuje daňový systém, jehož součástí je správa daní. Veškeré poplatky a odvody, které jsou příjmem státního rozpočtu, rozpočtu územních samosprávních celků a státních fondů, upravuje v České republice zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. Tento zákon je považován za jeden z nejdůležitějších v naší daňové soustavě. Upravuje zejména veškerá práva a povinnosti všech zúčastněných osob na daňovém řízení.⁶⁹

Říká se, že daně jsou jisté jako smrt. Nikdo se jim nevyhne, protože jejich platbu nám ukládají zákony. Daň je příjmem státního rozpočtu a je to částka placena v pravidelných intervalech nebo při určitých okolnostech. Charakteristické je pro ni to, že je to vynutitelná, povinná a nedobrovolně vybíraná platba. Jako občané nejsme schopni nějakým způsobem ovlivnit to, komu tyto finance poplují a na co se využijí. Tyto skutečnosti jsou nastaveny v rámci státního rozpočtu.⁷⁰

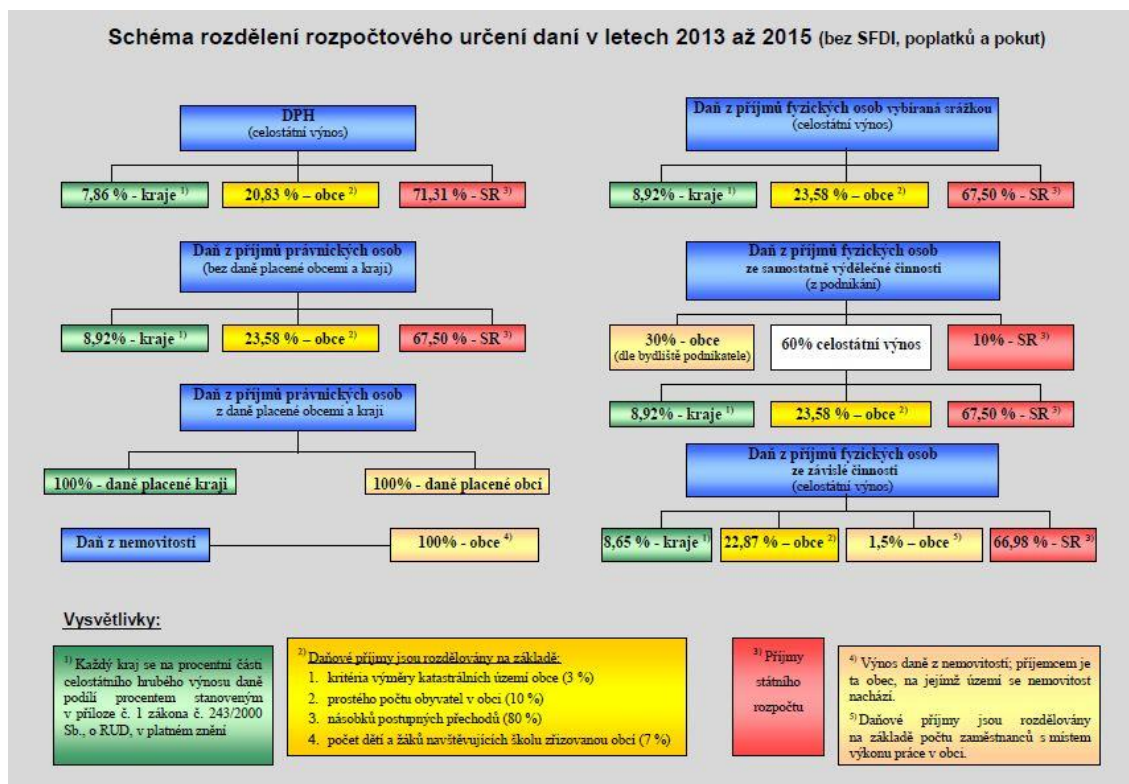
Podle výše daně, která plyne do rozpočtu, můžeme daně rozdělit na:

- svěřené – daň se odvádí v celé výši do jednoho rozpočtu,
- sdílené – daň je rozdělena do více rozpočtů.

---

⁶⁹ FOJTÍKOVÁ, J. *Daňový systém 2. vyd.*, str. 15

⁷⁰ DŮM FINANCI, ISSN 1802-5153, © Copyright Dům Financí.cz [online] Finanční portál 2006, [cit. 2015-05-07]. Dostupné z: <http://dumfinanci.cz/clanky/4467-danova-soustava-ceske-republiky/>

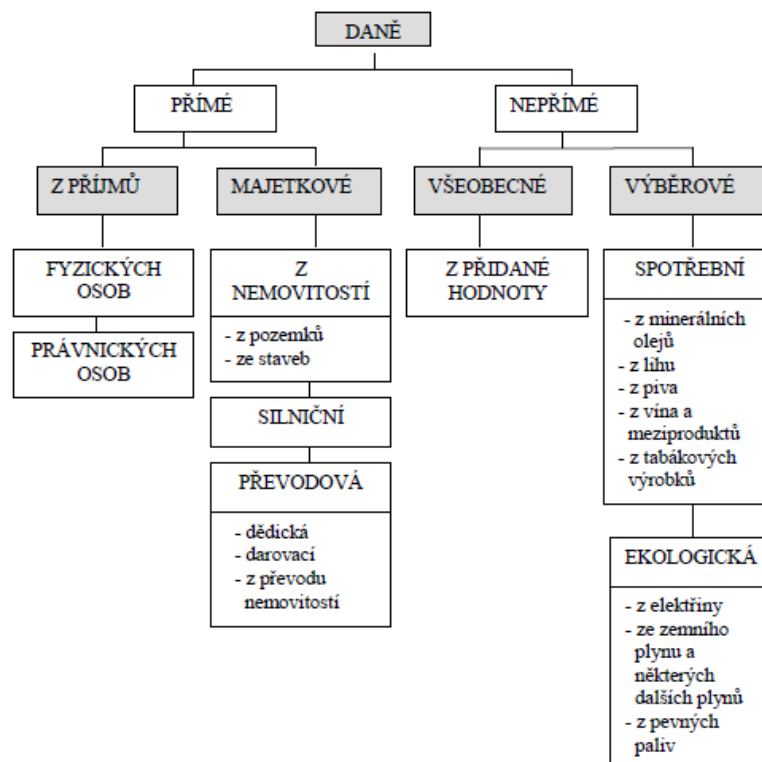

Obrázek 2 Schéma rozdělení rozpočtového určení daní

(Zdroj: MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY, mfc.r.cz [online] Copyright © 2005-2013, [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.mfc.r.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/prijmy-kraju-a-obci/2013/novy-model-sdilenych-dani-pro-obce-10890>)

Jal lze pochopit i z výše uvedeného obrázku, daňové příjmy jsou největší a nejdůležitější položkou veřejných rozpočtů. U menších obcí mohou tyto příjmy být také jediné příjmy. Hlavní členění daní je na daně:

- **přímé** – tento typ daně platí přímo poplatník sám a zároveň je i odvádí. Není možné je převést na jiný subjekt,
- **nepřímé** – není zde možné určit přesně konečného poplatníka, tedy osobu, která bude daň platit v konečné fázi. Určena je pouze osoba, plátce, který daň odvádí státu.

Obrázek 3 Struktura daňové soustavy

(Zdroj: FOJTÍKOVÁ, J. Daňový systém. 2. vyd., str. 11)

4.1 Daň z přidané hodnoty

Aplikace zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty ve znění pozdějších předpisů je poměrně složitou a náročnou oblastí nejen pro samostatné podnikatele či firmy, ale také pro územní samosprávné celky. Abychom správně postupovali při vyměření a uplatnění daně z přidané hodnoty (dále jako DPH), je velmi důležité mít všeobecný přehled o změnách tohoto zákona, ale také dokázat se orientovat v jednotlivých ustanoveních. V rámci vymezení subjektů, tedy osob povinných k dani, je podstatný § 5 odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty (dále jen jako ZDPH), který říká, že vybrané jednotky veřejné správy jakož i obce se nepovažují za osoby povinné k dani při výkonu působnosti na poli veřejné správy. Toto ustanovení platí i v případě, pokud obec vybírá v této pozici úplatu. Činnosti obcí v rámci veřejné správy se tedy nepovažují za ekonomické. Výjimkou by bylo, kdyby na základě rozhodnutí příslušného orgánu došlo k narušení hospodářské soutěže.⁷¹

⁷¹ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 5 odst. 3

Z obecného hlediska obsahuje zákon o DPH tyto okruhy úpravy:

- uplatňování DPH v tuzemsku,
- uplatňování DPH v rámci Evropské unie (dále jen jako EU),
- uplatňování DPH při dovozu a vývozu zboží,
- správa daně v tuzemsku⁷²

4.1.1 Předmět daně z přidané hodnoty

Pojem plnění se pro účely DPH používá pro různé aktivity, které jsou vykonávány osobami povinnými k dani, v rámci či mimo jejich ekonomickou činnost. Veškerá plnění související s různými činnostmi ÚSC lze rozdělit v rámci tohoto zákona na dvě základní kategorie:

- a) Plnění, která jsou předmětem DPH
- b) Plnění, která nejsou předmětem DPH

Ad a) Plnění, která jsou předmětem DPH:

Daň z přidané hodnoty se podle zákona uplatňuje na dodání zboží, převod nemovitosti nebo poskytnutí služby. Tato plnění jsou předmětem DPH při splnění zákonem stanovených podmínek a zároveň splňují definice vymezené v § 13 a § 14 ZDPH. U plnění, která jsou předmětem DPH, je dále důležité rozhodnout, zda se jedná o uskutečněná plnění nebo přijatá. Plátce tedy může být buď poskytovatelem plnění, v tom případě se jedná o uskutečněná plnění ve prospěch jiné osoby anebo příjemcem, kdy se jedná o přijatá plnění od jiné osoby. Z pohledu zákona o dani z přidané hodnoty není u ÚSC, které jsou v pozici neziskového subjektu, důležité, zda jsou činnosti vykonávány v rámci hlavní nebo hospodářské činnosti. Hlavní činnost je taková, na základě které byly jednotky zřízeny a hospodářskou činnost nelze ztotožňovat s ekonomickou činností v rámci ustanovení § 5 odst. 2 ZDPH.⁷³

---

⁷² Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH 1. vyd.*, str. 16

⁷³ Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH 1. vyd.*, str. 21 - 22

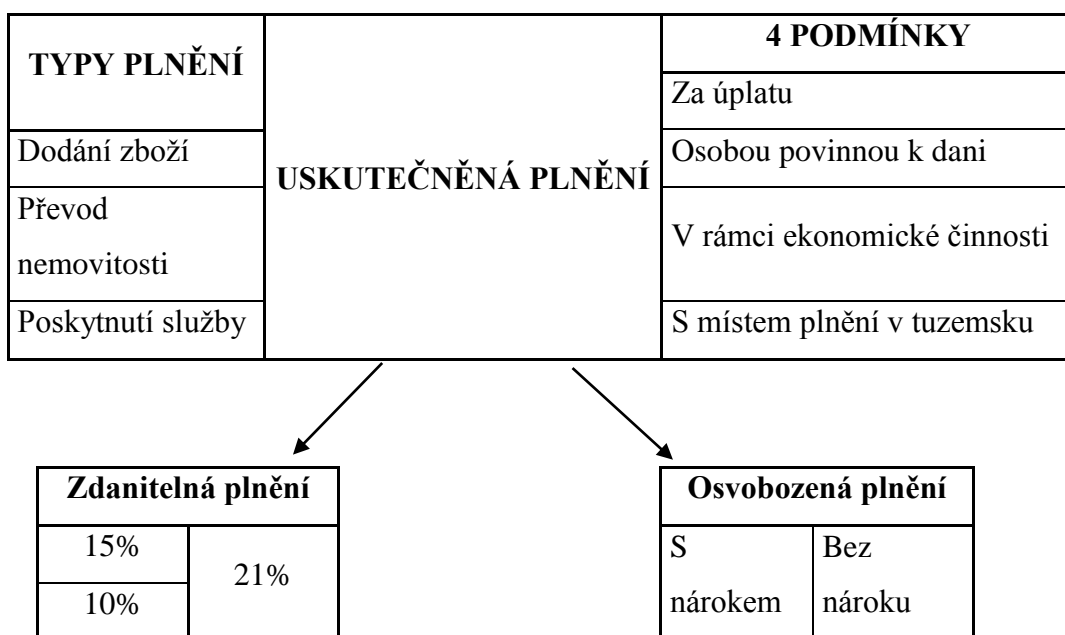

Schéma 2: Plnění, která jsou předmětem daně z přidané hodnoty dle § 2 zákona č. 235/2004 Sb. (Zdroj: vlastní zpracování)

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že všechny tři typy plnění jsou předmětem daně za splnění všech 4 podmínek. Tyto podmínky musí být splněny současně a vyplývají z § 2 odst. 1 písmena a) a b) ZDPH. Nastane-li situace, kdy jedna z podmínek není splněna, znamená to, že ÚSC nemá povinnost uplatnit daň na výstupu a ani přiznat plnění osvobozená od daně. Je to z toho důvodu, že se nejedná o plnění, která jsou předmětem daně nýbrž o plnění, která předmětem daně nejsou.⁷⁴

§ 2 odst. 2 ZDPH říká, které zdanitelné plnění je předmětem daně z přidané hodnoty a není osvobozeno. Jedná se tedy o zdanitelné plnění podléhající buď základní sazbě, nebo některé ze snížených sazeb.⁷⁵

⁷⁴ Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH I. vyd.*, str. 23

⁷⁵ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 2 odst. 2

Plnění realizovaná ÚSC v rámci jejich ekonomické činnosti a tedy z pozice osoby povinné k dani jsou vymezena v příloze č. 1 k ZDPH. Tato plnění vykazují obce vždy v účtové třídě 6. Výnosy. Pro zajištění správné evidence k DPH je vhodné nastavit k zmíněné účtové třídě analytickou evidenci. Výnosy rozlišené na úplaty za plnění, které jsou předmětem daně:

- 601 – výnosy z vlastních výrobků,
- 602 – výnosy z prodeje služeb (nepatří vždy do zdanitelných plnění),
- 603 – výnosy z pronájmu,
- 604 – výnosy z prodaného zboží,
- 609 – jiné výnosy z vlastních výkonů,
- 644 – výnosy z prodeje materiálu (nepatří vždy do zdanitelných plnění),
- 645 – výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku (dále jen jako DNM), (nepatří, vždy do zdanitelných plnění),
- 646 – výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku (dále jen jako DHM) kromě pozemků (nepatří vždy do zdanitelných plnění),
- 647 – výnosy z prodeje pozemků (nepatří vždy do zdanitelných plnění),
- 661 – výnosy z prodeje cenných papírů a podílů (nepatří vždy do zdanitelných plnění),
- 662 – úroky (nepatří vždy do zdanitelných plnění),
- 665 – výnosy z dlouhodobého finančního majetku (nepatří vždy do zdanitelných plnění),
- 669 – ostatní výnosy (nepatří vždy do zdanitelných plnění).⁷⁶

Pokud osoba povinná k dani, v našem případě obec, nepřesáhne obrát 750 000,- Kč za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců, stává se osobou osvobozenou od daně dle § 6 ZDPH. V případě, že obec uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně a překročí zákonem stanovený obrát, tak i přes to se nestává plátcem daně. Nemá tedy povinnost registrovat se k DPH u příslušného finančního úřadu.⁷⁷

---

⁷⁶ Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH I. vyd.*, str. 27

⁷⁷ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 6

Určitou výjimkou z obecných pravidel tvoří plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet. U obce budou tato plnění většinou spojována s výkonem veřejné správy či zájmu. Veškerá plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet najdeme v § 51 – 62 ZDPH.⁷⁸

Nejčastější plnění, se kterými se mohou ÚSC setkat jsou následující:

- převod a nájem pozemků, nebytových prostor a bytů dle § 56 ZDPH,
- finanční činnosti dle § 54 ZDPH, patří zde například úroky z poskytování úvěrů, zprostředkování pojištění,
- sociální služby dle § 59 ZDPH,
- kulturní a sportovní služby dle § 61 ZDPH.⁷⁹

Povinností plátce je uvést veškerá plnění za konkrétní zdaňovací období, ve kterém vznikla daňová povinnost do daňového přiznání (řádek č. 50) a zároveň je přiznat ke dni uskutečnění nebo ke dni přijetí úplaty (záleží na tom, který den nastal dříve).

Ad b) Plnění, která nejsou předmětem DPH:

Tato plnění jsou velmi neucelenou skupinou. Je to zejména způsobeno tím, že důvody, pro které je konkrétní plnění v kategorii plnění, jež nejsou předmětem, mohou být různé. Z výše popsané podkapitoly jasně vyplývá, že při nesplnění jedné ze čtyř podmínek se dané plnění nestává předmětem DPH. U ÚSC je to zejména při výkonu působnosti v oblasti veřejné správy. Další možností, kdy plnění není předmětem DPH, je, pokud nesplňují obecné vymezení dodání zboží, převodu nemovitosti nebo poskytnutí služby.

---

⁷⁸ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 51 - 62

⁷⁹ Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH 1. vyd.*, str. 30

Úplný výčet plnění, která nejsou předmětem DPH a jedná se o dodání zboží nebo převod nemovitosti a v zákoně jsou uvedena pod § 13 odst. 8 ZDPH, je následující:

- prodej podniku nebo vklad podniku, pokud se jedná o hmotný majetek,
- vydání nebo poskytnutí majetku v nepeněžitě podobě ve hmotném majetku jako náhrady nebo vypořádání podle zvláštního právního předpisu,
- poskytnutí dárku v rámci ekonomické činnosti, pokud jeho pořizovací cena bez daně nepřesahuje 500 Kč nebo poskytnutí obchodních vzorků bez úplaty v rámci ekonomické činnosti,
- dodání vratného obalu, který je dodáván spolu se zbožím kupujícímu za úplatu, pokud je tato úplata přímo vázána k vratnému obalu a kupujícímu je při dodání zboží zaručeno vrácení této úplaty v plné výši po vrácení vratného obalu, nebo vrácení vratného obalu bez úplaty či za úplatu.⁸⁰

V případě plnění, která mají povahu poskytnutí služby, a která splňují konkrétní podmínky, při nichž je nelze považovat za předmět DPH, hovoříme o § 14 odst. 5 ZDPH a patří zde:

- prodej podniku nebo vklad podniku,
- vydání nebo poskytnutí majetku v nepeněžitě podobě v nehmotném majetku, včetně poskytnutí služby, jako náhrady nebo vypořádání podle zvláštních právních předpisů o nápravě majetkových křivd,
- postoupení vlastní pohledávky vzniklé plátcí.⁸¹

Další příjmy, výnosy, které nejsou předmětem daně a pojí se s výkonem veřejné správy u ÚSC, jsou následující:

- poplatky podle zákona č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích,
- poplatky podle zákona č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích (patří zde zejména poplatky za vydání povolení, rozhodnutí, občanských průkazů, ověření listin, poplatky za výstupy z Českého podacího ověřovacího informačního národního terminálu Czech Pointu),

---

⁸⁰ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 13 odst. 8

⁸¹ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 14 odst. 5

- úplaty za poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím,
- poplatky za hrobová místa podle zákona č. 265/2001 Sb., o pohřebnictví.⁸²

ÚSC často disponují finančními prostředky, které přijaly nebo jim byly poskytnuty ze státního rozpočtu, rozpočtu územně samosprávních celků, státních fondů nebo z rozpočtu cizího státu a jsou označovány jako dotace. Takto získané finance získané financí mají určitý dopad na daňovou povinnost ÚSC. Za předmět daně z DPH se považuje pouze dotace k ceně, protože je součástí základu daně dle § 36 odst. 1 písm. d) ZDPH. Jiné typy dotací nemají vliv na daň na výstupu, ale mohou ovlivnit uplatnění odpočtu DPH na vstupu.⁸³

4.1.2 Správa daně v tuzemsku

Pokud osoba povinná k dani překročí výše zmíněný obrát 750 000,- Kč, stává se plátcem DPH a to od prvního dne třetího měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byl obrát překročen. Její povinností je proto podat přihlášku k registraci k dani z přidané hodnoty do 15 dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém překročila stanovený obrát. Pokud osoba povinná k dani uskutečňuje plnění s nárokem na odpočet daně, může podat dobrovolně přihlášku k registraci a to podle § 94a ZDPH. V přihlášce je nutné uvést seznam čísel všech svých účtů a to těch, které jsou používány pro ekonomickou činnost. Správce daně poté zveřejní tyto účty v databázi registru plátců DPH.⁸⁴

Zdaňovacím obdobím může být kalendářní měsíc nebo kalendářní čtvrtletí. Pokud obrát nedosáhl výše 10 000 000,- Kč za předchozí kalendářní rok, registrovaný plátců si může zvolit za zdaňovací období buď kalendářní čtvrtletí anebo kalendářní měsíc. Pakliže obrát překročil zákonem stanovenou hranici, zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc.⁸⁵

⁸² Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH I. vyd.*, str. 34 - 36

⁸³ Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH I. vyd.*, str. 40

⁸⁴ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 94, 94a, 96

⁸⁵ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 99, § 99a

4.1.3 Základ daně, sazba a výpočet daně z přidané hodnoty

Základem daně je vše, co obdržel jako úplatu plátce nebo má obdržet za uskutečněné zdanitelné plnění, včetně částky na úhradu spotřební daně od osoby, pro kterou je zdanitelné plnění uskutečněno, nebo od třetí osoby, bez daně za toto zdanitelné plnění. Jedná se tedy o částku v úrovni bez DPH.⁸⁶

Součástí základu daně jsou položky, které ho zvyšují, a s nimiž se může obec, plátce, v praxi potkat. Konkrétně se jedná o tyto položky:

- jiné daně, cla, dávky nebo poplatky,
- spotřební daň, pokud zákon nestanoví jinak,
- daň z elektřiny, daň ze zemního plynu a některých dalších plynů a daň z pevných paliv, a to podle právní úpravy těchto daní,
- dotace k ceně,
- vedlejší výdaje, které jsou účtovány osobě, pro kterou je uskutečňováno zdanitelné plnění, při jeho uskutečnění, jsou to zejména náklady na balení, přepravu, pojištění a provize,
- při poskytnutí služby i materiál přímo související s poskytovanou službou,
- při poskytnutí stavebních a montážních prací spojených s výstavbou, změnou dokončené stavby, nebo v souvislosti s opravou stavby, konstrukce, materiál, stroje a zařízení, které se do stavby jako její součást montážními a stavebními pracemi zabudují nebo zamontují.⁸⁷

Při uskutečněných nebo přijímaných zdanitelných plnění je velmi důležité správné uplatnění sazby daně z přidané hodnoty. Základním předpokladem pro zajištění korektního postupu v oblasti sazeb DPH pro ÚSC, je znalost a orientování se v zákoně a pravidlech. Pokud dojde ke špatnému uplatnění sazby daně, jak z pohledu poskytovatele, tak z pohledu příjemce, jedná se o postup, který je v rozporu se zákonem o DPH, popřípadě s právními předpisy EU.

---

⁸⁶ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 36 odst. 1

⁸⁷ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 36 odst. 3

Z pohledu poskytovatele nastane problém pouze v případě, pokud byla uplatněna sazba nižší, než by měla a proto je zde riziko dodatečného vyměření daně. Z opatrnosti, pokud si plátce není jistý sazbou daně, volí sazbu základní. Pokud ÚSC přijme doklad se špatně uvedenou vyšší sazbou daně, měl by zažádat vystavitele o provedení opravy.⁸⁸

U zdanitelných plnění je v tuzemsku uplatňováno DPH na výstupu, a to buď v základní, nebo snížené sazbě. Základní sazba daně činí nyní 21 %. První snížená sazba činí 15 % a druhá snížená 10 %. Pokud nedojde ke změnám v roce 2015, je pravděpodobné, že dojde ke sjednocení sazeb daně na úroveň 17,5 % s účinností od 1. 1. 2016. Nedílnou součástí zákona o DPH jsou přílohy č. 2 a 3 v návaznosti na oblast sazeb daně.⁸⁹

Pokud jsme se již rozhodli, jakou sazbu daně použijeme nebo ji již známe, dalším krokem je výpočet DPH. Zde se plátce může setkat s dvěma situacemi. Tou častější je, že plnění je sjednáno bez daně. Obě strany se dohodnou na základu daně, tedy částce neobsahující DPH a následně matematicky dopočítají daň z přidané hodnoty. Úplatu za zdanitelné plnění pak představuje součet základu daně a vypočtené DPH a tímto způsobem dojdeme k ceně včetně daně. Tento způsob matematického výpočtu DPH se označuje jako výpočet „zdola“.⁹⁰

Postup výpočtu při této metodě je následující:

daň = základ daně x koeficient

Hodnota koeficientu pro sníženou sazbu je buď 0,15, nebo 0,10 a koeficient pro základní sazbu činí 0,21.⁹¹

---

⁸⁸ Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH I. vyd.*, str. 73

⁸⁹ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 47, 48, 48a

⁹⁰ Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH I. vyd.*, str. 60

⁹¹ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 37 odst. 1

Druhá situace nastane tehdy, pokud známe částku včetně DPH. Plátce zná tedy celkovou výši úplaty a z ní vypočítá základ daně. Tato metoda se označuje jako výpočet „shora“ a její postup je následující:

daň = úplata (celková cena) x koeficient

Koeficient se v tomto případě vypočítá pro sníženou sazbu jako $15 (10) : 100 + \text{sazba}$, tedy $115 (110) = 0,1304 (0,0909)$. Koeficient se zaokrouhluje na čtyři desetinná místa. Výpočet koeficientu pro základní sazbu vypadá pak následovně. Sazbu $21 : 100 + 21 = 0,1736$.⁹²

4.1.4 Evidence pro účely DPH a daňové doklady

Pro správné sestavení daňového přiznání je podstatné orientovat se v principech daňové evidence, často označována jako záznamní povinnost, která plátcí vyplývá ze zákona o DPH. Tato povinnost má nepeněžní povahu a její nevedení může znemožnit správci daně stanovit daňovou povinnost subjektu. ÚSC patří mezi neziskové subjekty a jakékoliv dodatečné vyměření daně je pro ně vždy nepříznivé.⁹³

Ze zákona je dána obecná povinnost evidovat veškeré údaje, které jsou důležité pro správné stanovení daňové povinnosti. V rámci platného tiskopisu k sestavení daňové povinnosti je nutné respektovat takto dané údaje i v evidenci. Záleží při tom na účetní jednotce, jakou formu a způsob vedení zvolí, toto zákon neupravuje.⁹⁴

Osvědčený způsob vedení záznamní povinnosti, je podle jednotlivých typů daňových dokladů (běžné, zjednodušené, opravné, platební a splátkové kalendáře) a dále v základním členění na údaje o přijatých a uskutečněných zdanitelných plnění. Tedy dle vstupu a výstupu. Další možné členění je podle číselných řad daňových dokladů. Aby se daly údaje prokázat pro daňové účely, je vhodné vést minimálně tyto údaje:

- interní číslo dokladu dle používaného číselníku v organizaci,
- daňové identifikační číslo (dále jen jako DIČ) od dodavatele (odběratele) a případně i jeho název,

---

⁹² Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 37 odst. 2

⁹³ Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH I. vyd.*, str. 91

⁹⁴ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 100

- předmět plnění,
- den uskutečnění zdanitelného plnění,
- den uplatnění daně avšak nejdříve den doručení daňového dokladu,
- datum zaúčtování,
- základ daně,
- daň (podle sazby).

Vyjmenované údaje nejsou povinné, tedy krom některých, kde má příjemce povinnost uvádět u přijatých plnění DIČ od dodavatele. Každý plátce by si měl uvědomit, že údaje obsažené v evidenci mohou být nastaveny jako kritéria pro případné výběrové sestavy a měl by vycházet taktéž z konkrétní situace. Čím více údajů je vedeno v záznamové evidenci, tím více možností v rámci kontroly a jistoty bude mít jak plátce, tak i správce daně.⁹⁵

Jedním z nejdůležitějších dokladů z hlediska DPH je daňový doklad. V zákoně o DPH je uvedeno, co se za daňový doklad považuje, pravidla pro vystavování, náležitosti tohoto dokumentu a také jednotlivé typy daňových dokladů. Rozlišujeme dvě hlavní skupiny daňových dokladů z hlediska toho, zda plátce doklad vystavil sám anebo je jeho příjemcem. První skupinou jsou přijaté daňové doklady, kde se jedná o nárok na odpočet daně, tedy daň na vstupu, kterou platíme v ceně plnění. Daňové doklady vystavené jsou druhou skupinou daňových dokladů a jedná se o daňovou povinnost, tedy daň na výstupu, kterou účtujeme zákazníkovi.⁹⁶

---

⁹⁵ Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH I. vyd.*, str. 93

⁹⁶ Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH I. vyd.*, str. 97 - 98

Za daňový doklad lze považovat pouze dokument, který obsahuje zákonem předepsané náležitosti, byl vystaven v dané lhůtě a splňuje případně další podmínky. Tyto náležitosti jsou upraveny podle typu daňového dokladu. Označení typu daňového dokladu není povinnou náležitostí daňového dokladu a proto pouze jeho obsah a plnění nám tuto skutečnost sdělí.

Mezi povinné náležitosti daňového dokladu patří:

- označení osoby, která uskutečňuje plnění,
- daňové identifikační číslo osoby, která uskutečňuje plnění,
- označení osoby, pro kterou se plnění uskutečňuje,
- daňové identifikační číslo osoby, pro kterou se plnění uskutečňuje,
- evidenční číslo daňového dokladu,
- rozsah a předmět plnění,
- den vystavení daňového dokladu,
- den uskutečnění plnění nebo den přijetí úplaty, pokud před uskutečněním plnění vznikla povinnost ke dni přijetí úplaty přiznat daň nebo přiznat uskutečnění plnění, pokud se liší ode dne vystavení daňového dokladu,
- jednotková cena bez daně a sleva, není-li obsažena v jednotkové ceně,
- základ daně,
- sazba daně,
- výši daně; tato daň se uvádí v české měně. Krom povinných náležitostí se můžeme setkat s náležitostmi nepovinnými, které jsou méně důležité a jedná se o formu úhrady, čísla účtu, čísla objednávky, apod.⁹⁷

---

⁹⁷ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 29

ÚSC se nejčastěji setkává v praxi s těmito doklady:

- daňový doklad,
- zjednodušený daňový doklad – tento typ dokladu se vystavuje zejména v pokladnách za uskutečněná zdanitelná plnění, pokud celková částka, tedy základ daně + DPH, nepřesáhla 10 000,- Kč,
- splátkový kalendář – tento daňový doklad se vztahuje k nájemnému, které bude součástí nájemní smlouvy a toto nájemné je zdanitelným plněním. Nelze ho použít v případě, kdy je nájemci předána věc s povinností nabýt věc, která je předmětem smlouvy,
- platební kalendář – vztahuje se k předpisu úplat, nejčastěji k zálohám, které jsou přijímány před uskutečněním zdanitelného plnění,
- opravné daňové doklady – pokud je na daňovém dokladu uveden špatný základ daně nebo výše daně, případně jiná chyba, použije se tento typ daňového dokladu.⁹⁸

Zákon o DPH se snaží o širší využití elektronických systémů a tedy zjednodušení vystavování daňových dokladů, aby docházelo ke snížení administrativních nákladů. Apeluje se na zajištění věrohodnosti původu dokladu, čitelnosti a neporušitelnosti obsahu. Účelem těchto pravidel je zajistit to, aby nedocházelo k doplňování informací či změně. Doklady se uchovávají po dobu 10 let od konce zdaňovacího období, ve kterém bylo plnění uskutečněno.⁹⁹

---

⁹⁸ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 29, 30, 31, 31a, 45

⁹⁹ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, § 35, 35a

Příjemce by měl kontrolovat náležitosti dokladu, u kterých je DPH uplatňováno. Kdyby se zjistilo, že nějaká z náležitostí je chybná či není uvedena úplně, neprodleně musí kontaktovat osobu, která daňový doklad vystavila, nejlépe ještě před jeho zaplacením, a žádat o doplnění informace. Změna předkontačního údaje na faktuře snad nebude považována správcem daně za nerespektování zásady neporušitelnosti. Zásada čitelnosti souvisí s obsah dokladu, který by měl jít vždy přechíst a být srozumitelný bez jakéhokoliv dalšího výkladu, ať už by se jednalo o papírovou formu či elektronickou.¹⁰⁰

4.1.5 Nárok na odpočet DPH

Nárok na odpočet daně na vstupu je základním právem ÚSC, za předpokladu splnění zákonem stanovených podmínek. Záleží pouze na účetní jednotce, zda toto právo využije, nejedná se o porušení zákona o DPH. Jak již bylo zmíněno výše, jedná se výhradně o právo nikoliv povinnost. ÚSC často zvažují, zda toto právo uplatnit. Je to z toho důvodu, protože administrativní náročnost neodpovídá výši uplatněného odpočtu DPH. Zákon tuto možnost umožňuje, ale v případě čerpání dotací, je tento postup nesprávný.

Přijátá zdanitelná plnění, které ÚSC použije k uskutečňování své ekonomické činnosti, a které jsou předmětem daně z přidané hodnoty, lze rozdělit do následujících třech skupin podle výše nároku:

- přijátá zdanitelná plnění, u kterých platí uplatnění nároku na odpočet v plné výši – tento typ odpočtu platí u přijatých zdanitelných plnění, které ÚSC použije v rámci své ekonomické činnosti a výhradně k těmto plněním:
  - dodání zboží, převod nemovitosti nebo poskytnutí služby s místem plnění v tuzemsku, kde vzniká povinnost přiznat daň na výstupu,
  - plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně s místem plnění v tuzemsku – u ÚSC se tento typ plnění vyskytuje výjimečně,

---

¹⁰⁰ Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH I. vyd.*, str. 101

- plnění v rámci ekonomické činnosti ÚSC s místem plnění mimo tuzemsko,
  - finanční činnosti uvedené v § 54 odst. 1 písm. a) až j), l) až u) a y) a pojišťovací činnosti obsažené v § 55 ZDPH, uskutečňovaná pro zahraniční osobu, která neuskutečňuje ekonomickou činnosti v tuzemsku. ÚSC se s tímto plněním nesetkává.¹⁰¹
- přijatá zdanitelná plnění, kde je možnost odpočtu v částečné výši – zdanitelná plnění jsou použita jak pro účely, která opravňují nárok na odpočet, tak pro jiné účely. Nárok na odpočet je tedy možné použít jen u těch plnění, které na ni připadají. ÚSC se přitom může dostat do těchto situací:
    - odpočet v poměrné výši – přijaté zdanitelné plnění je použito nejen pro ekonomickou činnost, která je předmětem daně, ale zároveň pro činnost, která předmětem daně není (výkon veřejné správy), § 75 ZDPH,
    - odpočet v krácené výši – plnění je použito v rámci ekonomické činnosti, tak současně pro plnění, které zakládá nárok na odpočet daně v plné výši a pro plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet s místem plnění v tuzemsku. § 76 ZDPH.

Částečný odpočet je velmi složitou oblastí pro ÚSC a mnohdy také administrativně náročným procesem, kdy se nakonec ÚSC rozhodne odpočet neuplatnit. Toto rozhodnutí by měla účetní jednotka zvážit na základě principu hospodárnosti.¹⁰²

4.1.6 Režim přenesené daňové povinnosti

Tento režim patří mezi tzv. zvláštní režimy. Jedná se o to, že daň z přidané hodnoty odvádí nikoliv poskytovatel plnění, ale příjemce daného plnění. Faktura, kterou obdrží příjemce od vystavitele, nebude obsahovat sazbu ani výši daně.

---

¹⁰¹ Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH I.* vyd., str. 108

¹⁰² Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH I.* vyd., str. 110

Příjemce má potom povinnost přiznat DPH na výstupu v příslušné výši bez ohledu na to, zda má nárok u takto přijatého plnění na odpočet daně či nikoliv. Tento nárok může uplatnit při splnění zákonem stanovených podmínek.¹⁰³

Režim přenesené daňové povinnosti se týká těchto plnění:

- dodání zlata,
- dodání zboží uvedené v příloze č. 5 k ZDPH – ÚSC se může nejvíce dotýkat sběrový papír a kovový odpad,
- obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů,
- poskytnutí stavebních a montážních prací zařazených do číselného kódu klasifikace produkce CZ-CPA 41 až 43 – tento případ se týká ÚSC asi nejvíce a mají povinnost sdělit dodavateli, zda jsou v pozici plátce, tedy v rámci své ekonomické činnosti anebo neplátce, kdy se jedná o činnosti související s výkonem veřejné správy.¹⁰⁴

4.2 Silniční daň

V této oblasti došlo k několika novelizacím, na které si poukážeme. Předmětem silniční daně jsou silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla:

- registrovaná v České republice,
- provozovaná v České republice,
- používána:
  - poplatníkem daně z příjmu právnických osob s výjimkou používání k činnosti veřejně prospěšného poplatníka daně z příjmů právnických osob, pokud příjmy z této jeho činnosti nejsou předmětem daně z příjmů, nebo
  - poplatníkem daně z příjmů fyzických osob k činnosti nebo v přímé souvislosti s činností, ze kterých plynou příjmy ze samostatné činnosti podle zákona upravujícího daně z příjmů.¹⁰⁵

---

¹⁰³ Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D., *Kraj a obec v pozici plátce DPH I. vyd.*, str. 152

¹⁰⁴ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

¹⁰⁵ Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, § 2

Pro územní samosprávné celky z toho vyplývá, že by měly oddělovat používání jednotlivých motorových vozidel. Vyčlenit by se měly takové, které nejsou používány při činnostech podléhajících dani z příjmu.

Předmětem daně jsou vždy vozidla určená k přepravě nákladů, registrovaná v České republice a které mají nejvyšší povolenou hmotnost nad 3,5 tuny. Naopak za předmět daně se nepovažují vozidla se zvláštní registrační značkou nebo speciální pásové automobily, traktory zemědělské či lesnické.¹⁰⁶

Aby si obec snížila daňovou povinnost, může uplatnit § 3 zákona, kde jsou vysvětleny podmínky uplatnění osvobození od silniční daně. Druhý možný způsob je uplatnit § 12, slevy na dani, zákona o silniční dani. Pokud obec vyplácí svým zaměstnancům cestovní náhrady, při použití svého vlastního automobilu a při vzniku daňové povinnosti, stává se také poplatníkem silniční daně.¹⁰⁷

Zdaňovacím obdobím je v tomto případě kalendářní rok, s povinností platit zálohy, které jsou splatné 15. dubna, 15. července, 15. října a 15. prosince.

4.3 Daň z nabytí nemovitých věcí

Nově vzniklý předpis souvisí se změnou občanského zákoníku, dále se zrušením daně dědické, darovací a z převodu nemovitosti, které jsou nyní obsaženy v zákoně o dani z příjmu. Tento předpis nahrazuje zákon z převodu nemovitosti. Asi nejčastější situací, kdy se obec stane poplatníkem této daně je, když prodává pozemek na základě kupní smlouvy. Je možné, aby se nabyvatel a převodce dohodli v kupní smlouvě či jiné na tom, kdo z nich bude poplatníkem. Pokud tak neučiní, je jím převodce. Předmětem daně z převodu nemovitých věcí je úplné nabytí nemovité věci. Důležitou částí, která se týká právě veřejnoprávní oblasti, je osvobození od daně.

---

¹⁰⁶ Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, § 2

¹⁰⁷ Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, §4 b)

Od zmíněné daně je osvobozeno nabytí vlastnického práva k nemovité věci územním samosprávným celkem, došlo-li k nabytí vlastnického práva k nemovité věci v souvislosti se

- změnou jeho území,
- zánikem právnické osoby zřízené nebo založené územním samosprávným celkem, nebo
- snížením základního kapitálu obchodní korporace, je-li územní samosprávný celek jejím jediným členem.¹⁰⁸

Osvobození se týká také právnických osob (dále jen jako PO), které nabývá vlastnické právo k nemovitému majetku od ÚSC a ÚSC je zřizovatel této PO či jediným členem. Sazba daně zůstává 4 % ze základu daně. Možnou vyžadovanou přílohou k daňovému přiznání je znalecký posudek pro stanovení základu daně. Ten je požadován v případě, jedná-li se o převod nemovitosti, která je součástí obchodního majetku. V případech týkající se rekreace či bydlení zákon posudek nevyžaduje. Daňové přiznání se podává ve lhůtě tří měsíců od konce měsíce, kdy proběhl vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí.¹⁰⁹

Změnou prošel v tomto zákoně také základ daně, kterým je nabývací hodnota snížená o uznatelný výdaj. Nabývací hodnotou je:

- sjednaná cena,
- srovnávací daňová hodnota,
- zjištěná cena, nebo
- zvláštní cena.¹¹⁰

4.4 Daň z nemovitých věcí

Jako u předchozím typů daní i zde je nejdůležitější objasnit si, co je předmětem daně, kdo je poplatníkem a jaká jsou možná osvobození.

Daňová povinnost se týká:

- **pozemku** – předmětem daně z nemovitých věcí jsou pozemky na území České republiky, které jsou zapsány v katastru nemovitostí.

---

¹⁰⁸ Zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí, § 6 odst. 1

¹⁰⁹ Zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí, § 36

¹¹⁰ Zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí, § 10 - 11

Naopak, předmětem daně nejsou pozemky, které jsou součástí jednotky, a pozemky ve spoluvlastnictví všech vlastníků jednotek v domě užívané společně s těmito jednotkami, ochranné lesy, pozemky, které jsou vodní plochou, pokud se nevyužívají k chovu ryb, aj.. Za poplatníka této daně se považuje vlastník pozemku. Je-li pozemek ve vlastnictví České republiky, poplatníkem může být organizační složka státu či jiná organizace, která má právo hospodařit s tímto majetkem. Základem daně je u ostatních typů pozemku skutečná výměra pozemku v m² zjištěná k 1. lednu zdaňovacího období. Osvobození od této daně je rozsáhlou oblastí a proto vyjmenuji jen několik typů:

- pozemky ve vlastnictví České republiky,
- pozemky ve vlastnictví obce, na jejím území se nacházejí,
- pozemky tvořící jeden funkční celek se zdanitelnou stavbou nebo jednotkou sloužící – knihovně vedené v evidenci knihoven, škole, zapsané ve školském rejstříku, zařízení sociálních služeb,
- pozemky tvořící jeden funkční celek se zdanitelnou stavbou nebo jednotkou sloužící výlučně - pro zdroje využívající geotermální energie včetně tepelných čerpadel, které dodávají teplo spotřebitelům, pro čistírny odpadních vod, rozvodnému tepelnému zařízení dle energetického zákona,
- pozemky, na nichž jsou zřízena veřejná a neveřejná pohřebiště podle zákona upravujícího pohřebnictví,
- pozemky zastavěné stavbou podle stavebního zákona, která je dálnicí, silnicí, místní komunikací, veřejnou účelovou komunikací, stavbou drah a na dráze, leteckou, vodních cest a přístavů, pokud jsou v souladu s rozhodnutím speciálního stavebního úřadu užívány k veřejné dopravě, a to v rozsahu zastavěné plochy těchto staveb, a jiné pozemky určené pro veřejnou dopravu.¹¹¹

---

¹¹¹ Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, § 2 - 5

- **stavby** - předmětem daně ze staveb je, pokud se nachází na území České republiky, zdanitelná stavba, to může být budova dle katastrálního zákona či inženýrská stavba uvedena v příloze. Předmětem této daně je též jednotka. Podobně, jak je tomu uvedeno u pozemků, je poplatníkem této daně vlastník zdanitelné stavby nebo jednotky. Základ daně z tohoto typu u zdanitelné stavby je výměra zastavěné plochy v m² podle stavu k 1. lednu zdaňovacího období. Osvobození pracujících na podobném principu jako u výše zmíněného. Důležité je, že osvobozeny jsou stavby či jednotky ve vlastnictví obce, České republiky.¹¹²

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok, k 1. 1. příslušného roku. Daňové přiznání se nepodává, pokud nedošlo k žádným změnám v průběhu roku. Co se týče sazby daně, jsou odlišné dle typu pozemku či stavby a v některých případech se násobí koeficientem, který stanovuje zákon dle počtu obyvatel.

4.5 Daň z příjmu právnických osob

Ve většině zemí jsou příjmy z veřejně prospěšných činností neziskových organizací nezdaňovány, případně zcela minimálně. Česká republika mezi tyto země nepatří. Je to z toho důvodu, že zde není zcela přesně definováno, co se právě za tyto veřejně prospěšné činnosti považuje.¹¹³

Územní samosprávné celky jsou ve zvláštním postavení, co se týče daně z příjmu, obzvláště pak obce, které patří mezi neziskové organizace. Sice musí svou daňovou povinnost vypočítat, podat správci daně v daném termínu daňové přiznání, ale zároveň jsou příjemci této daně.¹¹⁴

Obec se považuje za plátce daně z příjmu právnických osob a to konkrétně ze svého výsledku hospodaření, který je součtem dílčích výsledků, jak z hlavní, tak i z hospodářské činnosti. Svou vypočítanou daňovou povinnost ovšem nehradí finančnímu úřadu.

¹¹² Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, § 7 - 10

¹¹³ HYÁNEK, V. *Ekonomika neziskových organizací. DSO vyd. 1.*, str. 81

¹¹⁴ Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní, § 2

Docela krátce je v zákoně zaveden paragraf týkající se veřejně prospěšného poplatníka. Tímto poplatníkem je právě obec, kraj, organizační složka státu, veřejná vysoká škola, aj.. Tento poplatník vykonává svou hlavní činnost, která není podnikáním, avšak je v souladu se statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci.¹¹⁵

Co se týče výsledku hospodaření, zahrnuje veškeré činnosti a skutečnosti, které se za dané období odehrály, uskutečnily v účetní jednotce a které zároveň věcně a časově souvisí s tímto obdobím. Případně tak musely být zaúčtovány během období, aby byly v souladu se zvláštními předpisy. Účetní rok je rok kalendářní a považuje se za účetní období pro všechny neziskové organizace. Možnost použít hospodářský rok nepřipadá zde moc v úvahu, neboť naráží na nesoulad týkající se fiskálního roku veřejných rozpočtů, jelikož příjmy ÚSC úzce souvisí s příjmy veřejných rozpočtů.¹¹⁶

Rozlišujeme účetní zisk (ztrátu) a daňový zisk (ztrátu) neboli základ daně. Některé příjmy se do základu daně nezahrnují, protože daň je vybírána srážkou nebo příjmy tvoří samotný základ daně. Abychom dospěli k daňovému zisku je nutné účetní zisk upravit o následující položky:

- o částky, které se dle zákona nedají zahrnout do nákladů,
- o částky, které jsou v nákladech uvedeny v nesprávné výši,
- o částky, které neoprávněně zkracují výnosy,
- o výnosové částky, které jsou osvobozeny a nezahrnují se do základu daně.¹¹⁷

Všechny činnosti jsou hodnoceny z pohledu nákladů a výnosů, protože je to potřebné pro účely daně z příjmů. Je proto dobré, aby si účetní jednotka zvolila analytické členění, díky kterému lépe vyhodnotí veškeré činnosti, které jsou předmětem této daně.

---

¹¹⁵ Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, § 17a

¹¹⁶ STUHLÍKOVÁ, H., KOMRSKOVÁ, S., *Zdaňování neziskových organizací zejména příspěvkových organizací, krajů, obcí, občanských sdružení, nadací, veřejných vysokých škol, veřejných výzkumných institucí a obecně prospěšných společností* 8. aktual. vyd., str. 43

¹¹⁷ KOVANICOVÁ, D., *Abeceda účetních znalostí pro každého IX. aktualizované vydání.*, str. 114

Pro snadnější orientaci si představíme příjmy týkající se obce, veřejně prospěšného poplatníka, které jsou předmětem daně z příjmů a které nejsou předmětem této daně:

Příjmy, které jsou předmětem daně:

- z reklamy,
- z členského příspěvku,
- úroky,
- z nájemného, mimo nájem státního majetku.¹¹⁸

Příjmy, které nejsou předmětem daně:

- *příjmy z nepodnikatelské činnosti za podmínky, že výdaje (náklady) vynaložené podle tohoto zákona v souvislosti s prováděním této činnosti jsou vyšší,*
- *dotace, příspěvek, podpora nebo jiná obdobná plnění z veřejných rozpočtů,*
- *výnos daně, poplatku nebo jiného obdobného peněžitého plnění, které plynou obci,*
- *úplata, která je příjmem státního rozpočtu za:*
  - *převod nebo užívání státního majetku mezi organizačními složkami státu a státními organizacemi,*
  - *za nájem a prodej státního majetku,*
- *příjmy z bezúplatného nabytí věci podle zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi.*¹¹⁹

Příjmy obce je tedy nutné rozdělovat do tří hlavních skupin, tedy na dvě výše zmíněné a dále na osvobozené, jejichž výčet najdeme v § 19 zákona o dani z příjmů. K těmto skupinám je nutné dále přiřadit odpovídající výdaje. Je-li prokazatelnost výdajů obtížná, je možné ponechat příjmy ke zdanění v plném rozsahu, protože u obce nedojde ke zvýšení finanční zátěže.

---

¹¹⁸ Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, § 18a odst. 2

¹¹⁹ Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, § 18a odst. 1

Velmi důležitou kategorií v oblasti dani z příjmů právnických osob jsou odčitatelné položky. Od základu daně je možno odečíst 30%, v případě, že je toto snížení nižší než 300 000,- Kč, lze odečíst tuto sumu. Maximální snížení je stanoveno na hranici 1 000 000,- Kč.¹²⁰ Avšak toto snížení základu daně se netýká obcí. Je to, protože není třeba nějakým způsobem v tomto směru zvýhodňovat územní samosprávné celky, jelikož daň z příjmů, je příjmem jejich vlastního rozpočtu. Mohou však uplatnit jako odčitatelnou položku náklady na vědu a výzkum.

Další úlevu, kterou může obec uplatnit, je sleva na dani. Pokud ÚSC zaměstnává osobu se zdravotním postižením, může uplatnit slevu na dani, která je odstupňována dle závažnosti (charakteru) postižení. Organizace nemusí prokazovat využití této slevy a není podstatné, zda tento zaměstnanec pracuje v hlavní či vedlejší činnosti, platí pro obě.¹²¹

Po vypočtení daně následuje zaúčtování daně z příjmu právnických osob. Jelikož samotný výkaz zisku a ztrát je členěn na dvě činnosti, hlavní a hospodářskou, tak i daň musí být takto rozdělena. Daň z příjmu se tedy zaúčtuje na syntetickém účtu 591 (595). Účetní jednotky územních samosprávných celků musí mít vytvořenou a zpracovanou účetní závěrku mnohem dříve oproti podnikatelským subjektům. Běžně se tedy stává, že původní vypočítaná daň se liší od té skutečné, z daňového přiznání. Nebo nedojde k zaúčtování daně v příslušném roce vůbec. Z důvodu dodatečného zaúčtování v dalším roce existují dvě varianty:¹²²

- opravy minulých období – převyšují hranici významnosti syntetického účtu (dále jen jako SU) 408, tedy by ovlivnily výši hospodářského výsledku (dále jen jako HV) v předchozím období. Za významnou se považuje hodnota dosahující 0,3 % hodnoty aktiv netto za minulé období nebo částky 260 000,- Kč.¹²³
- Opravy, které nepřevyšují hranici významnosti u účtu 591 nebo 595.

---

¹²⁰ Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, § 20 odst. 7

¹²¹ Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, § 35 odst. 1

¹²² SCHNEIDEROVÁ, I., NEJEZCHLEB, Z. *Účetní reforma 2012 pro ÚSC a jimi zřizované příspěvkové organizace 1 vyd.*, s. 439

¹²³ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. §26 odst. 2. Písm. d)

5 HOSPODÁŘSKÁ, ÚČETNÍ A DAŇOVÁ OBLAST OBCE BUDIŠOVICE

Budišovice se nachází na členité vrchovině Nízkého Jeseníku mezi městy Opavou a Ostravou. Vesnice je ze všech stran obklopena polnostmi a je to prakticky ojedinělý případ takového typu území. Obec byla po dlouhou dobu zaměřena na zemědělství. To se změnilo od konce 19. století, kdy došlo k jejímu výraznému rozvoji, co se týče nových usedlostí, veřejných budov, hasičské zbrojnice, řemesel a obchodů. V současnosti jsou Budišovice brány jako vhodné místo pro příměstské bydlení a to hlavně díky hezké přírodě a čistému ovzduší. Sousedící obcí je Hrabyně, kterou prochází silnice první třídy spojující Opavu a Ostravu a kde se taky nachází základní škola. Druhá základní škola je vzdálena asi 4 km od obce a místní občané si více méně mohou zvolit, kam bude jejich dítě dojíždět za vzděláním. Vlastní obcí vedou 2 okresní silnice. V Budišovicích se nachází mateřská škola, knihovna, obvodní lékař a je zde umístěna dále dětská poradna. Nenajdeme tady žádný průmyslový podnik, pouze několik drobných řemeslníků. Důležitou součástí obce je místní hřiště a dnes již nově zrekonstruovaný obecní úřad, kde je umístěn pěkný sál, který má velké využití, co se týče místních událostí, akcí a pronajímání. Lesy v okolí Budišovic jsou často navštěvovány turisty, zejména v houbařské sezóně a v zimě je terén využit k jízdě na běžkách. V blízkosti nalezneme lyžařský svah s vlekem a pozůstatky břídlícového lomu. Dá se říct, že Budišovice jsou vhodným místem k odpočinku a rekreaci, ale zároveň pokud někdo postrádá městský ruch či nákupní střediska, jsou téměř za humny. Mezi významné památky patří v Budišovicích:

- kaple sv. Víta - vystavěn v roce 1873
- smírčí kříž - pochází z 16. – 17. století,
- pomníky z roku 1920 a 1945, které připomínají oběti světových válek.

Rozloha:

Katastrální výměra: 701 ha

Lesy: 386 ha

Obyvatelstvo:

Budišovice nepatří mezi velké obce a tomu odpovídá i počet obyvatel.

Tabulka 4 Vývoj počtu obyvatel obce Budišovic od roku 2010 – 2015

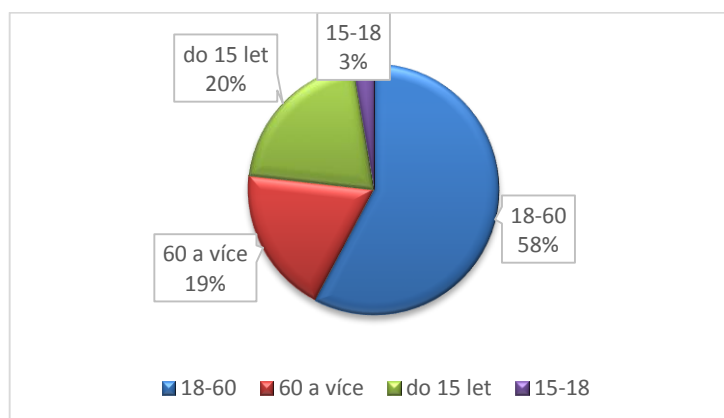
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet obyvatel	637	672	696	715	711	715

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,
Miroslavou Kozlovou

Z tabulky je patrné, že počet obyvatel v posledních 5 letech vzrostl. Rozdíl mezi rokem 2010, kde byl počet nejmenší, a rokem 2015, kdy jsou hodnoty spolu s rokem 2013 naopak nevyšší, je přírůstek o 78 občanů. Tuto kladnou změnu můžeme pozorovat také ve výstavbě nových rodinných domů, ale i v jiných oblastech, což si ukážeme níže v dalších kapitolách.

Statistika dat obyvatel ke dni 21. 5. 2015:

Muži:	353
Ženy:	362
Děti do 15 let:	147
Děti do 18 let:	166
Starší 60 let:	136

Graf 1 Počet obyvatel obce Budišovic podle věkových kategorií

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,
Miroslavou Kozlovou

Orgány obce

Nejdůležitějším orgánem Budišovic je zastupitelstvo, které rozhoduje ve všech záležitostech obce. Členové zastupitelstva jsou voleni co 4 roky a pravidelně konají schůze, které jsou veřejné a z kterých se vedou zápisy. Ty se následně zakládají a slouží pro kontrolu a dále plní funkci informační. Jelikož Budišovice mají více než 500 obyvatel, musí být zastupitelstvo složeno ze 7 až 15 členů. Zastupitelstvo Budišovic obsahuje finanční a kontrolní výbor. Jednotliví členové zastupitelstva vybrané obce:

- starosta – Ing. Petr Uvíra,
- místostarosta – Ing. Jiří Popiolek,
- členka a zároveň předsedkyně finančního výboru – Mgr. Radka Mikovská,
- člen a také předseda kontrolního výboru – Mgr. Jan Ptáček,
- člen a dále předseda stavebního výboru – Petr Hudeček,
- členka a předsedkyně sociálně kulturního výboru – Bc. Antonie Kratochvílová,
- členka – Mgr. Věra Javorková.

Jelikož Budišovice nemají zvolenu Radu, je jím pouze starosta obce.

Sdružení a spolky:

Jako první stojí za zmínku Sdružení dobrovolných hasičů Budišovice (dále jen SDH). Pokud vznikne požár nebo se stane jiná nenadálá událost, kde je potřeba, aby zasáhli hasiči, hlavní roli hraje čas. V minulosti byly automobily pomalejší, technika nebyla na takové úrovni jako dnes a tím pádem ne vždy mohli profesionálové rychle zasáhnout. Z tohoto důvodu téměř v každé obci vzniklo podobné sdružení založené na dobrovolnosti, Budišovice nevyjímaje. Dříve SDH vyjíždělo k požárům častěji, v současnosti již jen sporadicky, což je jistě dobře. Zároveň musím ale konstatovat, že se výjezdy k většímu požáru nevyplatí a to hlavně prakticky a ekonomicky. Hlavním důvodem je zejména starší technika, která se používá v Budišovicích. Dalším faktem je, že se v blízkosti nachází zkušenější a lepší hasiči a v neposlední řadě je to věková nevyrovnanost dobrovolných členů SDH Budišovic. Nicméně toto sdružení pořádá mnoho událostí, jako je hasičský ples, smaženice nebo táborák. V rámci zachování tradic to považuji za přednost a v dnešní době je taková dobrovolnost si myslím účtyhodná.

Dalším spolkem je Tělovýchovná jednota Sokol (dále jen jako TJ Sokol) Budišovice. Již z názvu je patrné, že hlavní oblastí tohoto spolku je sport, tedy konkrétně kopaná. Po celou dobu existence se oddíl střídavě dostává do III. nebo IV. třídy okresní soutěže. Na pozici předsedy se prostřídalo celkem 5 lidí, nyní jím je Jaromír Zima. Dříve existoval oddíl žáků v kopané, ale ten byl pro nízkou účast zrušen. TJ Sokol Budišovice pořádá pravidelně po celou dobu své existence společenské akce. V zimě je to ples, v létě jsou pořadateli oslav Dne dětí na místním hřišti. Tato událost má v posledních letech velmi pozitivní ohlasy a organizátoři se rok co rok překonávají. Dříve se podíleli na organizaci pracovní brigády v lese, nebo za účelem stavby hospodářské budovy na hřišti. TJ Sokol Budišovice se účastnil a účastní, ať už přímo aktivně nebo finančně, na mnoha rekonstrukcích, opravách a modernizacích. Jejich výčet je obrovský, a když člověk prochází obcí, jejich zásluhy jsou patrné téměř na každém kroku. V rámci údržby fotbalového hřiště zakoupil spolek traktorek a překvapením byl sponzorský dar, souprava dresů pro hráče. Mezi velmi oblíbené aktivity pořádané Sokolem patří „Memoriál Zdenka Chmela“ za účasti 4 týmů, kterého se v roce 2012 zúčastnili Jan Koller, Václav Daněk a David Bystroň. Další podporovanou sportovní aktivitou je turnaj v nohejbale. V roce 2005 TJ Sokol Budišovice zorganizovala zabíjačku na místním hřišti, která se pro velkou účast a spokojenost občanů následně stala tradicí.

5.1 Struktura příjmů obce

V Budišovicích jsou veškeré příjmy rozděleny do těchto kategorií:

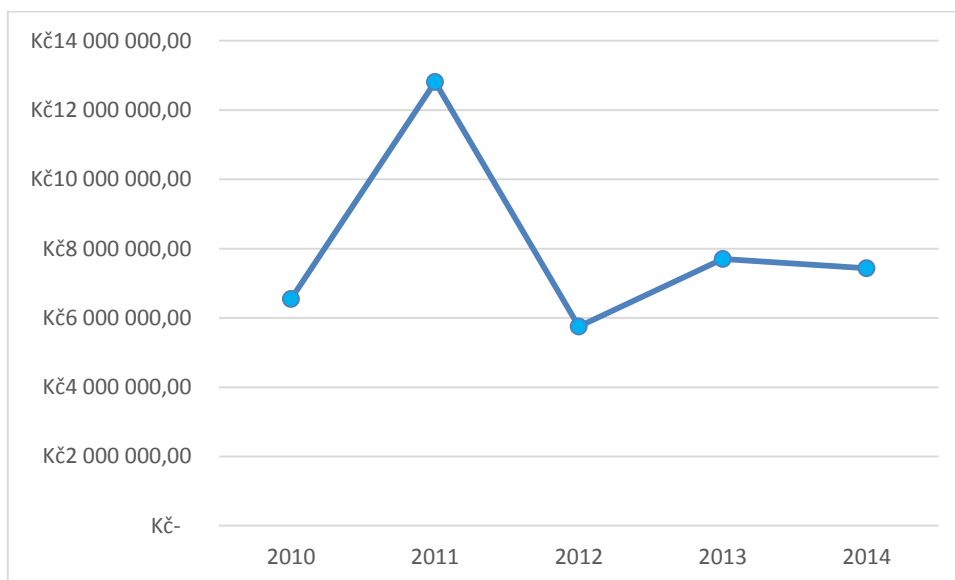
Tabulka 5 Struktura celkových příjmů v letech 2010 - 2014

Celkové příjmy	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Daňové příjmy	4 640 958,15 Kč	4 645 727,29 Kč	5 070 549,38 Kč	6 097 176,34 Kč	6 557 461,14 Kč
Nedaňové příjmy	155 323,01 Kč	309 978,81 Kč	335 854,78 Kč	283 806,47 Kč	507 337,09 Kč
Kapitálové příjmy	1 206 000,00 Kč	43 220,00 Kč	150 065,00 Kč	142 500,00 Kč	61 470,00 Kč
Přijaté transfery	545 834,02 Kč	7 813 040,83 Kč	199 076,66 Kč	1 178 946,00 Kč	307 420,00 Kč
PŘÍJMY CELKEM	6 548 115,18 Kč	12 811 966,93 Kč	5 755 545,82 Kč	7 702 428,81 Kč	7 433 688,23 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,

Miroslavou Kozlovou

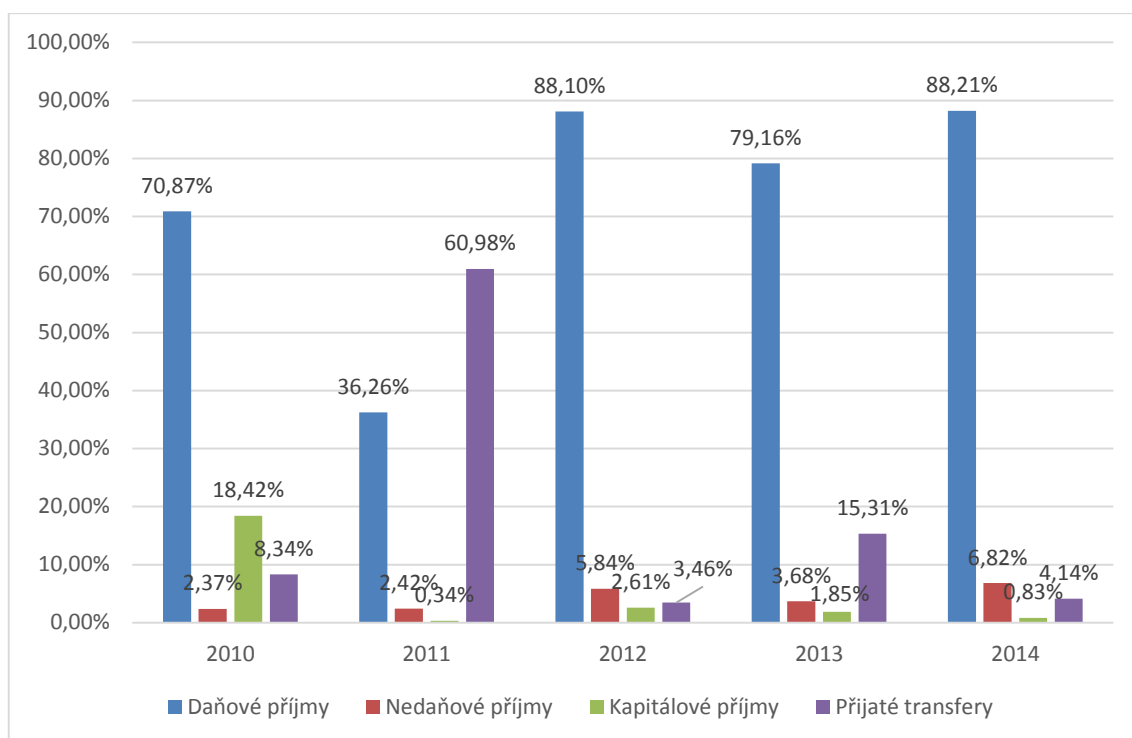
Výše celkových příjmů se v jednotlivých letech výrazně liší. Určitou stabilitu můžeme vidět v posledních dvou letech, kdy rozdíl činí mezi rokem 2013 a 2014 celkem 268 740,58,- Kč. Značná nestabilita je charakteristická zejména pro položku přijaté transfery. Nejvyšších celkových příjmů dosahovala obec v roce 2011 a naopak nejnižší hodnoty jsou vykázány rok poté.

Graf 2 Vývoj celkových příjmů obce v letech 2010 – 2014

Zdroj: Vlastní zpracování

Struktura příjmů je velmi proměnlivá. Určitou stabilitu lze zaznamenat u daňových příjmů, jejichž hodnota se pohybuje kolem 70 % z celkových příjmů obce. Podíl nedaňových příjmů na příjmech celkových je na druhou stranu poměrně malý a nevyznačuje se přílišnými výkyvy. V roce 2011 tvořil podíl přijatých dotací na celkových příjmech téměř 61 % a v tomto roce dokonce předčily hodnotu příjmů daňových. V dalších letech přijaté dotace již nevykazovaly tak vysokou hodnotu. Kapitálové příjmy tvoří velmi malé procento z celkových příjmů obce, ale přece jen určitou výjimkou byl rok 2010.

Graf 3 Struktura příjmů obce v letech 2010 – 2014

Zdroj: Vlastní zpracování

Daňové příjmy

Daňové příjmy jsou pro Budišovice největším finančním zdrojem. Do této skupiny jsou zařazeny příjmy z daní a příjmy z poplatků. V této kapitole si podrobněji rozebereme místní poplatky. Na problematiku daní se zaměříme v kapitole jí určené.

- místní poplatky – v obci Budišovicích platí závazná vyhláška č. 1/2011, která se aktualizuje či doplňuje v závislosti na změnách podmínek stanovených ve smlouvě či zákoně. Díky této vyhlášce obec může ovlivňovat výši poplatků. Uvedená vyhláška se týká těchto poplatků:
  - poplatek ze psů – tento příjem tvoří velkou část daňových příjmů obce, ale na druhou stranu není ani zanedbatelný, jelikož přibližně 70 % občanů Budišovic jsou majiteli psa. Poplatek se vztahuje na psy starší tří měsíců a činí 130,- Kč za prvního psa a za každého dalšího částka činí 180,- Kč. Každý pes musí být zaevidován. Vyhláška dále stanovuje poplatníka a jeho povinnosti.

V souvislosti s vlastněním psa je občan povinen se řídit vyhláškou č. 1/2008, o pravidlech pro pohyb psů na veřejném prostranství. Tato vyhláška vešla v platnost za účelem ochrany bezpečnosti, zdraví, majetku a veřejného pořádku. V případě porušení se jedná o přestupek, za který může být udělen finanční postih,

- poplatek za užívání veřejného prostranství – poplatek se týká zvláštního užívání veřejného prostranství. Zvláštním užíváním chápeme: umístění skládek nebo dočasných staveb a zařízení sloužících k poskytování služeb, zejména prodeje a dále za účelem pořádání kulturních či sportovních akcí. Sazba tohoto poplatku je stanovena na základě účelu, ke kterému je veřejné prostranství užíváno v rozmezí od 1,- Kč do 100,- Kč/m²,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů – tento poplatek představuje od roku 2012 největší položku z této kategorie. Povinnost se vztahuje na každou FO, která má v obci trvalé bydliště nebo zde vlastní stavbu určenou k rekreaci. Výše poplatku činí 510,- Kč/ občana za rok.

Tabulka 6 Přehled daňových příjmů v letech 2010 - 2014

Daňové příjmy	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Daně	4 239 337,15 Kč	4 257 784,29 Kč	4 661 753,54 Kč	5 620 870,09 Kč	6 065 110,43 Kč
Poplatky a odvody v oblasti živ. prostředí	377 783,00 Kč	365 373,00 Kč	175,00 Kč	197,00 Kč	7 390,00 Kč
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	14 918,00 Kč	15 010,00 Kč	381 761,00 Kč	441 216,00 Kč	456 987,00 Kč
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	- Kč	- Kč	14 889,84 Kč	26 493,25 Kč	22 473,71 Kč
Správní poplatky	8 920,00 Kč	7 560,00 Kč	11 970,00 Kč	8 400,00 Kč	5 500,00 Kč
CELKEM	4 640 958,15 Kč	4 645 727,29 Kč	5 070 549,38 Kč	6 097 176,34 Kč	6 557 461,14 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,
Miroslavou Kozlovou

Z výše uvedené tabulky je patrné, že daňové příjmy mají ve všech uvedených letech stoupající tendenci. Je to způsobeno zejména rostoucím objemem finančních prostředků z daní. Nejnižší položku tvoří správní poplatky.

Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí vykazují v roce 2010 a 2011 vysoké hodnoty a následně v dalších letech jsou výrazně nižší. U místních poplatků z vybraných činností a služeb je to obráceně. Je to způsobeno položkou poplatků za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, který byl dříve obsažen v první kategorii poplatků, a od roku 2012 to bylo změněno, byl přesunut do druhé zmíněné kategorie. Položka ostatní odvody z vybraných činností a služeb je poměrně nová od roku 2012 a tvoří ji odvod z loterií a podobných her kromě výherních hracích přístrojů.

Nedaňové příjmy

Podíl nedaňových příjmů na celkových příjmech se pohybuje v rozmezí od 2,37 % - 6,82 %.

Největšími položkami těchto příjmů jsou příjmy z vlastní činnosti, ostatní nedaňové příjmy a příjmy z pronájmu majetku. Příjmy z vlastní činnosti v roce 2012 poklesly a po další roky tomu nebylo jinak, až nakonec v roce 2014 tvoří pouze 7,76 % z celkových nedaňových příjmů. V roce 2011 byly uzavřeny nové nájemní smlouvy – „Smlouva o nájmu hrobového místa“. Jelikož se cena za nájem hrobu skládá ze dvou částek (z nájemného a z ceny za služby spojené s nájmem), zařazuje se příjem na položku 2111 (příjem z vlastní činnosti), protože cena za služby tvoří vyšší část, než cena nájemného, která byla dle Cenového výměru MF ČR č. 1/2010 ve výši 5,- Kč/1 m²/1 rok. V roce 2012 se konal Den obce u příležitosti výročí 730 let od první zmínky o Budišovicích. Příjmy z vlastní činnosti tvoří příjem od společnosti ČEZ, která Budišovicím zaplatila 50 tisíc za reklamu na této akci. Dalším příjmem z vlastní činnosti v letech 2010, 2011 a 2012 byl příjem za uložení stavebního odpadu do zemníku obce. Od roku 2013 obec zemník neprovozuje. Srovnatelnou položkou se staly ostatní nedaňové příjmy, jejichž podíl v období od roku 2010 – 2013 měl stoupající tendenci. V souvislosti s pořádáním Dne obce obec dále obdržela neinvestiční dary od drobných místních podnikatelů v celkové částce 69 tisíc Kč (ostatní nedaňové příjmy). V roce 2014 byl zaznamenán rapidní pokles o téměř 36 %, což je přibližně 50 000,- Kč oproti předešlému roku. V roce 2013 zaplatili žadatelé o 1. změnu Územního plánu obci částku 44 tisíc Kč (přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady).

Příjmy z pronájmu majetku vykazují proměnlivé hodnoty, ovšem v roce 2014 se staly největší částí nedaňových příjmů, podíl tvořil 67,03 %. V roce 2014 obec Pustá Polom zaplatila dle smlouvy o nájmu uzavřené v roce 2013 za nájem budovy MŠ v Budišovicích. Za rok 2013 částka činila 148 000,- Kč a za rok 2014 pak 152 000,- Kč. Obec P. Polom je zřizovatelem MŠ.

Tabulka 7 Přehled nedaňových příjmů v letech 2010 - 2014

Nedaňové příjmy	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy z vlastní činnosti	73 503,50 Kč	157 425,00 Kč	126 432,00 Kč	42 461,00 Kč	39 347,00 Kč
Příjmy z pronájmu majetku	29 058,00 Kč	30 399,00 Kč	32 442,00 Kč	35 971,00 Kč	340 044,00 Kč
Výnosy z finančního majetku	5 037,75 Kč	6 375,81 Kč	9 534,28 Kč	4 173,97 Kč	2 944,59 Kč
Příjmy z prodeje krát. a drob. DM	- Kč	- Kč	1 474,00 Kč	29 334,00 Kč	- Kč
Přijaté sankční platby a vratky tran.	- Kč	100,00 Kč	- Kč	- Kč	- Kč
Ostatní nedaňové příjmy	47 723,76 Kč	115 679,00 Kč	165 972,50 Kč	171 866,50 Kč	125 001,50 Kč
CELKEM	155 323,01 Kč	309 978,81 Kč	335 854,78 Kč	283 806,47 Kč	507 337,09 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,
Miroslavou Kozlovou

Kapitálové příjmy

Tato kategorie je zvláštní, protože téměř v každém roce obsahuje pouze jednu položku, která je pak následně směrodatná pro určení podílu na celkových příjmech. Myslím si, že pro Budišovice nejsou tyto příjmy nějakým závratným způsobem určující.

V roce 2010 došlo k prodeji plynovodního řádu (1 206 000,- Kč), v roce 2011 byly prodány 3 pozemky v Lomech (267 m²/100 Kč a 89 m²/185,62 Kč), rok poté obec obdržela příspěvky ve výši 150 065,- Kč na výstavbu vodovodu na ul. Větrná od majitelů parcel, v roce 2013 obec prodala plynovod na ul. Větrná a v posledním sledovaném roce prodala obec parcelu v Lomech.

Tabulka 8 Přehled kapitálových příjmů v letech 2010 - 2014

Kapitálové příjmy	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy z prodeje ostatního DHM	1 206 000,00 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
Přijaté příspěvky na pořízení DM	- Kč	- Kč	150 065,00 Kč	- Kč	- Kč
Příjmy z prodeje pozemku	- Kč	43 220,00 Kč	- Kč	- Kč	61 470,00 Kč
Ostatní příjmy z prodeje DM	- Kč	- Kč	- Kč	142 500,00 Kč	- Kč
CELKEM	1 206 000,00 Kč	43 220,00 Kč	150 065,00 Kč	142 500,00 Kč	61 470,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,
Miroslavou Kozlovou

Přijaté transfery

Dotace představují pro Budišovice druhý největší příjem. Jejich podíl na celkových příjmech obce je v každém roce různý, z důvodu přidělení té dané dotace. V roce 2015 se dotace týká bezdrátového rozhlasu, jejíž výše je 346 662,- Kč. Další projekty v tomto roce obec zatím nesmýšlí, nicméně se plánují úpravy na následující rok. Obec Budišovice získává každým rokem stejnou dotaci na výkon veřejné správy v hodnotě 126 000,- Kč.

Z níže uvedené tabulky můžeme vyčíst, že jedinou téměř stabilní položkou jsou neinvestiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů ústřední úrovně, které se pohybují každým rokem kolem 170 000,- Kč. V roce 2012 a 2014 tvořily největší podíl přijatých transferů za sledované období. Položka neinvestiční přijaté transfery od rozpočtů územní úrovně vykazovala v prvních dvou letech sledovaného období vyšší hodnoty, které se rapidně snižovaly tak, že v roce 2013 a 2014 tvoří 0,- Kč. V roce 2010 byla Budišovcím poskytnuta neinvestiční dotace na pořízení územního plánu a to konkrétně krajským úřadem Moravskoslezským. Rok poté obec získala neinvestiční dotace z Regionálního operačního programu na rekonstrukci budovy Mateřské školy. Investiční dotace byly zaznamenány pouze v roce 2011, kdy jejich hodnota byla obrovská a tvořila 93 % z přijatých transferů v tomto roce. Jednalo se opět o rekonstrukci budovy Mateřské školy.

V posledním a předposledním sledovaném období došlo k přijetí transferu v rámci převodu z vlastních fondů, kdy rozdíl mezi nimi byl téměř 430 000,- Kč a jejich podíly na celkových přijatých dotacích se pohybovaly kolem 40 %. Jedná se o převod peněz z běžného účtu vedeného u České národní banky na běžný účet vedený u České spořitelny.

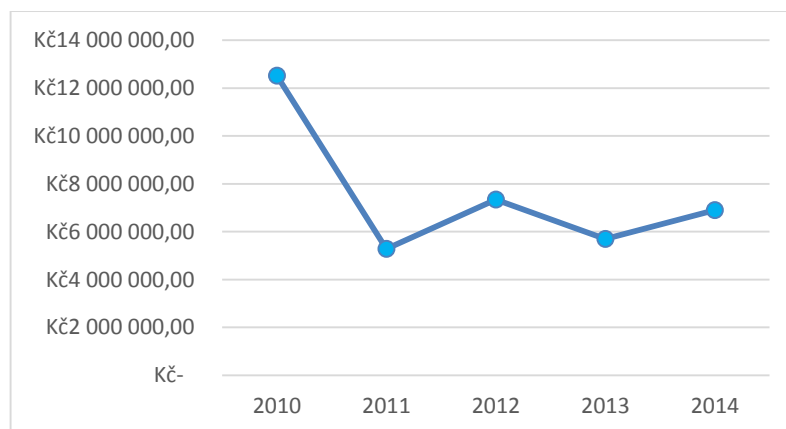
Tabulka 9 Přehled přijatých transferů v letech 2010 - 2014

Přijaté transfery	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Neinvestiční přijaté transfery od veř. rozp. ústřední úrovně	189 754,00 Kč	182 619,00 Kč	160 080,00 Kč	161 784,00 Kč	169 420,00 Kč
Neinvestiční přijaté transfery od rozp. úz. Úrovně	356 080,52 Kč	432 898,12 Kč	38 996,66 Kč	- Kč	- Kč
Investiční přijaté transfery	- Kč	7 197 523,71 Kč	- Kč	449 662,00 Kč	- Kč
Převody z vlastních fondů	- Kč	- Kč	- Kč	567 500,00 Kč	138 000,00 Kč
CELKEM	545 834,52 Kč	7 813 040,83 Kč	199 076,66 Kč	1 178 946,00 Kč	307 420,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,
Miroslavou Kozlovou

5.2 Struktura výdajů obce

V rámci správného hospodaření obce by mělo být rozhodně zachováno pravidlo vyrovnaného rozpočtu. Proto by se nemělo rozhodování o výši výdajů uspěchat, ale naopak pečlivě zvážit, aby příjmy obce byly schopny pokrýt tyto výdaje. Pokud dojde k nevyrovnaní, je nutno použít dluhové financování, což značně zatěžuje rozpočet obce.

Graf 4 Vývoj celkových výdajů v letech 2010 – 2014

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu je patrné, že hodnoty výdajů jsou značně proměnlivé, stejně jak tomu bylo u příjmů. Jejich hodnoty se opravdu mění rok co rok, takže se nedá říct, jestli mají spíše rostoucí nebo klesající tendenci. V roce 2010 obec čerpala finanční prostředky nejvíce, a to celkem 12 519 016,93,- Kč. Je to obrovská suma, zejména díky kapitálovým výdajům, což si níže vysvětlíme. Výdaje dosáhly nejnižší hodnoty v roce 2011, kdy zároveň poklesy oproti předchozí nejvyšší sumě o téměř 7 300 000,- Kč.

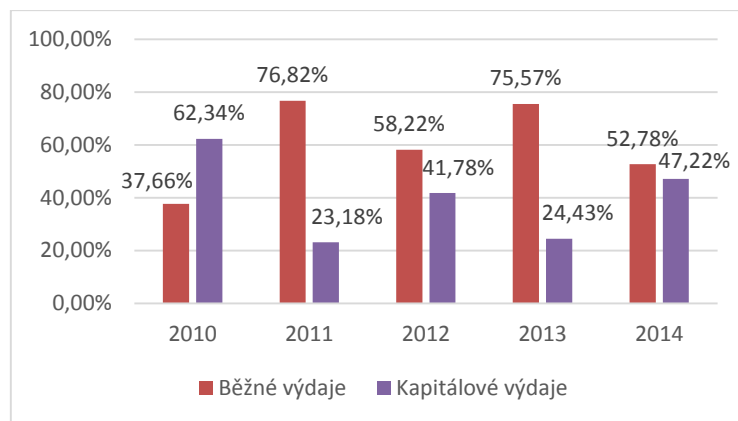
Tabulka 10 Přehled jednotlivých výdajů v letech 2010 - 2014

Výdaje	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Běžné	4 714 155,53 Kč	4 059 191,52 Kč	4 273 919,22 Kč	4 307 171,49 Kč	3 645 167,74 Kč
Kapitálové	7 804 861,40 Kč	1 224 951,60 Kč	3 066 661,20 Kč	1 392 616,26 Kč	3 260 749,50 Kč
CELKEM	12 519 016,93 Kč	5 284 143,12 Kč	7 340 580,42 Kč	5 699 787,75 Kč	6 905 917,24 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,
Miroslavou Kozlovou

Běžné výdaje jsou ve sledovaném období poměrně stabilní. Používají se zejména na krytí běžných, pravidelně se opakujících potřeb obce. Zajišťují tedy celkový chod obce. Naopak kapitálové výdaje slouží ke krytí jednorázových potřeb, které se neopakují, a které slouží především k financování investičních potřeb obce.

Z tabulky i grafu je patrné, že běžné výdaje jsou kromě roku 2010 vždy vyšší než výdaje kapitálové. Největší podíl zaujímají v roce 2011 (necelých 77 %) a naopak nejmenší podíl vykazuje rok 2010 (37,66 %). U kapitálových výdajů byla tato situace ve zmiňovaných letech obrácená. V roce 2012 kapitálové výdaje opět stouply oproti roku předchozím a to hlavně kvůli úvěru, který si obec vzala a následně splácela. V roce 2012 je podíl kapitálových i běžných výdajů téměř vyrovnaný.

Graf 5 Struktura výdajů v letech 2010 – 2014

Zdroj: Vlastní zpracování

Běžné výdaje

Tato skupina výdajů je velice obsáhlá a proto jsem se snažila zaměřit na, dle mého názoru, nejvýznamnější položky.

Tabulka 11 Přehled běžných výdajů v letech 2010 - 2014

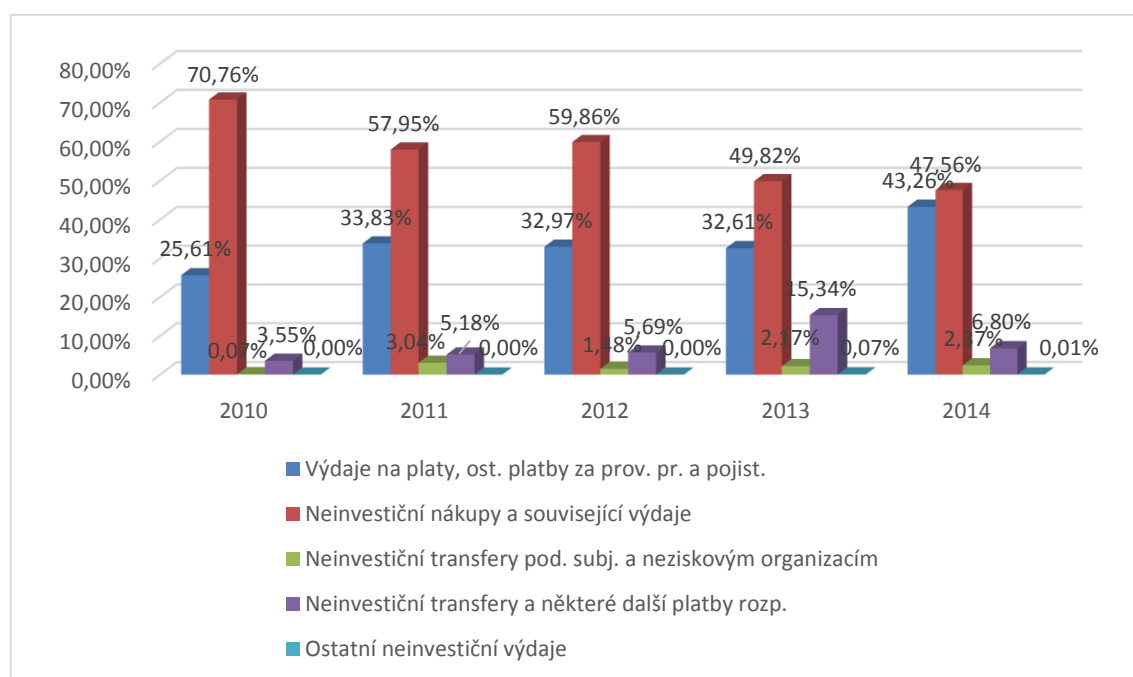
Běžné výdaje		Rok				
		2010	2011	2012	2013	2014
Výdaje na platy, ost. platby za prov. pr. a pojist.		1 207 503,00 Kč	1 373 082,00 Kč	1 409 249,00 Kč	1 404 520,00 Kč	1 576 845,00 Kč
Z toho:	platy	382 743,00 Kč	500 757,00 Kč	464 457,00 Kč	462 133,00 Kč	524 351,00 Kč
	ostatní platby za provedenou práci	540 878,00 Kč	547 175,00 Kč	630 177,00 Kč	624 458,00 Kč	707 238,00 Kč
	povinné pojistné zaměstnavatele	283 882,00 Kč	325 150,00 Kč	314 615,00 Kč	317 929,00 Kč	345 256,00 Kč
Neinvestiční nákupy a související výdaje		3 335 669,37 Kč	2 352 324,05 Kč	2 558 353,82 Kč	2 145 833,69 Kč	1 733 739,54 Kč
Z toho:	nákup materiálu	657 127,40 Kč	182 542,80 Kč	227 396,00 Kč	297 077,40 Kč	139 115,60 Kč
	úroky a ostatní fin. Výdaje	72 882,08 Kč	93 549,20 Kč	1 333,30 Kč	18 014,30 Kč	6 083,50 Kč
	nákup vody, paliv a energie	242 753,40 Kč	302 054,03 Kč	318 861,46 Kč	379 773,78 Kč	333 595,36 Kč
	nákup služeb	703 801,05 Kč	618 806,02 Kč	974 265,26 Kč	934 750,83 Kč	893 988,78 Kč
	ostatní nákupy	1 532 848,44 Kč	1 030 019,00 Kč	896 846,80 Kč	386 826,75 Kč	232 659,30 Kč
	výdaje související s nein. nák., přisp., náhr., a věc. dary	126 257,00 Kč	125 353,00 Kč	139 651,00 Kč	129 390,63 Kč	128 297,00 Kč
Neinvestiční transfery pod. subj. a neziskovým organizacím		3 235,00 Kč	123 572,40 Kč	63 330,40 Kč	93 398,80 Kč	86 431,20 Kč
Z toho:	nein. tran. neziskovým a podobným org.	3 235,00 Kč	123 572,40 Kč	63 330,40 Kč	93 398,80 Kč	86 431,20 Kč
Neinvestiční transfery a některé další platby rozp.		167 568,16 Kč	210 213,07 Kč	242 986,00 Kč	660 609,00 Kč	247 804,00 Kč
Z toho:	nein. tran. veř. rozpočtům územní úrovně	159 062,04 Kč	166 169,07 Kč	150 639,00 Kč	58 731,00 Kč	52 847,00 Kč
	ostatní nein. tran. jiným veř. rozp.	8 506,12 Kč	44 044,00 Kč	92 347,00 Kč	601 878,00 Kč	194 957,00 Kč
Ostatní neinvestiční výdaje		180,00 Kč	- Kč	- Kč	2 810,00 Kč	348,00 Kč
CELKEM		4 714 155,53 Kč	4 059 191,52 Kč	4 273 919,22 Kč	4 307 171,49 Kč	3 645 167,74 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,

Miroslavou Kozlovou

Nejvýraznější položkou z běžných výdajů jsou neinvestiční nákupy a související výdaje, které ale rok od roku klesají. Jejich nejvyšší podíl se pohybuje v roce 2010 kolem 70,76 % z celkových běžných výdajů a v roce 2014 je to o 23,20 % méně. Jedná se o nejběžnější výdaje, které obec eviduje v každém roce přibližně ve stejných hodnotách. Nejvýznamnější položkou jsou ostatní nákupy, pod nimiž si představíme výdaje na opravy, údržbu, programové vybavení, cestovné a pohoštění, a které kopírují klesající tendenci neinvestičních nákupů a souvisejících výdajů. Druhou výraznou položkou jsou nákupy služeb, které vykazují proměnlivé hodnoty ve sledovaném období.

Do běžných výdajů určitě patří výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné. Kromě roku 2013 hodnoty za sledované období rostou. Podíl výdajů na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné je nejvyšší v roce 2014 a tvoří téměř 44 % z celkových běžných příjmů. Naopak nejnižší podíl je zaznamenán v roce 2010, jehož hodnota je 25,61 %. Pojistné lze považovat za stabilní položku, protože sazba se více méně během sledovaného období nezměnila a tvoří přibližně 25 % z této kategorie. Pro ostatní platby za provedenou práci je charakteristický růst.

Graf 6 Struktura běžných výdajů v letech 2010 – 2014

Zdroj: Vlastní zpracování

Kapitálové výdaje

Tyto výdaje jsou spojeny s investováním do stálých aktiv a myslím si, že jsou nezbytnou součástí každé obce a to z důvodu naplňování účelů a cílů územních samosprávných celků.

Tabulka 12 Přehled kapitálových výdajů v letech 2010 - 2014

Kapitálové výdaje		Rok				
		2010	2011	2012	2013	2014
Investiční nákupy a související výdaje		7 804 861,40 Kč	1 224 951,60 Kč	3 066 661,20 Kč	1 392 616,26 Kč	3 260 749,50 Kč
Z toho:	pořízení dlouhodobého nehmo. majetku	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	pořízení dlouhodobého hmot. majetku	7 772 961,40 Kč	1 208 133,60 Kč	3 037 446,20 Kč	1 367 716,26 Kč	3 249 945,50 Kč
	pozenky	31 900,00 Kč	16 818,00 Kč	29 215,00 Kč	24 900,00 Kč	10 804,00 Kč
CELKEM		7 804 861,40 Kč	1 224 951,60 Kč	3 066 661,20 Kč	1 392 616,26 Kč	3 260 749,50 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic, Miroslavou Kozlovou

Největší položka kapitálových výdajů je pořízení dlouhodobého hmotného majetku. Z tabulky lze vyčíst, že hodnoty jsou proměnlivé, a že tvoří přibližně 90 % všech kapitálových výdajů. V roce 2010 je jejich hodnota nejvyšší. Pořízení dlouhodobého hmotného majetku v tomto roce má spojitost s rekonstrukcí budovy Mateřské školy. Zhruba o polovinu nižší hodnota je zaznamenána v roce 2012, kde došlo k rekonstrukci MK na ul. Záhumení, rekonstrukci márnice na hřbitově, výstavbě plynovodu a vodovodu na ul. Větrná a rozšíření veřejného osvětlení rovněž na ul. Větrná. Podobně je tomu i v roce 2014. V tomto roce došlo k rekonstrukci MK Pod Jablunkou, výstavbě nových chodníků na ul. Ostravská, Opavská a Pod Jablunkou, zatrubnění potůčku na ul. K Zátíší, odvodnění MK Jižní Svah, stavbě dřevěného altánu v zahradě Mateřské školy.

5.3 Saldo rozpočtu

V rámci hlubšího prozkoumání je třeba oddělit provozní příjmy a výdaje od investičních. Obecně by měly být provozní příjmy a výdaje vyrovnané nebo by mělo docházet k přebytku příjmů nad těmito výdaji. Pokud by nastala opačná situace a obec by vykazovala schodek, byl by to projev nestability a toho, že obec není schopna pokrýt provozními příjmy provozní výdaje.

Jelikož je obec veřejnoprávní korporace, není jejím účelem dosahování zisku, ale zajišťování veřejných statků a služeb pro občany. Z tohoto důvodu zvolit zisk jako hlavní kritérium dobrého hospodaření obce není příliš vhodné. Proto je třeba se zamyslet, zda je tato funkce naplňována efektivně.

- provozní příjmy – tyto příjmy jsou tvořeny součtem příjmů daňových, nedaňových a neinvestičních dotací,
- provozní výdaje – za ty se považují veškeré běžné výdaje,
- investiční příjmy – tvoří je součet příjmů kapitálových a investičních dotací,
- investiční výdaje – představují kapitálové výdaje.

Tabulka 13 Vývoj výsledku hospodaření v letech 2010 – 2014

Položka	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Provozní příjmy	5 342 115,68 Kč	5 571 223,22 Kč	5 605 480,82 Kč	7 110 266,81 Kč	7 372 218,23 Kč
Provozní výdaje	4 714 155,53 Kč	4 059 191,52 Kč	4 273 919,22 Kč	4 307 171,49 Kč	3 645 167,74 Kč
Saldo provozního hospodaření	<i>627 960,15 Kč</i>	<i>1 512 031,70 Kč</i>	<i>1 331 561,60 Kč</i>	<i>2 803 095,32 Kč</i>	<i>3 727 050,49 Kč</i>
Investiční příjmy	1 206 000,00 Kč	7 240 743,71 Kč	150 065,00 Kč	592 162,00 Kč	61 470,00 Kč
Investiční výdaje	7 804 861,40 Kč	1 224 951,60 Kč	3 066 661,20 Kč	1 392 616,26 Kč	3 260 749,50 Kč
Saldo investičního hospodaření	<i>- 6 598 861,40 Kč</i>	<i>6 015 792,11 Kč</i>	<i>- 2 916 596,20 Kč</i>	<i>- 800 454,26 Kč</i>	<i>- 3 199 279,50 Kč</i>
Celkové příjmy	6 548 115,68 Kč	12 811 966,93 Kč	5 755 545,82 Kč	7 702 428,81 Kč	7 433 688,23 Kč
Celkové výdaje	12 519 016,93 Kč	5 284 143,12 Kč	7 340 580,42 Kč	5 699 787,75 Kč	6 905 917,24 Kč
Saldo celkového hospodaření	<i>- 5 970 901,25 Kč</i>	<i>7 527 823,81 Kč</i>	<i>- 1 585 034,60 Kč</i>	<i>2 002 641,06 Kč</i>	<i>527 770,99 Kč</i>

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,
Miroslavou Kozlovou

Provozní výsledek hospodaření vykazuje téměř ve všech sledovaných obdobích značeného přebytku, který má navíc stoupající tendenci, výjimkou je rok 2012. Nejvyššího provozního kladného salda dosáhla obec v roce 2014, kdy se hodnota vyšplhala přes 3 000 000,- Kč. Lze tedy říci, že hospodaření obce je stabilní.

Investiční výsledek hospodaření je nestabilní, což je pro něj typické a zároveň se dá konstatovat, že záporné výsledky jsou velmi vysoké. Je to zejména způsobeno investičními akcemi, které obec během sledovaného období uskutečnila a které vyžadovaly značný objem finančních prostředků.

Celkové hospodaření obce je tedy velmi kolísavé. V jednom období dosahuje kladného salda, v další roce už tomu tak není. Určitě jeden z hlavních důvodů je nedostatek vlastních finančních prostředků na uskutečnění oprav, modernizací a jiných projektů týkající se obce. Tato skutečnost nejspíš podněcuje k vyřízení úvěru nebo k získání financí na základě dotací, darů, příspěvků a dalších cest.

5.4 Aplikace účetních metod

Účetní jednotka by měla zaručit vedení správného, úplného, průkazného a přehledného účetnictví, díky němuž podává věrný a poctivý obraz o své finanční situaci. Na základě těchto skutečností je třeba vytvořit základní metodický prvek pro vedení účetnictví, kterým je způsob vedení dokumentace. Jedná se o dokumentaci každého účetního případu formou dokladu a stanovení pravidel, postupů v rámci oběhu této dokumentace uvnitř celku, nejlépe v podobě vnitřního předpisu.

Vnitřní předpis by se měl v úvodu odkazovat na dodržování zákonů a veškerých legislativních norem týkající se této problematiky, které jsem již zmínila v teoretické části své práce. Druhým důležitým bodem je určitě definice účetního dokladu, jeho náležitosti a proces obíhání dokladů od počátku, tedy jeho přijetí nebo vyhotovení, až po jeho archivaci či skartaci. Tento proces by měl mít určitý řád, aby usnadňoval kontrolu a zároveň aby byl zajištěn správný postup zpracování dokumentu.

Mezi jednotlivé činnosti oběhu dokumentace patří:

- třídění – provádí se na základě jednotlivých druhů a číselných řad každého dokladu (pokladní doklady, faktury přijaté, faktury vydané, bankovní výpisy),
- přezkušování – jedná se o ověření a kontroly dokladů po věcné a formální stránce,
- zaúčtování – na základě předchozích kroků,
- archivace – z důvodu dokládání, ověření a kontroly,
- vyřazení – po uplynutí archivační doby je možné doklad skartovat takovým způsobem, aby nedošlo ke zneužití informací.

Vnitřní předpis dále formuluje proces samotných účetních případů a to od faktur, pohledávek a objednávek až přes úvěry, dotace, povinnosti odpovědného pracovníka a používaných účetních metod. Tímto předpisem se obecně řídí chod dokladů.

Účetní jednotka je ale povinna vytvořit vnitřní spis přímo ze zákona o účetnictví, vyhlášky a v neposlední řadě českých účetních standardů.¹²⁴

Budišovice mají zpracován dokument pro základní věci týkající se účetnictví a účtování, na základě kterého budu dále postupovat ve vybraných oblastech mé práce.

Vhodnou volbou jak podávat způsobilé informace o hospodářské situaci ÚSC všem uživatelům, (občané, banky, zastupitelstvo, stát, investoři, apod.) je prostřednictvím účetních výkazů. Na základě tohoto jsou stanoveny vyšší nároky a to jak na obsah, tak i formu a vedení účetnictví. Jak je tomu například u účetních metod. Pokud dojde k nesprávnému použití níže zkoumaných účetních metod, bude to mít za výsledek ovlivnění hospodářského výsledku a tím pádem i daňového základu. Účetní jednotky jsou povinny při svém účtování používat tyto účetní metody:

- použití reálné hodnoty u majetku určeného k prodeji (§ 64),
- metoda odpisů (§ 66),
- metodu rezerv (§ 67),
- a další.

---

¹²⁴ NOVÁKOVÁ, Š. *Reforma účetnictví ve vybraných účetních jednotkách: díl II. (Účetnictví organizačních složek státu a obcí)*, vyd. 1., str. 105

5.4.1 Ocenění reálnou hodnotou

Zákon o účetnictví vymezuje případy, kdy má daný subjekt povinnost použít ocenění reálnou hodnotou. Myslím si, že pro obec jsou nejtypičtější níže uvedené případy:

- cenné papíry – podílové listy,
- majetkové cenné papíry – bez rozhodujícího či podstatného vlivu,
- majetek určený k prodeji s výjimkou zásob.¹²⁵

V Budišovicích je vymezen prozatím pouze dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, který bude přeceněn reálnou hodnotou. Tento majetek musí splňovat 4 podmínky, které udává zákon o účetnictví:

- musí být evidován v účetnictví,
- prodej majetku je realizován v horizontu dvou let,
- reálná hodnota je významně odlišná od oceněného majetku,
- reálná hodnota je objektivně zjiřitelná.¹²⁶

V rámci určení významné hodnoty se lze řídit ustanovením vyhlášky, kde je přesně definována a uvedena významná hodnota pro účely vykazování (*částka 260 000 Kč nebo 0,3% aktiv netto účetní jednotky za minulé období a to ta hodnota, která je nižší*).¹²⁷ Pokud nelze reálnou hodnotu objektivně zjistit, je možné ji potom stanovit ve výši prodejní ceny.

Ve vnitřní směrnici je velmi důležité určit odpovědnou osobu a samotné stanovení reálné hodnoty. Ocenění reálnou hodnotou může vycházet ze znaleckého posudku, tržní ceny anebo kvalifikovaného odhadu. Volba je více méně na účetní jednotce.

---

¹²⁵ Zákon o účetnictví, § 27

¹²⁶ Zákon o účetnictví, § 25 a § 27

¹²⁷ Vyhláška, § 26 odst. 2 písm. d)

Tabulka 14 Způsob přecenění reálnou hodnotou v Budišovicích

Majetek	Odpovědná osoba	Postup
Pozemky	Starosta	Interní zjištění pracovníka o ceně obvyklé, za kterou jsou pozemky v dané lokalitě prodávány. Za reálnou hodnotu je považována cena prodejní, pokud není stanoveno dle znaleckého posudku.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,
Miroslavou Kozlovou

Drobný hmotný a nehmotný majetek spolu s dlouhodobým hmotným majetkem (kromě nemovitostí), jehož zůstatková cena je do 40 000,- Kč včetně, není přeceňován reálnou hodnotou.

Přeceněný majetek se eviduje na účtu 036. Informace o celkové výši majetku určeného k prodeji podává rozvaha. Správné ocenění reálnou hodnotou souvisí s výkazem zisku a ztrát, protože na něj má dopad a ovlivňuje ho.

Účetní hodnota pozemku: 5 532,- Kč

Tabulka 15 Postup účtování a přecenění pozemku Budišovic na reálnou hodnotu a jeho prodej

Popis	Cena	MD	D
Převod pozemku	5 532,00 Kč	účet 036	účet 031
Přecenění majetku na RH	55 938,00 Kč	účet 036	účet 407
Předpis pohledávky dle kupní smlouvy	61 470,00 Kč	účet 311	účet 647
Vyřazení pozemku z majetku	61 470,00 Kč	účet 554	účet 036
Zúčtování oceňovacího rozdílu	55 938,00 Kč	účet 407	účet 664
Příjem peněžních prostředků	61 470,00 Kč	účet 231	účet 311

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,
Miroslavou Kozlovou

5.4.2 Odpisování dlouhodobého majetku

Na základě vydání Českého účetního standardu č. 708 Odpisování dlouhodobého majetku, vznikla obcím od roku 2012 povinnost odpisovat dlouhodobý majetek.

Charakteristické pro tento majetek je, že se spotřebovává postupně. Znamená to, že vstupní cenu majetku nelze zahrnout celou do nákladů hned, v jednom účetním období, ale právě díky odpisům je vstupní cena přenesena do více období, kdy je daný majetek stále používán a postupně se opotřebovává. Odpisy představují náklad, který snižuje výsledek hospodaření. Pokud účetní jednotka není schopna pokrýt svými výnosy odpisy dlouhodobého majetku, znamená to, že dává přednost spotřebě před investicemi a tak není schopna vytvořit patřičné zdroje k obnově majetku. Na základě toho lze soudit, že odpisy jsou podstatnou kalkulační veličinou.¹²⁸

Tabulka 16 Stanovení doby odpisování u vybraného dlouhodobého majetku obce

Dlouhodobý hmotný/nehmotný majetek	Stanovená doba použitelnosti v letech
Kanalizace	50
Dětské hřiště	50
Sekačka na trávu	8
Budova MŠ + hasičská zbrojnice	80

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,
Miroslavou Kozlovou

Účetní jednotka si může zvolit způsob odpisování dlouhodobého majetku, předtím ale musí provést kategorizaci dlouhodobého majetku a přiřazení číselného kódu dle ČÚS č. 708 přílohy č. 1. Způsoby odpisování:

- **zjednodušený způsob** – tento způsob odpisování se od roku 2013 nesmí používat a proto musely účetní jednotky opravit svůj odpisový plán. Typické pro tuto metodu bylo pevné stanovení doby odpisování,

¹²⁸ SCHNEIDEROVÁ, I., NEJEZCHLEB, Z. *Účetní reforma 2012 pro ÚSC a jimi zřizované příspěvkové organizace. 1 vyd.*, str. 154

- **rovnoměrný způsob** – tuto metodu používají účetní jednotky nejčastěji, nejspíš z důvodu, že si mohou samy stanovit předpokládanou dobu používání. Majetek je po celou dobu rovnoměrně využíván, opotřebení je zajištěno postupným snižováním hodnoty. V každém roce je do nákladů přenesena totožná výše odpisů a to po celou dobu používání. Vybraná obec tuto metodu používá a výše zmíněnou dobu určuje dle parametrů ČÚS, které jsou:
  - vlastnosti dlouhodobého majetku,
  - podstata prostředí, kde bude majetek využíván. Jedná se o podnebí a způsob uložení,
  - stupeň intenzity využívání dlouhodobého majetku,
  - a další,¹²⁹
- **výkonový způsob** – tuto metodu je vhodné použít u majetku, kde je míra opotřebení závislá na skutečném využití. Při stanovení odpisu se vychází z výpočtu koeficientu na jednotku, kterým se následně násobí počet uskutečněných jednotek. ČÚS nařizují použití této metody u skládky,
- **komponentní způsob** – jednotlivé složky majetku jsou odpisovány zvlášť od ostatních komponent a zbylé části majetku.

Budišovice účtují o odpisech měsíčně, a pokud je to nutné, zaokrouhluje se na celé koruny nahoru. Myslím si, že pro menší obce je vhodnější čtvrtletní interval, protože zatěžuje méně účetní jednotku a je v souladu s mezitímní účetní závěrkou.

Majetek může odepisovat pouze účetní jednotka, která má k němu vlastnické právo, která ho za úplatu nebo bez ní poskytuje jiné osobě k užívání na základě určité smlouvy. Další povinnost se týká odpisového plánu, na jehož základě se provádí odpisování dlouhodobého majetku. Doporučené náležitosti odpisového plánu:

- název majetku, druh, identifikační číslo a kategorie,
- stanovená doba použitelnosti,
- zvolený způsob odpisování,
- způsob výpočtu – u rovnoměrného odpisování je to vstupní cena x sazba pro daný rok / 100.

---

¹²⁹ ČÚS č. 708, bod 5.5.2

Budišovce mají stanovou nulovou zbytkovou hodnotu, toto pravidlo je možné použít od roku 2013. K majetku se vede evidence po celou dobu účetního období a následujících, až do doby vyřazení majetku. Ve vybrané obci se provádí jednou ročně inventarizace, kdy dojde k porovnání skutečného stavu se stavem účetním. Výrazný rozdíl mezi hodnotami by měl být podnětem ke změně odpisového plánu. Vnitřní směrnice stanovuje možnosti změny způsobu oceňování a metody odpisování za splnění určitých podmínek. Změnu nelze provést během účetního období.

5.4.3 Rezervy

Rezervy slouží ke krytí budoucích závazků nebo výdajů, na které účetní jednotka zná účel použití. Víme o nich, že nastanou v budoucnu, ale neznáme konkrétní datum, k němuž vzniknou.

O rezervách je možno účtovat v následujících případech:

- v rámci oprav hmotného majetku,
- v případě odbahnění rybníka,
- na rekultivaci místní skládky,
- u činností týkající se pěstování.¹³⁰

Legislativou, kterou se územní samosprávné celky mohou řídit v oblasti rezerv je obsažena ve vyhlášce a postup zaznamenávání se řídí ČÚS č. 705 – rezervy. Co se týče zákonných rezerv, jejich postupy se řídí zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zajištění základu daně z příjmu. Obec Budišovce nemají vytvořen rezervní fond, a tudíž žádné finanční prostředky do něj neputují.

5.4.4 Časové rozlišení

Podstatou účtování v této problematice je nutnost odlišit náklady a výnosy týkající se jiného účetního období než běžného, ve kterém se neúčtuje na výše zmíněné účty, ale právě na odpovídající účty časového rozlišení. V následujícím období se pak přeúčtovávají na konkrétní nákladové či výnosové účty.

---

¹³⁰ MAČE, M. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech*, 1 vyd., str. 83

Znamená to, že pro správné použití časového rozlišení je nutné skutečně vědět, zda se jedná o náklad či výnos běžného nebo následujícího účetního období. Dalším krokem je přiřazení k nákladovým a výnosovým účtům příslušné výdajové a příjmové účty, ať už v běžném či dalším období. Neméně podstatnou záležitostí je schopnost určit konkrétní sumu příslušných nákladů (výnosů). Nejčastější použití časového rozlišení je na přelomu roku.

Tabulka 17 Význam účtů časového rozlišení

Syntetické účty časového rozlišení	Účetní období							
	Běžné (aktuální)				Následující (příští)			
	Náklad	Výdej	Výnos	Příjem	Náklad	Výdej	Výnos	Příjem
381 - náklady příštího období		X			X			
383 - výdaje příštího období	X					X		
384 - výnosy příštího období				X			X	
385 - příjmy příštího období			X					X
388 - dohadné účty aktivní			X					X
389 - dohadné účty pasivní	X					X		

Zdroj: MAČE, M. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech. 1 vyd., str. 88*

Na první pohled se může zdát, že časového rozlišení se dotýkají rezerv a dohadných položek. Rezervy představují výdaje příštího období a to v podobě zvýšení nákladů v běžném období. Dohadné položky slouží k zaznamenání účetního případu, ke kterému nám není známa jejich skutečná výše k okamžiku účetní operace, a proto účetní jednotka jen odhaduje rozlišovanou částku. Důvodem, proč tyto operace nejsou vhodné k časovému rozlišení, jsou, že nesplňují zákonem stanovené podmínky:

- věcné vymezení – definování toho, na co se použil či použije daný náklad (výdej), případně z čeho vznikl či vznikne výnos,
- výše – konkrétní suma určena k časovému rozlišení,
- období – do kterých účetních období a v jakém poměru se musí příslušná položka rozdělit.

Rezervy splňují pouze podmínku účelu, což je nedostačující pro časové rozlišení, kdy musí být splněny všechny tři výše uvedené determinanty. Dohadné položky jsou na tom o trochu lépe, kdy splňují podmínky dvě, a to účel a období, ale není známa částka.¹³¹

Budišovice mají ve své směrnici zakotveno, že se musí vždy časově rozlišovat spotřeba plynu, vody a energií. Tedy musí být zahrnuty do nákladů v období, kterého se týkají. Tam kde se platí zálohy, bude jako dohadná položka proúčtována výše záloh zaúčtována v běžném roce. V opačném případě, kdy se neplatí zálohy, se tvoří dohadná položka dle posledního zaúčtování. Dále se vždy časově rozlišuje nájemné a transfery, které jsou poskytnuty na více období. Zaúčtování:

- hodnota spotřeby 5xx MD / 389 D,
- přijetí faktury v následujícím období 389 MD / 321 D a 321 MD / 314 D.

Pokladní příjmy a výdaje, které se uskutečnily v následujícím roce je také nutno prověřovat z časového hlediska. Při zjištění, že některá z položek patří do běžného účetního období, bude použito výdajů (příjmů) příštích období. Zaúčtování:

- doklad v pokladně z běžného účetního období proplacen pokladnou v období následujícím – náklad: 5xx MD / 383 D,
- v následujícím období: 383 MD / 261 D,
- přijetí hotovosti v následujícím období – tržby běžného období: 385 MD / 602 D
- v následujícím období: 261 MD / 385 D.

Směrnice dále upravuje přijatá a poskytnutá plnění. Výjimkou nejsou ani dohadné účty aktivní a dohadné účty pasivní, které ve většině případů slouží k zaúčtování transferů, u nichž není známa skutečná výše k okamžiku daného účetního případu.

Budišovice mají ve svém vnitřním předpise stanoveny výjimky ze zásad časového rozlišení.

---

¹³¹ Vyhláška, § 69 odst. 2

Konkrétně se jedná o nevýznamné částky nepřesahující 10 000,- Kč:

- náklady – předplatné novin a časopisů, cestovné zahájené v běžném období a ukončené v následujícím roce, nákup materiálu (kancelářské potřeby, materiál pro údržbu),
- pravidelně se opakující platby – pojistné, auditorské služby a služby daňových poradců a určité členské příspěvky,
- pravidelně se opakující výnosy, úroky z vkladových účtů a nájmy hrobových míst.

5.4.5 Evidence finančního majetku

V rámci této problematiky Budišovice nemají zavedenou konkrétní směrnici k vedení finančního majetku. Myslím si ale, že by bylo vhodné zařadit vnitřní předpis nebo směrnici do interní dokumentace obce.

Taková směrnice by měla obsahovat a upravovat postupy, evidenci včetně dokumentace finančních operací, pravidla hospodaření a disponování s hotovostí a v neposlední řadě by měla předepsat použití a zacházení s nimi.

V Budišovicích se pracuje pouze s krátkodobým finančním majetkem. Pro tento majetek je typické, že má velmi vysokou likviditu a tedy okamžitou obchodovatelnost. U tohoto typu majetku se nepředpokládá doba držení delší než 1 rok a nachází se v druhé účtové třídě. Spolu s dalšími položkami je součástí oběžných aktiv. Patří zde:

- pokladna,
- ceniny,
- bankovní účty,
- půjčky,
- krátkodobé bankovní úvěry,
- další.

Obec Budišovce spravuje pouze jednu pokladnu, ve které je stanoven pokladní limit na 100 000,- Kč. Pokud by finanční hotovost přesáhla stanovený strop, je nutné převést část oběživa na bankovní účet. Pokladna se vede v české měně, a pokud by obec uvažovala nad valutovou pokladnou, doporučovala bych analytické členění.

V rámci kontroly zůstatku pokladní hotovosti a všech náležitostí daného dokladu, případně dalších skutečností lze dospět ke dvěma závěrům. První z nich je, že může být všechno v pořádku anebo může být zjištěn nedostatek. Za nedostatek lze považovat schodek nebo přebytek v pokladně. Ve směrnici by mělo být zakotveno, jak postupovat v těchto případech.

V roce 2012 byl obci poskytnut úvěr ve výši 1 200 000,- Kč na opravy místních komunikací, který byl celý v roce 2014 splacen. Budišovice jsou majiteli dvou bankovních účtů. Jeden je veden u České národní banky a má souvislost s transfery. Druhý účet vede Česká spořitelna a považuje se za běžný.

5.5 Daňová oblast u vybrané obce

Jak už jsem zmínila výše, daňové příjmy jsou největší položkou celkových příjmů, které obec vykazuje. Do této kategorie zahrnuje následující položky:

- daň z příjmů fyzických osob,
- daň z příjmů právnických osob,
- obecné daně ze zboží a služeb v tuzemsku (daň z přidané hodnoty).

5.5.1 Daň z přidané hodnoty

Při výkonu působnosti v oblasti veřejné správy se obce nepovažují za osoby povinné k dani. Na základě tohoto musí účetní posoudit u všech dokladů, zda se DPH týká, či nikoliv. Po zjištění, že Budišovice nejsou plátcí DPH, jsem se i přes to rozhodla vytvořit návrh směrnice pro tuto oblast, kdyby nastala změna.

Považuji za důležité, aby tento interní dokument obsahoval zejména vymezení činností, na základě rozpočtových položek nebo analytického rozlišení, které jsou předmětem této daně a které naopak nejsou. Na základě toho by mohly být jednotlivé účetní případy odlišeny účetní řadou dokladů. Usnadnilo by to další postupy a celkově tuto náročnou problematiku.

Příjmy, které nejsou předmětem DPH:

- správní poplatky a daně,
- přijaté transfery,
- pokuty, přijaté investiční dary, přijaté úroky a přijaté pojistné náhrady,
- přijaté dary,
- příjmy z majetkových podílů, aj.

Příjmy, které nejsou předmětem DPH:

- dodání tepla, vody,
- krátkodobé nájmy u pozemků, budov a bytů,
- příjmy za poskytnuté služby,
- pronájem movitých věcí,
- prodej časopisů a knih, aj.

Do směrnice bych zakotvila veškeré náležitosti daňového dokladu, aby nedocházelo ke sporům a taky z důvodu informačního. V rámci usnadnění kontroly DPH bych doporučila třídění dokumentů dle kategorií týkajících se přijatých dokladů:

- plně souvisejících s veřejnou správou,
- plně souvisejících s osvobozenými činnostmi bez nároku na odpočet,
- plně souvisejících se zdaňovacími plněními,
- související s plněním na výstupu a zároveň jsou plněním osvobozeným,
- související s veřejnou správou a zároveň, které nejsou předmětem daně.

5.5.2 Výpočet daně z příjmů právnických osob u vybrané obce

Jak jsem zmiňovala již v přechozí kapitole, obec je sice povinna vypočítat daň z příjmů, sestavit daňové přiznání a doručit ho správci daně, ale zároveň je příjemcem této daně.

Na základě níže uvedené tabulky vidíme, že na řádcích č. 100 až 162 (respektive 170, protože je mezisoučtový) se vylučují výnosy, které nejsou předmětem daně z příjmů a jsou osvobozeny. Na druhou stranu řádky č. 20 až 62 (respektive 70) vylučují náklady. Po odečtení příslušných nákladů a výnosů a dalším odečtení odečitatelných položek, případně slev na dani, bychom měli zjistit samotný základ daně z příjmů. U obce se dá předpokládat, že budou zdaňovat většinu nákladů, s dalším minimálním odečítáním.

Tabulka 18 Stručný přehled výpočtu daně z příjmů právnických osob

Řádek daňové přiznání	Postup výpočtu
Řádek č. 10	Výsledek hospodaření z výkazu zisku a ztrát (ZD)
Řádek č. 20-70	Položky, které zvyšují základ daně, proto +
Řádek č. 100-170	Položky, které snižují základ daně, proto -
Řádek č. 200	Upravený ZD = řádek č. 10 + řádek č. 70 - řádek č. 170
	Položky snižující ZD - věda a výzkum
Řádek č. 270	Základ daně, který se zaokrouhluje na tisíce dolů
Řádek č. 290	Výpočet daně = (řádek č. 270 x sazba daně v %) / 100
Řádek č. 300	Sleva na dani
Řádek č. 340	Výše celkové vypočítané daně

Zdroj: Vlastní zpracování na základě daňového přiznání

Pro vyloučení výnosů jsou nejvíce využívány územními samosprávnými celky řádky č. 100 a 101. Od roku 2014 se daň darovací a dědická podřadila pod daň z příjmů, proto již tyto příjmy nejsou vyloučeny z předmětu daně, ale pravdou je, že velká část těchto příjmů je od daně naopak osvobozena. Na řádku č. 101 se vylučují:

- příjmy z podnikatelské činnosti, pokud výše výdajů (nákladů) vynaložené v souvislosti s výkonem veřejné správy jsou vyšší. Posouzení činností je velmi složité a vyplývá z druhového přiřazení k nákladům. Důležité je rozlišovat příjmy z poslání obce a příjmy z hospodářské činnosti,
- transfery, příspěvky a jiná období plnění z veřejného rozpočtu. Pro obce se jedná zejména o výnosy ze správních poplatků, místních poplatků nebo výnosy ze sdílených daní a poplatků.

Dalším podstatným krokem je vyloučení nákladů související s dosažením příjmů, které nejsou předmětem daně. Tímto postupem se dostáváme na řádek č. 220, tedy upravenému základu daně. Obce mají možnost uplatnit či nikoliv odečitatelné položky, protože to je nenároková složka. O položkách se neúčtuje a jedná se zejména o:

- odečtení daňové ztráty,
- odečtení nákladu, které byly vynaloženy v souvislosti s výzkumem a vývojem, celkem smí obec odečíst 100 % těchto nákladů,

- uplatnění slevy na dani, pokud obec zaměstnává zdravotně postižené osoby.

Konečný základ daně se zaokrouhlí na celé tisíce a vynásobí sazbou, která je platná pro dané období.

Tabulka 19 Přehled činností zahrnutých do základu daně obce, z roku 2014 (Výnosy)

VÝNOSY	Předmět daně	
	Účet	Výnosy
Výnosy z prodeje služeb	602	73 853,00 Kč
Výnosy z pronájmu	603	192 044,00 Kč
Výnosy z prodaného zboží	604	200,00 Kč
Výnosy z prodeje pozemků	647	61 470,00 Kč
Úroky z běžného účtu	662	2 944,59 Kč
CELKEM	-	330 511,59 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,
Miroslavou Kozlovou

Tabulka 20 Přehled činností zahrnutých do základu daně obce, z roku 2014 (Náklady)

NÁKLADY	Předmět daně	
	Účet	Náklady
Spořeba en. (voda Lomy+hydrant)	502	22 024,00 Kč
Spotřeba energie (sál OD)	502	7 547,00 Kč
Spotřeba energie (MŠ)	502	135 744,00 Kč
Odpad podnikatelé	518	26 418,00 Kč
Spotřeba materiálu (sál OD)	501	8 189,00 Kč
Spotřeba materiálu (MŠ)	501	14 256,00 Kč
Spotřeba materiálu (MUDr.)	501	2 400,00 Kč
Spotřeba materiálu (hasiči)	501	4 000,00 Kč
Kontrola plynových hořáků (sál OD)	518	800,00 Kč
Geometrický plán	518	7 804,00 Kč
CELKEM	-	229 182,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů poskytnutých účetní obce Budišovic,
Miroslavou Kozlovou

Základ daně z příjmů právnických osob tvořil v roce 2014 částku 101 329,59 Kč. Po zaokrouhlení této položky a vynásobením sazby daně (19 %) byla zjištěna samotná daň, celkem 19 190,00 Kč.

6 DOPORUČENÍ

Co se týče hospodaření obce, vyšly najevo celkové výkyvy během sledovaného období. Kromě dvou let vykazuje obec přebytek, ale i přes to, jsou výsledky poměrně nestabilní. Jak vyplynulo z předchozích kapitol, střídají se roky s kladným výsledkem s roky vykazující červená čísla. Jedna z možností, jak vyřešit tuto situaci, je zvýšení počtu obyvatel za účelem zvýšení daňových příjmů. Daňové příjmy obce tvoří největší část z celkových příjmů, téměř 70 %. Celkový objem daní, v rámci rozpočtu obce Budišovic, se rok od roku zvyšuje. Výše přidělených prostředků je závislá na třech kritériích:

- poměr celkové výměry katastrálního území obce k celkové výměře katastrálních území všech obcí,
- poměru počtu obyvatel dané obce k celkovému počtu obyvatel všech obcí,
- poměr násobku postupných přechodů, jehož výši udává zákon o rozpočtovém určení daní¹³²

Budišovice v posledních letech nezaznamenaly převratné změny v katastrálním území obce. Jiná situace by nastala, pokud by obec odprodala nebo nakoupila větší část pozemků. Co se týče poměru násobku postupných přechodů, lze říci, že jsou téměř neměnné. Poslední veličina je počet obyvatel, která je jedinou proměnnou. Pokud vzroste počet obyvatel, vzroste také podíl na celostátním výnosu.

Podíl na celostátním výnosu sdílených daní:

$$\text{poměr katastrálního území} \times \frac{\text{počet obyvatel obce}}{\text{počet všech obyvatel}} \times \text{poměr násobků postupných přechodů}$$

Jako druhou možnost shledávám vhodnou podporu místních částí obce, která má souvislost s předchozím návrhem, právě v rámci zvyšování počtu obyvatel. Budišovice se v posledních letech jeví jako vhodné místo pro bydlení, ale z určitého pohledu i pro investování nebo podnikání.

---

¹³² Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, v platném znění

Je to zejména díky možnostem, které nabízí. Ať je to čistší ovzduší, stavební pozemky, přijatelná vzdálenost od města nebo naopak klidné prostředí, je pravdou, že Budišovice jsou zejména vhodným místem pro výstavbu rodinných domů. Jako překážka se jevila absence kanalizací v některých částech obce, díky které se podstatně navyšují náklady na výstavbu domu. Na tomto problému obec usilovně pracuje a snaží se ho odstranit či značně minimalizovat. Letos tomu není jinak. Co se týče místní infrastruktury, jeví se jako přijatelná. Obec výrazně zapracovala na opravách, které se týkaly hlavních silnic a chodníků. Nyní jsou v začátcích opravy dalších místních komunikací. Což by se mělo stát pro Budišovice další výhodou. Aby obec finančně nezatěžovaly tyto opravy a projekty, doporučuji využít veškeré možnosti čerpání prostředků z evropských strukturálních a investičních fondů, svazu měst a obcí České republiky a jiných organizací podporující spolupráci a rozvoj. Aby obec docílila zvýšení zájmu, měla by se snažit o to, aby většina jejich částí dosáhla úrovně srovnatelnosti s okolními obcemi. V Budišovicích je hlavním orgánem zastupitelstvo, skládající se ze 7 zastupitelů. Jejich zasedání je veřejné a proto pro větší zapojení místních občanů do aktivit a účasti na dění v obci, bych doporučila všem připomenout tuto možnost. Nikdy není od věci znát názory, připomínky nebo nápady „svých lidí“ na určitý projekt, prostředí nebo aktivity obce. Tu skutečnost by mohl zajistit průzkum formou dotazníku.

Poslední kapitola je dále věnována určením základních metod a postupů, díky kterým obec zajistí správné vyplnění účetních výkazů. V podkapitolách jsou vytyčeny jednotlivé metody, dále je naznačeno praktické užití v Budišovicích anebo případně doporučení pro úpravu, či vznik interní dokumentace (vnitřní směrnice). Dle mého názoru se účetní jednotka dobře orientuje v základních záležitostech a změnách legislativy ale postrádá vnitřní předpis o oběhu účetních dokladů. Doporučila bych v návaznosti na tuto skutečnost vypracovat hlubší směrnici týkající se této problematiky. I přes to si myslím, že obec novelizuje nebo přizpůsobuje své předpisy změnám, které nastanou. A dále na základě svého nejlepšího svědomí účtuje o každém případě, který za dané období nastane. Každá změna v účetnictví vyžaduje velkou pozornost, kde a jakým způsobem se projeví. Faktem je, že statistický význam vykazování se neustále zvyšuje a zdá se, že účetní výkazy vytlačuje do ústraní. Budišovice mají méně než 1 000 obyvatel, proto nemají povinnost týkající se pomocného analytického přehledu. Co se týče ocenění reálnou hodnotou, bylo by

vhodné v Budišovicích vymezit majetek, který nebude touto hodnotou přeceňován. Dále doporučuji použít tuto metodu pro majetek určený k prodeji, pokud jeho zůstatková cena se bude rovnat reálné hodnotě.

Účetní jednotka zvolila rovnoměrné odpisování a to měsíční. Tady bych zvažila čtvrtletní interval odpisování, protože by méně zatěžovala účetní jednotku a další souvislost vidím s mezitímní účetní uzávěrkou a stanovením vnitřním předpisem možnost tuto změnu provést.

Myslím si, že v rámci daňové oblasti účetní jednotka nemá větší problém, jelikož nemusí rozlišovat činnosti a tedy nedochází k propojení, či proplétání jednotlivých nákladů a výnosů. Účetní jednotka postupuje při stanovení základu daně z příjmů právnických osob tak, že do něj nezahrnuje činnosti, které mají větší náklady než výnosy. Tím je definováno, co není předmětem této daně. Výsledná daň se na konec jenom proúčtuje, ale svůj význam to nepochybně má. Jako východisko pro ostatní územní samosprávné celky, které účtují o hlavní a hospodářské činnosti, bych navrhovala založit obchodní společnost, kterou by vlastnila obec. Tato společnost by měla na starosti ekonomickou činnost a obec pouze hlavní a tím by tolik nedocházelo ke klíčování položek. Toto stanovisko má nevýhodu v tom, že daň z příjmů této společnosti by už nebyl příjmem rozpočtu obce.

Dle mého názoru každá účetní jednotka dělá co je v jejich silách, proto své doporučení směřuji také k samotným zákonodárcům. Jejich cílem bývá většinou zjednodušení a ulehčení určité oblasti, například administrativní, ale ve výsledku tomu tak není. Účetní jednotky pracně evidují a zjišťují požadované informace, které mají nízkou vypovídající schopnost. Doufejme, že veškeré tyto, a další jiné, informace opravdu Ministerstvo financí dobře zužitkuje, aby to všechno vyplňování pracné, složité a nákladové evidence bylo ku prospěchu a obce se mohly plně věnovat svému rozvoji a občanům.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo analyzovat účetní a daňové aspekty řízení vybraných účetních jednotek, s následným prověřením po praktické stránce, za účelem vypracování návrhů, či doporučení pro vybranou obec. V teoretické části se opírám zejména o současnou legislativu v oblasti účetnictví a daní a dále pak o literaturu. Provedenou analýzou zjišťuji, že územní samosprávné celky se řídí zejména zákone o účetnictví, jeho prováděcí vyhláškou a českými účetními standardy, ale také zákonem o dani z příjmů právnických osob, o dani z přidaného hodnoty a také zákonem o obcích nebo zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Tento značný výčet potvrzuje skutečnost, že je nutné sjednotit danou legislativu a zjednodušit daňový systém. Například stanovením základu daně z přidané hodnoty. Vhodné by bylo přesné stanovení ekonomické činnosti, či snížení náročnosti statistické evidence. Myslím si, že tyto možnosti by vedly ke snížení administrativní zátěži dané účetní jednotky. Praktická část se opírá o vnitřní předpisy vybrané obce, kde jsou následně navrženy doporučení pro zkoumané oblasti.

Pro lepší aplikaci účetních a daňových aspektů jsem si vybrala obec Budišovice. Cílem práce bylo u vybrané účetní jednotky identifikovat problematické oblasti a přispět k jejich eliminaci. Práce je pojata jako studie, která shromáždila nejdůležitější informace pro územní samosprávné celky na jedno místo, za účelem získání uceleného a přehlednějšího materiálu.

Starosta obce Budišovic a účetní mi velmi ochotně vyšly vstříc s poskytnutím materiálů o zmíněné obci a pohotově reagovali a odpovídali na moje dotazy. Podle mě obec Budišovice poměrně snaživě reaguje na časté legislativní změny, které vyžadují neustálé úpravy interních předpisů, případně nové administrativní nároky.

První kapitola je založena na stanovení cílů pro diplomovou práci, včetně uvedení metod, které práce obsahuje. Druhá kapitola je zaměřena na definování obce, její struktury, ale hlavně podrobněji rozebírá hospodaření územních samosprávných celků v rámci rozpočtových příjmů a výdajů.

Třetí kapitola je věnována oblasti účetnictví. Jako první jsou vysvětleny zásady účtování, které představují filozofii této oblasti a povinností účetních jednotek je jejich dodržování. Důležitost vnímám na základě převzetí a následného kodifikování. Účetnictví obcí není jenom o zákoně účetnictví, ale souvisí s mnoha dalšími legislativními předpisy, které jsou v práci uvedeny. Jelikož je účetní a daňová oblast je provázaná, týká se čtvrtá kapitola daní, které souvisí s územními samosprávnými celky. O každé ze zmíněných daní je krátce pojednáno spolu s vyzdvižením specifík pro účetní jednotku.

Předposlední kapitola je zaměřena na konkrétní obec, ve které jsou zkoumány základní účetní metody a postupy. Důvodem je důsledné zapracování problémových oblastí do interní směrnice vybrané obce a tím zajistit větší důvěryhodnost a pravdivých informací v účetních výkazech. Pokud to situace vyžadovala, jsou v jednotlivých podkapitolách uvedeny metodické údaje a doporučení pro Budišovice. Poslední kapitola je následně věnována celkovému zhodnocení.

Diplomová práce obsahuje základní účetní a daňové aspekty, včetně uvedení příkladů k některé problematice pro lepší pochopení a konkrétní znázornění, které mohou být užitečné pro pracovníky a zastupitelstvo vybrané účetní jednotky, popřípadě i dalšího územně samosprávného celku. Myslím, že se mi podařilo cíl splnit.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Tištěné dokumenty

FOJTÍKOVÁ, J. *Daňový systém*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 135 s. ISBN 978-80-210-4687-0.

HYÁNEK, V. *Ekonomika neziskových organizací. DSO*. Vyd. 1. Brno: Tiskárna BonnyPress, 2004. 114 str., ISBN 80-210-3501-3.

JURAJDOVÁ, H., ŠELEŠOVSKÝ, J. a kol. *Účetnictví, daně, audit a financování územních samosprávných celků a organizací neziskového sektoru*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 132 s. ISBN 80-210-3583-8.

LAJTKEPOVÁ, E. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*, 1. vyd., Brno, 2013. ISBN 978-80-7204-861-8.

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. IX. aktualizované vydání: Praha: Polygon, 1999, 418 s. ISBN 80-85967-93-6.

MAČE, M. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech*. 1 vyd. Praha: GRADA, 2012. 632 s. ISBN 978-80-247-3637-2.

Ing. MUSILOVÁ, L., Ing. FITŘÍKOVÁ, D. *Kraj a obec v pozici plátce DPH*, 1. vyd., Karviná: Paris, 2013, ISBN: 978-80-87173-25-1.

NOVÁKOVÁ, Š. *Reforma účetnictví ve vybraných účetních jednotkách: díl I. (Účetnictví příspěvkových organizací)*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2011. 166 s. ISBN 978-80-245-1757-5.

NOVÁKOVÁ, Š. *Reforma účetnictví ve vybraných účetních jednotkách: díl II. (Účetnictví organizačních složek státu a obcí)*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2011. 168 s. ISBN 978-80-245-1797-1.

PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.

PETEROVÁ, H. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4. aktualizované a rozšířené vydání, Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0.

PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd., Praha ASPI, a.s., 2008, ISBN 978-80-7357-351-5.

PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst obcí a regionů*, 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2007, ISBN 978-80-247-2097-5.

SCHNEIDEROVÁ, I., NEJEZCHLEB, Z. *Účetní reforma 2012 pro ÚSC a jimi zřizované příspěvkové organizace*. 1 vyd. Turnov: ACHA OBEC ÚČTUJE, c2012. 710 s. ISBN 978-80-260-2780-5.

STUHLÍKOVÁ, H., KOMRSKOVÁ, S. *Zdaňování neziskových organizací zejména příspěvkových organizací, krajů, obcí, občanských sdružení, nadací, veřejných vysokých škol, veřejných výzkumných institucí a obecně prospěšných společností*. 8. akt. vyd. Olomouc: ANAG, c2011. 247 s. ISBN 978-80-7263-658-7.

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. IX. aktualizované vydání. Praha: Polygon, 1999, 418 s. ISBN 80-85967-93-6.

Legislativa

Prováděcí vyhláška 410/2009 Sb., k zákonu o účetnictví,

Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů

Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění

Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní

Zákon č. 345/2014 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2015

Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví

Zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí

Vyhláška č. 449/2009Sb., o způsobu termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtu státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti

Internetové zdroje

CSUIS Základní popis systému [online]. Státní pokladna 2015 [cit. 2015-05-13].

Dostupné z: <http://www.statnipokladna.cz/cs/csuis/zakladni-popis>

DŮM FINANCI, ISSN 1802-5153, © Copyright Dům Financí.cz [online] Finanční portál 2006, [cit. 2015-05-07]. Dostupné z: <http://dumfinanci.cz/clanky/4467-danova-soustava-ceske-republiky/>

JURIDICTUM.PECINA, Veřejnoprávní korporace, [online]. [cit. 2015-20-3]. Dostupné z: http://iuridictum.pecina.cz/w/Ve%C5%99ejnopr%C3%A1vn%C3%AD_korporace

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, mfcz.cz [online] Copyright © 2005-2013, [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.mfcz.cz/cs/verejny-sektor/regulace/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic/pravni-predpisy/platne-ceske-ucetni-standardy/2015/ceske-ucetni-standardy-c-701-az-710-pro-2015>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, mfcz.cz [online] Copyright © 2005-2013, [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.mfcz.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/prijmy-kraju-a-obci/2013/novy-model-sdilenych-dani-pro-obce-10890>

PODNIKÁTOR, pomůže vám v podnikání [online] Podnikátor.cz © 2012, [cit. 2015-05-07]. Dostupné z: <http://www.podnikator.cz/provoz-firmy/ucetnictvi-a-dane/dane/n:16194/Ucetni-knihy>

PŘÍLOHA č. 2a K VYHLÁŠCE č. 383/2009 Sb. [online] Leden 2015 [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.mfcz.cz/cs/verejny-sektor/regulace/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic/pravni-predpisy/platna-legislativa--vyhlasky/2015/vyhlasky-pro-rok-2015--pro-ucetnictvi-st-20224>

INTERNATION FEDERATION OF ACCOUNTANTS, Evaluating and Improving Governance in Organizations. Ifac.org [online]. Copyright © 2015 [cit. 2015-05-28]. Dostupné z: <http://www.ifac.org/publications-resources/evaluating-and-improving-governance-organizations>

STÁTNÍ POKLADNA, Ministerstvo financí České republiky, *Metodika tvorby PAP* [online]. Březen 2015 [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.statnipokladna.cz/cs/csuis/metodicke-informace>

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Struktura příjmů státního rozpočtu ČR v roce 2015 (schválený rozpočet) ...	21
Tabulka 2 Zjednodušené znázornění výkazu PAP	37
Tabulka 3 Jednotlivé části přehledu o změnách vlastního kapitálu.....	42
Tabulka 4 Vývoj počtu obyvatel obce Budišovic od roku 2010 – 2015.....	70
Tabulka 5 Struktura celkových příjmů v letech 2010 - 2014	72
Tabulka 6 Přehled daňových příjmů v letech 2010 - 2014	75
Tabulka 7 Přehled nedaňových příjmů v letech 2010 - 2014	77
Tabulka 8 Přehled kapitálových příjmů v letech 2010 - 2014.....	78
Tabulka 9 Přehled přijatých transferů v letech 2010 - 2014.....	79
Tabulka 10 Přehled jednotlivých výdajů v letech 2010 - 2014	80
Tabulka 11 Přehled běžných výdajů v letech 2010 - 2014	81
Tabulka 12 Přehled kapitálových výdajů v letech 2010 - 2014.....	83
Tabulka 13 Vývoj výsledku hospodaření v letech 2010 – 2014.....	84
Tabulka 14 Způsob přecenění reálnou hodnotou v Budišovicích.....	88
Tabulka 15 Postup účtování a přecenění pozemku Budišovic na reálnou hodnotu a jeho prodej	88
Tabulka 16 Stanovení doby odpisování u vybraného dlouhodobého majetku obce.....	89
Tabulka 17 Význam účtů časového rozlišení	92
Tabulka 18 Stručný přehled výpočtu daně z příjmů právnických osob.....	97
Tabulka 19 Přehled činností zahrnutých do základu daně obce, z roku 2014 (Výnosy)	98
Tabulka 20 Přehled činností zahrnutých do základu daně obce, z roku 2014 (Náklady)	98

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Počet obyvatel obce Budišovic podle věkových kategorií	70
Graf 2 Vývoj celkových příjmů obce v letech 2010 – 2014	73
Graf 3 Struktura příjmů obce v letech 2010 – 2014	74
Graf 4 Vývoj celkových výdajů v letech 2010 – 2014	79
Graf 5 Struktura výdajů v letech 2010 – 2014.....	81
Graf 6 Struktura běžných výdajů v letech 2010 – 2014	82

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Výdaje rozpočtu obce.....	25
Obrázek 2 Schéma rozdělení rozpočtového určení daní.....	45
Obrázek 3 Struktura daňové soustavy	46

SEZNAM ZKRATEK

ZDPH - Zákon o dani přidané hodnoty

ÚSC v Územně správní celek

ČÚS - České účetní standardy

PAP - Pomocný analytický přehled

ESA - Evropský systém účtů

GAAP - Všeobecně užívané účetní principy

OP - Opravné položky

IČO - Identifikační číslo osoby

DPH - Daň z přidané hodnoty

EU - Evropská unie

DHM - Dlouhodobý hmotný majetek

DNM - Dlouhodobý nehmotný majetek

DIČ - Daňové identifikační číslo

PO - Právnícké osoby

SU - Syntetický účet

HV - Hospodářského výsledku

SDH - Sbor dobrovolných hasičů

TJ Sokol - Tělovýchovná jednota Sokol

DM – Dlouhodobý majetek

ZD – Základ daně

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 ODPISY MAJETKU OBCE BUDIŠOVIC, ROK 2014	I
---	---

Příloha 1 ODPISY MAJETKU OBCE BUDIŠOVIC, ROK 2014

Protokol ročních účetních odpisů 2014

ÍČO: 00635413   **Obec:** Budišovice
Lic: DMFX   **Období:** 4/2015   **Skupina:** DHM   **Čas:** 09.08.46   **Strana:** 1 / 1
Datum: 27.05.2015

Inv. číslo	Název	Typ odpisu	Pořiz. cena	Odpis	Oprávka	Zůst. cena
1	Budova Obecního domu (po rekonstr.)	UVUJRov 80r	4 826 583,80	55 308,00	2 096 558,00	2 730 025,80
2	Budova MŠ + hasičská zbrojnice	UVUJRov 80r	9 024 045,60	107 172,00	428 677,00	8 595 368,60
3	Kaple sv. Váta	UVUJRov 80r	469 682,60	5 388,00	204 038,00	265 644,60
4	Autobusová čekárna	UVUJRov 50r	82 017,00	1 560,00	8 057,00	73 960,00
5	Úschovna kol v Zátíší	UVUJRov 30r	40 000,00	1 224,00	19 672,00	20 328,00
6	Obecní sklad a dílna (u hřiště)	UVUJRov 80r	329 147,00	3 780,00	142 999,00	186 148,00
7	Studna s pumpou u MŠ	UVUJRov 50r	37 712,00	696,00	17 173,00	20 539,00
8	Studna s pumpou u transformátoru	UVUJRov 50r	30 246,00	564,00	13 791,00	16 455,00
10	Studna s pumpou na hřbitově	UVUJRov 50r	2 258,00	48,00	1 048,00	1 210,00
11	Studna v parku	UVUJRov 50r	7 590,00	144,00	3 468,00	4 122,00
12	Kanalizace	UVUJRov 50r	3 666 778,90	67 224,00	1 668 391,00	1 998 387,90
13	Místní komunikace v obci	UVUJRov 50r	10 410 456,30	228 865,00	3 192 486,00	7 217 970,30
14	Park ve středu obce	UVUJRov 50r	2 966,00	60,00	1 367,00	1 599,00
15	Hřbitov (márnice, plot)	UVUJRov 80r	415 816,00	6 888,00	85 149,00	330 667,00
16	Veřejné osvětlení	UVUJRov 20r	903 100,10	42 240,00	477 826,00	425 274,10
18	Chodníky v obci	UVUJRov	582 173,30	0,00	553 064,64	29 108,66
20	Studna na křižovatce (parc.3/4)	UVUJRov 50r	3 332,00	67,00	1 544,00	1 788,00
21	Parkoviště u hřiště	UVUJRov 50r	73 024,00	1 344,00	33 242,00	39 782,00
23	Vodovod	UVUJRov 50r	1 887 302,00	35 868,00	227 134,00	1 660 168,00
30	Kuchyňská linka	UVUJRov 20r	59 215,00	2 820,00	39 400,00	19 815,00
42	Sekačka na trávu	UVUJRov 8r	118 816,00	14 108,00	107 001,00	11 815,00
44	Tkané obrazy v sálu OD-ing.Žaludová	UVUJRov 8r	150 000,00	17 808,00	139 532,00	10 468,00
47	Opěrná zeď Na Horečkách	UVUJRov 50r	524 296,00	9 972,00	70 593,00	453 703,00
51	Chodník na Opavské ul. (naproti OD)	UVUJRov 50r	868 202,90	16 500,00	111 360,00	756 842,90
53	Vodovod hlavní - Hudební ul.	UVUJRov 50r	504 157,00	9 588,00	62 291,00	441 866,00
60	Dětské hřiště	UVUJRov 50r	416 234,20	8 268,00	23 501,00	382 733,20
61	Veřejná plocha kolem MŠ - parkoviště	UVUJRov 50r	689 373,60	13 104,00	41 496,00	647 877,60
63	Vodovod Větrná - prodloužení	UVUJRov 50r	240 230,00	4 572,00	8 382,00	231 846,00
64	Travní traktor KARSIT K22/102 TURBO JET	UVUJRov 8r	90 500,00	10 860,00	16 290,00	74 210,00
65	Bezdrátový rozhlas	UVUJRov 12r	577 222,50	45 700,00	64 745,00	512 477,50
66	Semafor "Zelená vlna"	UVUJRov 20r	189 572,76	9 012,00	10 514,00	179 058,76
67	Altán v zahradě MŠ	UVUJRov 20r	50 799,00	1 212,00	1 212,00	49 587,00
68	Zatrubnění potůčků K Zátíší	UVUJRov 50r	515 339,00	3 264,00	3 264,00	512 075,00
Celkem za evidované karty:			37 788 188,56	725 228,00	9 875 265,64	27 912 922,92

